

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA

dla Miasta i Gminy Kunów

na lata 2022-2025

z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030

2022

Opracował:

mgr inż. Kamil Lasek

specjalista ds. ochrony środowiska i gospodarki przestrzennej

Spis treści:

I. Wstęp	5
1. Cel przygotowania Programu Ochrony Środowiska	5
2. Uwarunkowania prawne oraz dokumenty strategiczne kraju, województwa i powiatu	5
3. Metodyka sporządzenia Programu Ochrony Środowiska	35
II. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	36
III. Ocena stanu środowiska Miasta i Gminy Kunów	38
1. Ogólna charakterystyka Miasta i Gminy Kunów	38
1.1. Położenie Miasta i Gminy Kunów	38
2. Komunikacja drogowa i kolejowa	40
3. Struktura ludnościowa	44
4. Struktura gospodarcza	47
5. Edukacja	48
6. Powierzchnia terenu	48
6.1. Rzeźba terenu i warunki geologiczno-gruntowe	48
6.2. Warunki glebowe i użytkowanie gruntów	54
6.3. Lasy i grunty leśne	56
7. Szata roślinna	60
8. Klimat i warunki meteorologiczne	62
9. Woda	62
9.1. Wody powierzchniowe	62
9.2. Jakość wód powierzchniowych	63
9.3. Wody podziemne	63
9.4. Jakość wód podziemnych	65
9.5. Retencja wód i zagrożenie powodziowe	65
10. Gospodarka wodno-ściekowa	66
10.1. Zaopatrzenie w wodę	66
10.2. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna	68
10.3. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	68
11. Ciepłownictwo	71
12. Gazociąg	71
13. Powietrze atmosferyczne	71
13.1. Źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza	71
13.2. Jakość powietrza	72
13.3. Działania naprawcze	73
14. Zasoby przyrodnicze	74
14.1. Ochrona przyrody i krajobrazu	74
15. Hałas	77
16. Pola elektromagnetyczne	79
17. Gospodarka odpadami	80
18. Energia odnawialna	85

19. Awarie przemysłowe i inne zagrożenia dla środowiska	87
20. Edukacja ekologiczna	89
21. Wnioski i diagnozy, analiza SWOT	90
IV. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	97
1. Cele, działania i zadania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2022-2025.....	97
2. Harmonogram rzeczowo-finansowy	103
3. Analiza źródeł finansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska	115
V. System realizacji programu ochrony środowiska	119
1. Instrumenty realizacji Programu	119
2. Monitoring realizacji Programu	120
VI. Informacje o konsultacjach społecznych	121
VII. Spis tabel:	122
VIII. Spis map:.....	123
IX. Spis wykresów:.....	123

I. Wstęp

1. Cel przygotowania Programu Ochrony Środowiska

Podstawowym celem przygotowania Programu Ochrony Środowiska (POŚ) jest spełnienie założeń dokumentów strategicznych kraju ze szczególnym uwzględnieniem Polityki ekologicznej państwa oraz Programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025 i Programu ochrony środowiska dla Powiatu Ostrowieckiego na lata 2016-2019 z perspektywą do 2023 roku.

Założenia, jakie zostały zawarte w tych dokumentach, mają na celu przede wszystkim: zachowanie, ochronę i poprawę jakości środowiska naturalnego oraz racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych.

Cele i zadania ujęte w niniejszych dokumentach, a przede wszystkim informacje dotyczące przedsięwzięć inwestycyjnych i pozainwestycyjnych są wykorzystane przy sporządzaniu Programu Ochrony Środowiska, jako podstawa wyjściowa do konkretyzacji zadań, a także jako analog do sformułowania lokalnych celów i inspiracja do wdrożenia podobnego zadania na szczeblu lokalnym, jeśli zadania ujęte w wymienionych wyżej dokumentach są sformułowane ogólnie bądź dotyczą wyższego szczebla.

POŚ składa się z dwóch części: zadań własnych, których przedsięwzięcia finansowane są w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji miasta oraz z zadań koordynowanych, których przedsięwzięcia finansowane są ze środków przedsiębiorstw i środków zewnętrznych będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego. Zadania własne powinny być w programie ujęte z pełnym zakresem informacji niezbędnej do kontroli i ich realizacji. Zadania koordynowane natomiast powinny być o takim stopniu szczegółowości, jaki jest dostępny na terenie miasta.

Program Ochrony Środowiska określa cele ekologiczne, priorytety, rodzaj i harmonogram zadań proekologicznych oraz sposoby osiągnięcia założonych celów, a także mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

2. Uwarunkowania prawne oraz dokumenty strategiczne kraju, województwa i powiatu

W celu realizacji polityki ekologicznej państwa, Rada Miasta Kunów zobowiązana jest do uchwalenia dokumentu pn. Program Ochrony Środowiska (POŚ). Podstawą prawną przedmiotowego dokumentu jest ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973 ze zm.), zgodnie z którą „organ wykonawczy (...) gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza (...) gminne programy ochrony środowiska”. Niniejszy program jest aktualizacją Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów. Poprzedni program został przyjęty Uchwałą Uchwałą Nr LXIV.376.2018 Rady Miejskiej w Kunowie z dnia 22 lutego 2018 r. w sprawie uchwalenia "Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024".

Program Ochrony sporządzono zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973 ze zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029),
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2020 r. poz. 2187)

- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2022 r. poz. 699),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1121),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. z 2021 r. poz. 2151),
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2020 r. poz. 2028),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2022 r. poz. 1072),
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1326 ze zm.),
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2022 r. poz. 672)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 sierpnia 2014 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. z 2014 r. poz. 1169)
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 7 października 1997 r. w sprawie warunków technicznych, jaki powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie (Dz. U. z 1997 r. nr 132, poz. 877)
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2002 r. nr 75, poz. 690)
- Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. z 2010 r. nr 56, poz. 344)
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów oraz prowadzenia szkoleń z zakresu ich stosowania (Dz. U. z 2008 r. nr 80, poz. 479)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112)
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz. U. z 2005 r. nr 263, poz. 2202)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 maja 2015 r. w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami (Dz. U. z 2015 r. poz. 796)
- Uchwała Nr XXXV/615/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013r. w sprawie przyjęcia apelu o podjęcie przez władze samorządowe oraz wyższe uczelnie województwa świętokrzyskiego współpracy przy wdrażaniu najlepszych standardów środowiskowych w celu zachowania wysokich walorów przyrodniczych, zmierzających do wykreowania naszego województwa zielonym regionem "Zielone Świętokrzyskie"

- Uchwała Nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw
- Uchwała Nr XXXV/617/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. dotycząca wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 2013 r. poz. 3309)

Ponadto przy opracowywaniu POŚ uwzględniono następujące dokumenty:

- II Polityka ekologiczna państwa (dokument z perspektywą do 2025 r.),
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności,
- Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Strategia Produktywności 2030
- Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030),
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030,
- Polityka energetyczna Polski do 2040 r.,
- Projekt Polityki energetycznej Polski do 2050 roku
- Strategia rozwoju energetyki odnawialnej,
- Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r.,
- Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022,
- Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2016 – 2022,
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
- Program regionalny Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+,
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+,
- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kunów na lata 2015 -2020,
- Projekt Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kunów na lata 2021 - 2030,
- Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych,
- Narodowa Strategia Edukacyjna. Przez edukację do Zrównoważonego Rozwoju,
- Strategia Edukacji Ekologicznej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku,
- Programy Priorytetowe NFOŚiGW 2015-2020,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Kunów,

- Projekt Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Kunów do roku 2030,
- Program Ochrony Środowiska dla województwa Świętokrzyskiego na lata 2015 – 2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025,
- Program ochrony środowiska dla Powiatu Ostrowieckiego na lata 2016-2019 z perspektywą do 2023 roku,
- Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2017 – 2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021 – 2024,
- Wytyczne do opracowywania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska (2015 r.).

Cele środowiskowe wybranych dokumentów strategicznych kraju, województwa, powiatu

Dokumenty krajowe

II Polityka Ekologiczna Państwa (z perspektywą do 2025 roku)

Podstawowym celem nowej polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, infrastruktury społecznej i zasobów przyrodniczych), przy założeniu, że strategia zrównoważonego rozwoju Polski pozwoli na wdrażanie takiego modelu tego rozwoju, który zapewni na tyle skuteczną regulację i reglamentację korzystania ze środowiska, aby rodzaj i skala tego korzystania realizowane przez wszystkich użytkowników nie stwarzały zagrożenia dla jakości i trwałości przyrodniczych zasobów.

II Polityka Ekologiczna Państwa określa cele krótkookresowe (do 2002 r.), średniookresowe (do 2010 r.) oraz długookresowe (do 2025 r.).

Cele długookresowe wiążą się z perspektywiczną wizją zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, której podstawowe elementy to:

- doprowadzenie do ugruntowania konstytucyjnej zasady zrównoważonego rozwoju jako trwałej podstawy dla polityki gospodarczej i społecznej państwa, organów samorządowych oraz instytucji społecznych i obywateli, zarówno poprzez odpowiednie działania polityczne, prawnoadministracyjne i organizacyjne jak i poprzez szeroką i aktywną edukację ekologiczną, sprzyjającą kształtowaniu proekologicznych postaw i zachowań;
- utrwalenie zasady skutecznej kontroli państwa nad strategicznymi zasobami przyrodniczymi (wody, lasy, surowce mineralne);
- pełna integracja polityki ekologicznej z polityką w poszczególnych sektorach gospodarczych, polityką przestrzenną i regionalną oraz polityką konsumencką, poprzez odpowiednią modyfikację istniejących programów sektorowych lub też opracowanie nowych, w pełni dostosowanych do przygotowywanej strategii zrównoważonego rozwoju kraju;
- dokonanie gruntownej przebudowy modelu produkcji i konsumpcji w kierunku poprawy efektywności energetycznej i surowcowej oraz minimalizacji negatywnego oddziaływania na zdrowie i środowisko wszelkich form działalności gospodarczej i rozwoju cywilizacyjnego;
- wypracowanie mechanizmów reagowania na nowe wyzwania w dziedzinie ochrony środowiska, pojawiające się w wyniku stosowania nowych technik i technologii;

- rezygnacja, w oparciu o zasadę przeczności, z niektórych osiągnięć nauki i techniki, które mogłyby wywołać negatywne oddziaływania na środowisko (np. z niektórych biotechnologii);
- maksymalnie możliwa odbudowa zniszczeń zaistniałych w środowisku przyrodniczym i stworzenie systemu zabezpieczającego przed ich ponownym powstawaniem (np. na skutek niedomagań mechanizmów rynkowych);
- utrzymanie i ochrona istniejących ekosystemów (w tym naturalnych siedlisk zwierząt i roślin) o cennych wartościach przyrodniczych i kulturowych, a także innych obszarów o dużym znaczeniu ekologicznym;
- zachowanie odpowiednich obszarów, zwłaszcza obszarów o wysokich walorach turystyczno-rekreacyjnych, jako bazy dla efektywnego wypoczynku ludności;
- renaturalizacja obszarów cenny przyrodniczo,
- efektywny wzrost wartości produkcji w rolnictwie i leśnictwie poprzez lepsze wykorzystanie biologicznego potencjału rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz poprzez podnoszenie technologicznej i ekologiczno-zdrowotnej jakości produktów, przy jednoczesnym przeciwdziałaniu nadmiernej intensywności procesów produkcyjnych oraz intensywności stosowanych metod uprawy i hodowli, która mogłaby zagrażać zachowaniu różnorodności biologicznej.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju.

DSRK powstawała w latach 2011-2012. Uwzględnia ona uwarunkowania wynikające ze zdarzeń i zmian w otoczeniu społecznym, politycznym i gospodarczym Polski w tym okresie. Opiera się również na diagnozie sytuacji wewnętrznej, przedstawionej w raporcie Polska 2030.

Celem głównym dokumentu jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce.

Dokument przedstawia następujące cele główne i kierunki interwencji:

- Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska
 - ✓ Kierunek interwencji – Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,
 - ✓ Kierunek interwencji – Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
 - ✓ Kierunek interwencji – Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego poprzez dywersyfikację kierunków pozyskiwania gazu,
 - ✓ Kierunek interwencji – Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,
 - ✓ Kierunek interwencji – Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii,
 - ✓ Kierunek interwencji – Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki,
 - ✓ Kierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska.
- Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych
 - ✓ Kierunek interwencji – Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach,
 - ✓ Kierunek interwencji – Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta,

- ✓ Kierunek interwencji – Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolnospożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich,
- ✓ Kierunek interwencji – Wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast.
- Cel 9 - Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego
 - ✓ Kierunek interwencji – Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitarnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

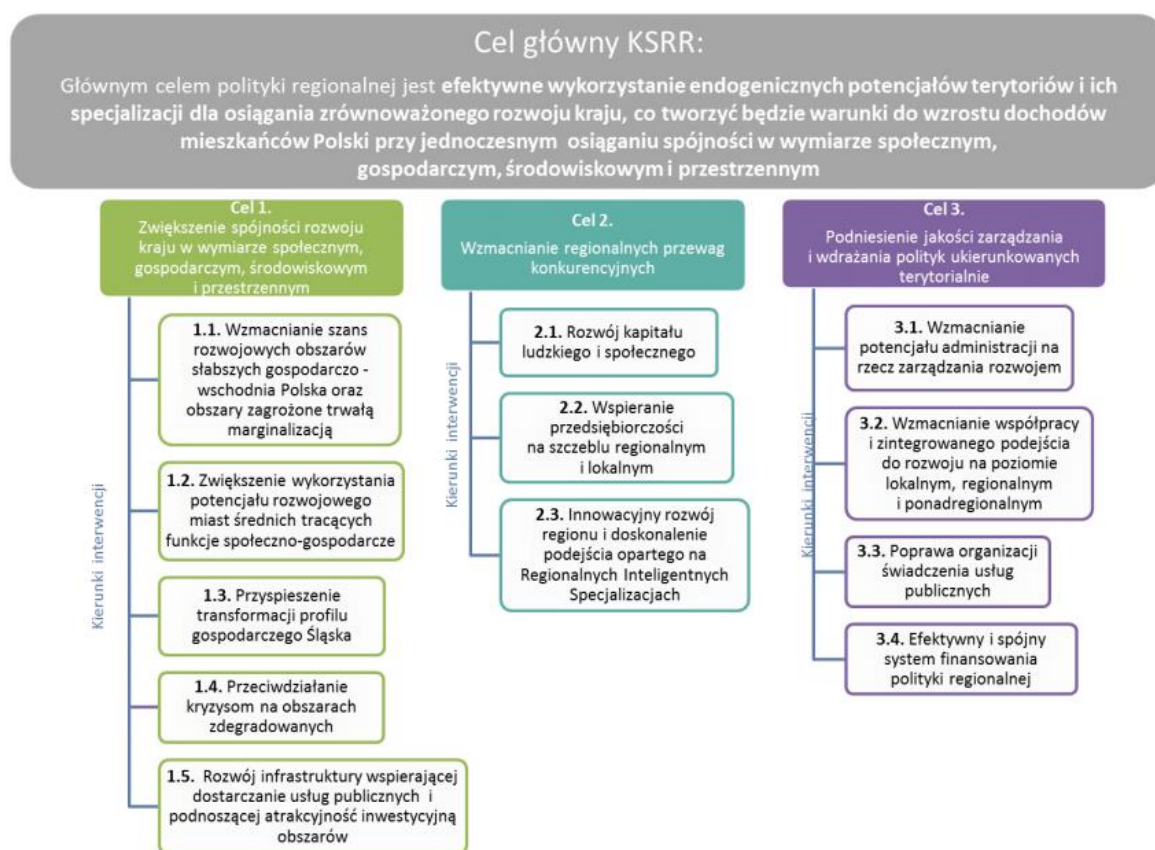
Celem głównym PEP2030 jest Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców. W dokumencie wyszczególnione zostały również cele szczegółowe i horyzontalne wraz z przypisanymi kierunkami interwencji.

- Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego
 - ✓ Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód
 - ✓ Kierunek interwencji: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania
 - ✓ Kierunek interwencji: Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb
 - ✓ Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologiczne
- Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska
 - ✓ Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu
 - ✓ Kierunek interwencji: Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej
 - ✓ Kierunek interwencji: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym
 - ✓ Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa
 - ✓ Kierunek interwencji: Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT
- Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych
 - ✓ Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zmianom klimatu
 - ✓ Kierunek interwencji: Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych
- Cel horyzontalny: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa
 - ✓ Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji
- Cel horyzontalny: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska

- ✓ Kierunek interwencji: Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

KSRR 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Odegra on w nadchodzących latach ważną rolę w procesie programowania środków publicznych, w tym funduszy UE.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Głównym celem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest *tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.*

Strategia jest ukierunkowana na inkluzywny rozwój społeczno-gospodarczy. Przyjęto, że główną siłą napędową rozwoju i priorytetem publicznym jest spójność społeczna. Strategia podporządkowuje działania w sferze gospodarczej osiągnięciu celów związanych z poziomem i jakością życia obywateli Polski. Kładzie nacisk, aby beneficjentem rozwoju gospodarczego, w większym niż dotychczas stopniu, byli zwykli obywatele oraz obszary do tej pory pomijane w polityce rozwoju. Przyjęcie takiego wzorca będzie sprzyjać

uwolnieniu kapitału ludzkiego, wzmocnieniu kapitału społecznego i tym samym optymalnemu wykorzystywaniu potencjału rozwojowego całego kraju.

W procesie rozwoju główną rolę, poprzez zwiększanie swojej produktywności i innowacyjności, odgrywają przedsiębiorstwa – jako dostawcy towarów i usług na rynek krajowy i zagraniczny, realizatorzy inwestycji oraz podatnicy. Ich potrzeby kapitałowe zaspokaja sektor finansowy, który jednocześnie umożliwia inwestorom osiąganie dochodów z kapitału, wpływając tym samym bezpośrednio na realizację celu głównego Strategii. Państwo jest podmiotem ustalającym warunki procesu podziału dochodu (poprzez politykę spójności społecznej i terytorialnej, redystrybucję i usługi) oraz działania wszystkich grup (regulacje, ład instytucjonalny, otoczenie makroekonomiczne).

Strategia Produktywności 2030

Celem głównym Strategii Produktywności 2030 jest progresywny, zrównoważony i inkluzywny wzrost produktywności oparty na wykorzystaniu wiedzy oraz nowych technologii, zwłaszcza cyfrowych.

W dokumencie zostały określone cele szczegółowe w każdym z obszarów Strategii, które prowadzą do osiągnięcia celu głównego:

- Obszar I. Zasoby naturalne,
 - ✓ Wzrost wydajności surowcowej gospodarki,
 - ✓ Wzrost wykorzystania surowców odnawialnych i biomasy w gospodarce.

Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)

Głównym celem krajowej polityki transportowej jest zwiększenie dostępności terytorialnej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego poprzez utworzenie spójnego, zrównoważonego, i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym (lokalnym), europejskim i globalnym. Jest on realizowany poprzez cele strategiczne i szczegółowe.

- Cel strategiczny 1. Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego
 - ✓ Cel szczegółowy 1. Stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej,
 - ✓ Cel szczegółowy 4. Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

Celem głównym SZRWiR 2030 jest rozwój gospodarczy wsi umożliwiający trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego.

Realizacja tego celu odbywać się będzie poprzez działania i projekty strategiczne przyporządkowane do trzech celów operacyjnych oraz trzech obszarów wpływających na realizację celów strategii.

- Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska
 - ✓ II.1. Rozwój liniowej infrastruktury technicznej
 - ✓ II.3. Rozwój infrastruktury społecznej i rewitalizacja wsi i małych miast

- ✓ II.4 Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska
- ✓ II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

Celem głównym strategii jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Należy przez to rozumieć dorastanie w godnych warunkach, skuteczną edukację, świadczenie pracy, prowadzenie działalności gospodarczej, stałe uczenie się dorosłych, w tym doskonalenie ich kompetencji i kwalifikacji, sprawiedliwy i powszechny dostęp do opieki zdrowotnej, realizowanie się w życiu rodzinnym i społecznym, aktywne spędzanie czasu wolnego, wysoką świadomość ekologiczną, udział w życiu publicznym i politycznym, a także stały rozwój osobisty oraz udział w procesach zmian zachodzących w świecie i Polsce.

W SRKL wyodrębnione zostały cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej.
- Cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

Głównym celem SRKS jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. W jego ramach wyszczególniono trzy cele szczegółowe, do których przypisano priorytety oraz kierunki interwencji:

- Cel główny Wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków
 - ✓ Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich
 - 2.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dóbr kultury

Polityka energetyczna Polski do 2040 roku

Celem polityki energetycznej państwa jest bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych. W Polityce energetycznej Polski wskazano 8 celów szczegółowych

- Cel szczegółowy 1. Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych
- Cel szczegółowy 2. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej
- Cel szczegółowy 3. Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych
- Cel szczegółowy 4. Rozwój rynków energii
- Cel szczegółowy 5. Wdrożenie energetyki jądrowej
- Cel szczegółowy 6. Rozwój odnawialnych źródeł energii
- Cel szczegółowy 7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji
- Cel szczegółowy 8. Poprawa efektywności energetycznej

Projekt Polityki energetycznej Polski do 2050 roku

Projekt Polityki energetycznej zakłada następujący cel główny: „Tworzenie warunków dla stałego i zrównoważonego rozwoju sektora energetycznego, przyczyniającego się do rozwoju gospodarki narodowej, zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju oraz zaspokojenia potrzeb energetycznych przedsiębiorstw i gospodarstw domowych”. Będzie on realizowany przez cele operacyjne i podporządkowane im obszary interwencji.

- Cel operacyjny I - zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju
 - ✓ Obszar interwencji I.1 - Bezpieczeństwo i dywersyfikacja źródeł i kierunków dostaw nośników energii pierwotnej,
 - ✓ Obszar interwencji I.2 - Zapewnienie odpowiedniego poziomu mocy wytwórczych i stabilnego zasilania oraz dywersyfikacji struktury wytwarzania energii elektrycznej i ciepła,
 - ✓ Obszar interwencji I.3 - Utrzymanie i zwiększanie zdolności przesyłowych i dystrybucyjnych oraz rozwój i ochrona infrastruktury energetycznej.
- Cel operacyjny II - Zwiększenie konkurencyjności i efektywności energetycznej gospodarki narodowej
 - ✓ Obszar interwencji II.1 - Kształtowanie pozycji interesariuszy rynku energii,
 - ✓ Obszar interwencji II.2 - Rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii,
 - ✓ Obszar interwencji II.3 - Poprawa efektywności energetycznej.
- Cel operacyjny III - Ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko
 - ✓ Obszar interwencji III.1 - Ograniczanie emisji gazów cieplarnianych,
 - ✓ Obszar interwencji III.2 - Ograniczanie obciążenia środowiskowego generowanego przez sektor energetyczny,
 - ✓ Obszar interwencji III.3 - Rozwój nowych technologii energetycznych.

Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)

Celem głównym aKPOP jest pilna poprawa stanu powietrza w strefach, w których w wyniku oceny jakości powietrza, przeprowadzanej corocznie przez GIOŚ, stwierdzane są w dalszym ciągu przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych wybranych substancji w powietrzu oraz ochrona zdrowia i komfortu życia mieszkańców oraz środowiska naturalnego jako całość.

Cel ten realizowany będzie poprzez realizację celów szczegółowych oraz wskazanie kierunków interwencji.

- cel szczegółowy - osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu drobnego PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia,
- cel szczegółowy - osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.

Kierunki interwencji:

- ✓ utrzymanie priorytetu poprawy jakości powietrza oraz rozwój systemu oceny jakości powietrza poprzez zwiększenie liczby stacji pomiarowych uwzględnionych w pomiarach jakości powietrza w ramach PMŚ,
- ✓ ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora bytowo-komunalnego,
- ✓ ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora transportu drogowego,
- ✓ poprawa jakości środowiska i warunków życia w mieście poprzez udoskonalenie infrastruktury,
- ✓ zwiększenie udziału czystej energii, ciepła, rozwój odnawialnych źródeł energii,
- ✓ edukacja ekologiczna,
- ✓ zapewnienie finansowania przedsięwzięć ukierunkowanych na poprawę jakości powietrza.

Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych 2022 AKPOŚK 2022

Głównym celem Programu jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami. Cel zostanie osiągnięty przez realizację inwestycji ujętych w Krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych i jego aktualizacji. Zgodnie z art. 96 ustawy – Prawo wodne, KPOŚK podlega aktualizacji co najmniej raz na cztery lata. Niniejszy dokument jest szóstą aktualizacją Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (AKPOŚK 2022), a jego zakres określa art. 88 ustawy – Prawo wodne. Dokument ten zawiera wykaz wszystkich aglomeracji wyznaczonych aktem prawa miejscowego w okresie opracowywania dokumentu oraz wykaz planowanych inwestycji w zakresie wyposażenia aglomeracji o RLM $\geq 2\ 000$ w systemy kanalizacji zbiorczej oraz oczyszczalnie ścieków w okresie od marca 2021 do dnia 31 grudnia 2027 r. Aglomeracje wyznaczone aktem prawa miejscowego o RLM $< 2\ 000$ zostały ujęte jedynie w wykazie aglomeracji.

AKPOŚK 2022 dotyczy 1 524 aglomeracji (37,1 mln RLM), które obsługiwane są przez 1 653 oczyszczalni ścieków komunalnych, w tym 849 aglomeracji zgodnych z warunkami dyrektywy 91/271/EWG, które zostały opisane w rozdziale 2.2, oraz 675 aglomeracji niespełniających tych warunków.

Z przedstawionych przez aglomeracje zamierzeń inwestycyjnych wynika, że w ramach AKPOŚK 2022 planowane jest wybudowanie 60 nowych oczyszczalni ścieków oraz przeprowadzenie 1 038 innych inwestycji na oczyszczalniach (w tym likwidacja 35 oczyszczalni). Planowane jest również wybudowanie 8 022 km nowej sieci kanalizacyjnej oraz zmodernizowanie 3 173 km sieci. Potrzeby finansowe na realizację ww. przedsięwzięć wynoszą łącznie 28,7 mld zł.

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022

Głównym celem dokumentu jest określenie polityki gospodarki odpadami zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami oraz zasadą zanieczyszczający płaci. Celami wskazanymi w dokumencie są między innymi:

- 1) ZPO;
- 2) zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby w 2020 r. nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.;
- 3) dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów;

- 4) osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych;
- 5) zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania zużytego sprzętu oraz zużytych baterii i akumulatorów;
- 6) osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów poużytkowych, między innymi odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych;
- 7) dokończenie likwidacji mogiłników, zawierających przeterminowane ŚOR i inne odpady niebezpieczne;
- 8) zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku.

Dla osiągnięcia założonych celów określone zostały kierunki działań dotyczące między innymi edukacji ekologicznej, rozwoju selektywnego zbierania odpadów, a także zostały wskazane działania takie jak np. prowadzenie kontroli przez inspekcję ochrony środowiska, prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych mających na celu podniesienie świadomości ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami, wspieranie budowy sieci napraw i ponownego użycia produktów.

Efektom wdrożenia KPGO będzie zapewnienie racjonalnej gospodarki odpadami i ograniczenie negatywnego wpływu odpadów na środowisko.

Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów

Podstawowym celem strategicznym dla Polski 2020 jest rozwój zrównoważonej gospodarki opartej na efektywniejszym wykorzystaniu zasobów, poszanowaniu środowiska i osiągnięciu wyższej konkurencyjności, dzięki wykorzystaniu technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce i energię oraz umożliwiającej wykorzystanie surowców wtórnych i odnawialnych źródeł energii.

Jednocześnie powinien być realizowany cel społeczny budowy świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez edukację ekologiczną opartą na propagowaniu działań o charakterze niematerialnym np. propagowanie inwestycji w rozwój kompetencji, naukę, rozpowszechnianie kultury, turystyki zamiast dóbr materialnych, ograniczenia zbędnej konsumpcji, uczenia podejmowania świadomych wyborów i wsparciu dobrych praktyk oraz inicjatyw społecznych.

ZPO powinno być postrzegane jako istotny element w kontekście realizacji celu strategicznego, przy zachowaniu swobody działalności gospodarczej i podejmowanych wyborów w granicach obowiązującego prawa. ZPO powinno być wynikiem działań ukierunkowanych na kompleksową poprawę efektywności przy uwzględnieniu efektów ekologicznych, ekonomicznych i społecznych.

W Krajowym programie ZPO przedstawiono wyznaczone cele ilościowe i jakościowe, do osiągnięcia w perspektywie do roku 2022, stanowiące uzupełnienie KPGO 2014 i wojewódzkich planów gospodarki odpadami.

Cele te odnoszą się do zapobiegania powstawaniu odpadów, natomiast działania służące realizacji tych celów podejmowane są na poziomie wyrobów, materiałów, substancji.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

Cel główny POLiŚ: „Wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej” wynika z jednego z trzech priorytetów Strategii Europa 2020, którym jest wzrost zrównoważony rozumiany jako wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej, w której cele środowiskowe są dopełnione działaniami na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

POLiŚ określa osie priorytetowe, cele tematyczne oraz priorytety inwestycyjne.

➤ Oś priorytetowa I: Zmniejszenie emisyjności gospodarki

✓ Cel tematyczny 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach

- Priorytet inwestycyjny 4.I. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- Priorytet inwestycyjny 4.II. Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach,
- Priorytet inwestycyjny 4.III. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym,
- Priorytet inwestycyjny 4.IV. Rozwijanie i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji działających na niskich i średnich poziomach napięcia,
- Priorytet inwestycyjny 4.V. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych, mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu,
- Priorytet inwestycyjny 4.VI. Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe.

➤ Oś priorytetowa II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu

✓ Cel tematyczny 5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem

- Priorytet inwestycyjny 5.II. Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń, przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami.

✓ Cel tematyczny 6. Zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami

- Priorytet inwestycyjny 6.I. Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie,
- Priorytet inwestycyjny 6.II. Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie,

- Priorytet inwestycyjny 6.III. Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę,
 - Priorytet inwestycyjny 6.IV. Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu.
- Oś priorytetowa III: Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego
- ✓ Cel tematyczny 7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych
 - Priorytet inwestycyjny 7.I. Wspieranie multimodalnego jednolitego europejskiego obszaru transportu poprzez inwestycje w TEN-T,
 - Priorytet inwestycyjny 7.II. Rozwój i usprawnianie przyjaznych środowisku (w tym o obniżonej emisji hałasu) i niskoemisyjnych systemów transportu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych oraz infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej.
- Oś priorytetowa IV: Infrastruktura drogowa dla miast
- ✓ Cel tematyczny 7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych
 - Priorytet inwestycyjny 7.a. Wspieranie multimodalnego jednolitego europejskiego obszaru transportu poprzez inwestycje w TEN-T,
 - Priorytet inwestycyjny 7.b. Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi.
- Oś priorytetowa V: Rozwój transportu kolejowego w Polsce
- ✓ Cel tematyczny 7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych
 - Priorytet inwestycyjny 7.I. Wspieranie multimodalnego jednolitego europejskiego obszaru transportu poprzez inwestycje w TEN-T,
 - Priorytet inwestycyjny 7.III. Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu.
- Oś priorytetowa VI: Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach
- ✓ Cel tematyczny 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach
 - Priorytet inwestycyjny 4.V. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych, mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.
- Oś priorytetowa VII: Poprawa bezpieczeństwa energetycznego
- ✓ Cel tematyczny 7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych

- Priorytet inwestycyjny 7.e. Zwiększenie efektywności energetycznej i bezpieczeństwa dostaw poprzez rozwój inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu energii oraz poprzez integrację rozproszonego wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych.
- Oś priorytetowa VIII: Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury
 - ✓ Cel tematyczny 6. Zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami
 - Priorytet inwestycyjny 6.c. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.
- Oś priorytetowa IX: Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia
 - ✓ Cel tematyczny 9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją
 - Priorytet inwestycyjny 9.I. Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych.

**Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020
z perspektywą do roku 2030**

Jednym z kluczowych wyzwań polityki rozwoju w Polsce w najbliższych latach będzie zapewnienie wzrostu gospodarczego z zachowaniem i efektywnym wykorzystaniem zasobów środowiska oraz adaptacją do zmian klimatu. Odpowiedzią na to wyzwanie są określone w niniejszym rozdziale cele, które będą osiągalne jedynie poprzez prowadzenie działań na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

Celem głównym SPA2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu.

Cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych i wskazanych w ramach tych celów kierunków działań, stanowiących zasadniczy element SPA2020. Cele szczegółowe zostały określone tak, aby odpowiadały kluczowym z punktu widzenia adaptacji zintegrowanym strategiom rozwoju (BEiŚ, SZRWRIR, SRT, KSRR, SIEG, SRKS, SSP, SBNRP). Jednocześnie, cele i działania SPA 2020 są spójne ze Strategią Rozwoju Kraju 2020 oraz strategiami zintegrowanymi. Sprzyjać realizacji celu głównego i celów szczegółowych będą także działania o charakterze horyzontalnym.

- Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska
 - ✓ Kierunek działań 1.1 - Dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu,
 - ✓ Kierunek działań 1.3 – Dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu,
 - ✓ Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu,
 - ✓ Kierunek działań 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie,
 - ✓ Kierunek działań 1.6 – zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu.
- Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu

- ✓ Kierunek działań 3.1 - wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu,
- ✓ Kierunek działań 3.2 –zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu.
- Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu
 - ✓ Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie),
 - ✓ Kierunek działań 4.2 – miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu.
- Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu
 - ✓ Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu.

Przez Edukację do Zrównoważonego Rozwoju. Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej

Edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju realizuje następujące cele:

1. Kształtowanie pełnej świadomości i budzenie zainteresowania społeczeństwa wzajemnie powiązanymi kwestiami ekonomicznymi, społecznymi, politycznymi i ekologicznymi,
2. Umożliwienie każdemu człowiekowi zdobywania wiedzy i umiejętności niezbędnych dla poprawy stanu środowiska,
3. Tworzenie nowych wzorców zachowań, kształtowanie postaw, wartości i przekonań jednostek, grup i społeczeństw, uwzględniających troskę o jakość środowiska.

Realizacja wyżej wymienionych celów wymaga:

- Uznania, iż edukacja ekologiczna jest jednym z podstawowych warunków realizacji Polityki Ekologicznej Państwa,
- Wprowadzenia elementów edukacji ekologicznej do wszystkich sfer życia społecznego, respektując i wykorzystując wartości kulturowe, etyczne i religijne,
- Zapewnienia dostępu społeczeństwa do informacji o stanie środowiska przyrodniczego i edukacji ekologicznej,
- Uznania, że edukacja ekologiczna jest podstawowym warunkiem zmiany konsumpcyjnego modelu społeczeństwa.

Podstawowe cele NSEE są następujące:

1. Upowszechnianie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia, uwzględniając również pracę i wypoczynek człowieka, czyli objęcie permanentną edukacją ekologiczną wszystkich mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej,
2. Wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej na wszystkich stopniach edukacji formalnej i nieformalnej,
3. Tworzenie wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów edukacji ekologicznej, stanowiących rozwinięcie Narodowego Programu Edukacji Ekologicznej, a ujmujących propozycje wnoszone przez poszczególne podmioty realizujące projekty edukacyjne dla lokalnej społeczności,
4. Promowanie dobrych doświadczeń z zakresu metodyki edukacji ekologicznej.

Dokumenty wojewódzkie

Program regionalny Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 (projekt)

- Priorytet 1. Konkurencyjna gospodarka
 - ✓ Cel szczegółowy 1(i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii
 - ✓ Cel szczegółowy 1 (ii) czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych
 - ✓ Cel szczegółowy 1(iii) wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne
 - ✓ Cel szczegółowy 1 (iv) rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości
- Priorytet 2. Region przyjazny dla środowiska
 - ✓ Cel szczegółowy 2 (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych
 - ✓ Cel szczegółowy 2 (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju
 - ✓ Cel szczegółowy 2 (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego
 - ✓ Cel szczegółowy 2 (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej
 - ✓ Cel szczegółowy 2 (vi) Wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym
 - ✓ Cel szczegółowy 2 (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
- Priorytet 3. Mobilność miejska
 - ✓ Cel szczegółowy 2 (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej
- Priorytet 4. Dostępne świętokrzyskie
 - ✓ Cel szczegółowy 3 (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej
- Priorytet 5. Świętokrzyskie dla mieszkańców
 - ✓ Cel szczegółowy 4 (ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online
 - ✓ Cel szczegółowy 4 (iii) wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne

- ✓ Cel szczegółowy 4 (v) zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej
- ✓ Cel szczegółowy 4 (vi) wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych
- Priorytet 6. Wspólnota i przestrzeń.
 - ✓ Cel szczegółowy 5 (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich
 - ✓ Cel szczegółowy 5 (ii) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie
- Priorytet 7. Profilaktyka i ochrona zdrowia mieszkańców
 - ✓ Cel szczegółowy 4 (d) wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia
- Priorytet 8. Edukacja na wszystkich etapach życia
 - ✓ Cel szczegółowy 4 (f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami
 - ✓ Cel szczegółowy 4 (g) wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej
- Priorytet 9. Usługi społeczne i zdrowotne
 - ✓ Cel szczegółowy 4 (h) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji
 - ✓ Cel szczegółowy 4 (i) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów
 - ✓ Cel szczegółowy 4 (k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej
 - ✓ Cel szczegółowy 4 (l) wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci.

- **Priorytet 10. Aktywni na rynku pracy**
 - ✓ Cel szczegółowy 4 (a) poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej
 - ✓ Cel szczegółowy 4 (b) modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy
 - ✓ Cel szczegółowy 4 (c) wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu
 - ✓ Cel szczegółowy 4 (d) wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia
 - ✓ Cel szczegółowy 4 (g) wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej
 - ✓ Cel szczegółowy 4 (l) wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ przyjmuje następującą wizję rozwoju regionu:

- **Świętokrzyskie w 2030 roku to ambitny region o atrakcyjnym wizerunku:**
 - ✓ wnoszący coraz większy wkład w rozwój gospodarczy, społeczny i kulturowy Polski
 - ✓ i Europy
 - ✓ szanujący i dbający o swoje dziedzictwo kulturowe i środowisko naturalne
 - ✓ będący dobrym miejscem do życia, pracy i rozwoju

Misja rozwoju to cel główny, który pozwala na stopniowe urzeczywistnianie wizji, doprowadzenie do pożądanego przez wspólnotę województwa obrazu przyszłości. Misja rozwoju województwa świętokrzyskiego:

- **Samorząd województwa świętokrzyskiego:**
 - ✓ tworzy przestrzeń współdziałania, pozwalającą na wykorzystanie potencjału mieszkańców i przedsiębiorców regionu dla budowania wspólnoty o wysokim kapitale społecznym i rosnącej zdolności konkurencyjnej

- ✓ uzyskuje konsensus w regionie wokół najważniejszych celów strategicznych i przedsięwzięć, służących modernizacji i transformacji ścieżki rozwoju województwa
- ✓ pozyskuje kapitał stymulujący rozwój regionu, obejmujący publiczne środki finansowe (od wspólnotowych po środki prywatne (w tym nowe inwestycje zewnętrzne)

W SRWŚ 2030+ przyjęte zostały cztery cele strategiczne uwzględniające wizję i misję rozwoju województwa świętokrzyskiego. W ramach celów strategicznych wyodrębnione zostały cele operacyjne.

- Cel strategiczny 1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie
 - ✓ Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności świętokrzyskiej gospodarki
 - ✓ Cel operacyjny 1.3. Wsparcie procesu transformacji kluczowych branż gospodarki regionu
- Cel strategiczny 2. Przyjazny dla środowiska i czysty region
 - ✓ Cel operacyjny 2.1. Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego
 - ✓ Cel operacyjny 2.2. Adaptacja do zmian klimatu i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych
 - ✓ Cel operacyjny 2.3. Energetyka odnawialna i efektywność energetyczna
- Cel strategiczny 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi
 - ✓ Cel operacyjny 3.3. Wzmocnienie spójności przestrzennej i społecznej regionu
- Cel 4. Horyzontalny sprawne zarządzanie regionem
 - ✓ Cel operacyjny 4.1. Rozwój systemu zarządzania strategicznego rozwojem

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Głównym zadaniem Planu jest określenie celów, zasad i kierunków gospodarowania przestrzenią województwa. Wśród nadrzędnych priorytetów zagospodarowania przestrzennego w dokumencie tym eksponuje się:

- wymagania ładu przestrzennego, urbanistyki i architektury;
- walory architektoniczne i krajobrazowe; – wymagania ochrony środowiska przyrodniczego, zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także wymagania osób niepełnosprawnych;
- wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury;
- walory ekonomiczne przestrzeni i prawo własności;
- potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa.

Plan służy następującym działaniom:

- uzgadnianiu projektów studiów gminnych, planów miejscowych, decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem planów zagospodarowania przestrzennego województw ościennych;
- opiniowaniu projektów krajowych dokumentów programowych wraz z rekomendacją zadań inwestycyjnych z poziomu województwa na szczebel krajowy;
- identyfikacji i kreowaniu płaszczyzn współpracy międzywojewódzkiej;
- identyfikacji obszarów wymagających interwencji i wsparcia procesów rozwojowych;
- przekazywaniu ustaleń Planu do „Strategii rozwoju województwa...”, RPO WŚ 2014–2020 oraz programów sektorowych;
- bieżącej współpracy z polityką rozwoju w zakresie koordynacji zagospodarowania obszarów funkcjonalnych i obszarów OSI;

- negocjacje i wdrażaniu inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym do planowania miejscowego.

Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2016 – 2022

Wojewódzki plan gospodarki odpadami powinien być spójny zarówno z Polityką ekologiczną państwa jak i Krajowym planem gospodarki odpadami. W dokumentach tych przedstawione zostały główne cele, które przyczynią się do stworzenia zintegrowanego systemu instalacji gospodarki odpadami.

Do nadrzędnych celów w zakresie gospodarki odpadami należy:

1. ochrona środowiska,
2. zapobieganie powstawaniu odpadów,
3. zrównoważony rozwój województwa,
4. zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego województwa.

Osiągnięcie celów nadrzędnych wymaga realizacji wyznaczonych poniżej celów pośrednich.

Odpady komunalne

Cele przyjęte na lata 2016 – 2022

1. osiągnięcie 50% w 2020 r. wagowo poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło,
2. osiągnięcie 70% w 2020 r. wagowo poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych,
3. ograniczenie masy składowanych odpadów pochodzenia komunalnego corocznie o 4,9% w stosunku do masy tych odpadów zdeponowanych w 2014 r.,
4. zapobieganie powstawaniu „dzikich wysypisk” oraz ich likwidacja,
5. zorganizowanie systemu odbioru i napraw rzeczy używanych.

Cele przyjęte na lata 2023 – 2028

- osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia łącznej masy odpadów komunalnych w wysokości 60% do 2025 r.

Odpady ulegające biodegradacji

Cele przyjęte na lata 2016 – 2022

1. ograniczenie do dnia 16 lipca 2020 r. masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania do nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.
2. sukcesywne wdrażanie w gminach selektywnego zbierania i odbierania odpadów zielonych i stopniowo innych bioodpadów.

Cele przyjęte na lata 2023 – 2028

1. wdrożenie do 2025 r. w każdej gminie selektywnego zbierania i odbierania odpadów zielonych i innych bioodpadów.

Odpady niebezpieczne

Cele przyjęte na lata 2016 – 2022

Odpady zawierające PCB

1. usunięcie odpadów zawierających PCB, które nie zostały dotychczas zinwentaryzowane.

Oleje odpadowe

1. utrzymanie poziomu odzysku na poziomie co najmniej 50%, a poziomu recyklingu na poziomie co najmniej 35%.

Odpady medyczne i weterynaryjne

1. zabezpieczenie odpowiednich mocy przerobowych spalarni odpadów medycznych i weterynaryjnych,

Zużyte baterie i akumulatory

1. osiągnięcie do 26 września 2016 r. i w latach następnych – poziomu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych, w wysokości co najmniej 45% masy wprowadzonych baterii i akumulatorów przenośnych,
2. utrzymanie poziomu wydajności recyklingu:
 - a. w przypadku zużytych baterii kwasowo-ołowiowych i zużytych akumulatorów kwasowo-ołowiowych – 65%,
 - b. w przypadku zużytych baterii niklowo-kadmowych i zużytych akumulatorów niklowo-kadmowych – 75%,
 - c. w przypadku pozostałych zużytych baterii i zużytych akumulatorów – 50% masy zużytych baterii lub zużytych akumulatorów.

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

1. osiągnięcie i utrzymanie poziomów zbierania, odzysku oraz przygotowania do ponownego użycia i recyklingu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego wynikających z przepisów prawa,
2. zapobieganie powstawaniu odpadów - minimalizacja wytwarzanych odpadów (np. poprzez ponowne wykorzystanie, naprawę).

Pojazdy wycofane z eksploatacji

1. osiągnięcie corocznych poziomów odzysku i recyklingu na poziomie odpowiednio 95% i 85% masy pojazdów przyjętych do stacji demontażu.

Odpady zawierające azbest

1. sukcesywne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest.

Przeterminowane środki ochrony roślin

1. selektywne zbierania i odbieranie przeterminowanych środków ochrony roślin.

Odpady pozostałe

Cele przyjęte na lata 2016 – 2022

Odpady z przemysłu

1. zmniejszenie masy wytwarzanych odpadów,
2. ograniczenie corocznie o 3% wytwarzania odpadów żywności,
3. zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku,
4. zwiększenie udziału odpadów unieszkodliwianych poza składowaniem.

Zużyte opony

1. utrzymanie poziomu odzysku zużytych opon na poziomie co najmniej 75%, a poziomu recyklingu na poziomie co najmniej 15%.

Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej

1. utrzymanie wysokiego udziału odpadów poddanych odzyskowi.

Komunalne osady ściekowe

1. zwiększenie wykorzystania substancji biogenych poprzez stosowanie ustabilizowanych i przetworzonych komunalnych osadów ściekowych na powierzchni ziemi,
2. zwiększenie udziału procesów termicznego przekształcania w zagospodarowaniu komunalnych osadów ściekowych.

Odpady opakowaniowe

1. osiągnięcie poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych wynikających z przepisów prawa.

Odpady wydobywcze

1. w stosunku do mas ziemnych lub skalnych zapobieganie powstawaniu odpadów poprzez ich wykorzystanie np. budowy elementów infrastruktury w wyrobisku, natomiast w stosunku do nakładu możliwość jego wykorzystywania do rekultywacji, np. wyrobisk,
2. korzystanie z przepisów prawa dotyczących uznania substancji lub przedmiotu za produkt uboczny, a takie produkty uboczne mogą być z powodzeniem wykorzystywane w budownictwie lub drogownictwie,
3. zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku.

**Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020
z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025**

W Programie ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025 przedstawiono strategię działań w zakresie ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego definiując cele strategiczne do 2025 roku oraz cele operacyjne na lata 2015-2025.

Zasoby przyrodnicze

Cel strategiczny (długoterminowy do 2025 r.):

- Ochrona różnorodności biologicznej, krajobrazowej i geologicznej województwa

Zasoby wodne i gospodarka wodna (ZW)

Cel strategiczny (długoterminowy do 2025 r.):

- Prowadzenie zrównoważonego gospodarowania wodami umożliwiające osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód

Powietrze atmosferyczne

Cel strategiczny (długoterminowy do 2025 r.):

- Poprawa jakości powietrza w województwie świętokrzyskim

Odnawialne źródła energii

Cel strategiczny (długoterminowy do 2025 r.):

- Wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł energii

Klimat akustyczny

Cel strategiczny (długoterminowy do roku 2025):

- Poprawa klimatu akustycznego w województwie świętokrzyskim

Pola elektromagnetyczne

Cel strategiczny (długoterminowy do roku 2025):

- Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym

Gospodarka odpadami

Cel strategiczny (długoterminowy do 2025 r.):

- Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa

Zasoby geologiczne

Cel strategiczny (długoterminowy do roku 2025):

- Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi

Poważne awarie przemysłowe

Cel strategiczny (długoterminowy) do 2025 r.:

- Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii

Lasy

Cel strategiczny (długoterminowy do roku 2025):

- Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych

Gleby

Cel strategiczny (długoterminowy do 2025 r.):

- Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu

Dokumenty lokalne

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+

Priorytety i cele wyszczególnione w strategii zostały określone na podstawie wniosków z kompleksowej diagnozy uwarunkowań i potrzeb rozwojowych oraz potencjału powiatu ostrowieckiego, zdefiniowanych wyzwań rozwojowych i przyjętej wizji rozwoju do 2030 roku. Wyodrębniono 4 obszary strategiczne. Dla każdego z priorytetów sformułowany został cel strategiczny (w perspektywie 2030 roku), z którego wynikają cele operacyjne.

Obszar strategiczny: Gospodarka, edukacja i rynek pracy

- Cel strategiczny nr 1: Trwały wzrost gospodarczy powiatu ostrowieckiego powiązany z efektywną edukacją zawodową.
 - ✓ Cel operacyjny 1.1. Rozwój kompetencji i kwalifikacji mieszkańców powiatu.
 - ✓ Cel operacyjny 1.2. Kreowanie warunków dla wzrostu gospodarczego i przedsiębiorczości lokalnej.
- Cel strategiczny nr 2: Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego.
 - ✓ Cel operacyjny 2.1. Wykorzystanie oraz ochrona Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego.
 - ✓ Cel operacyjny 2.2. Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej
 - ✓ Cel operacyjny 2.3. Rozwój sportu i rekreacji oraz aktywizacja ruchowa mieszkańców.
 - ✓ Cel operacyjny 2.4. Kultura i dziedzictwo kulturowe włączone w obieg gospodarczy i społeczny

Obszar strategiczny: Dogodne warunki życia

- Cel strategiczny nr 3: Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu
 - ✓ Cel operacyjny 3.1. Dbłość o środowisko i dostosowywanie do zmian klimatycznych, w tym w kontekście transformacji energetycznej.
 - ✓ Cel operacyjny 3.2. Zwiększanie potencjału kapitału ludzkiego oraz społecznego powiatu.

- ✓ Cel operacyjny 3.3. Rozwój powiatu ostrowieckiego jako regionalnego ośrodka zdrowotnego.
- ✓ Cel operacyjny 3.4. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu.
- ✓ Cel operacyjny 3.5. Aktywizacja środowiska osób starszych oraz rozwój usług skierowanych do seniorów

Obszar strategiczny: Zarządzanie rozwojem

- Cel strategiczny nr 4: Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju.
 - ✓ Cel operacyjny 4.1. Rozwój zarządzania strategicznego powiatem.
 - ✓ Cel operacyjny 4.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru powiatu i zrównoważonej mobilności w wymiarze lokalnym.
 - ✓ Cel operacyjny 4.3. Rozwój współpracy instytucjonalnej w wymiarze lokalnym i ponadlokalnym.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kunów na lata 2015 - 2020

Cel nadrzędny: Podniesienie jakości życia i rozwój infrastruktury publicznej wpływającej na wzrost znaczenia Miasta i Gminy Kunów w obszarze zamieszkania, rozwoju i odpoczynku.

Cel główny związany jest z rozwojem i podniesieniem jakości życia obecnych i przyszłych mieszkańców Miasta i Gminy Kunów. Dotyczy rozwoju infrastruktury i usług publicznych, z których na co dzień korzystają mieszkańcy gminy.

Obszar strategiczny – Infrastruktura dla mieszkańców

Cel strategiczny 1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej

Cele bezpośrednie/operacyjne:

- Rozwój infrastruktury drogowej na terenie gminy;
- Podniesienie bezpieczeństwa, poprzez budowę i modernizację chodników i ciągów pieszych;
- Budowa tras rowerowych, ścieżek rowerowych
- Podniesienie komunikacji pomiędzy najbardziej oddalonymi miejscowościami na terenie gminy;
- Rozwój komunikacji gminy z pozostałymi miejscowościami powiatu, województwa i kraju.

Cel strategiczny 2. Rozwój infrastruktury ochrony środowiska

- Rozwój infrastruktury wodociągowej;
- Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej;
- Ochrona powietrza, ograniczenie emisji spalin.

Cel strategiczny 3. Rozwój infrastruktury społecznej i zdrowotnej

- Podniesienie jakości i zwiększenie dostępności do usług zdrowotnych;
- Rozwój infrastruktury i usług pomocy społecznej;
- Rewitalizacja przestrzeni publicznej.

Cel strategiczny 4. Rozwój infrastruktury energetycznej

- Termomodernizacja budownictwa użyteczności publicznej;
- Wzrost wykorzystania instalacji OZE do produkcji energii na terenie gminy;
- Wzrost świadomości w zakresie gospodarki niskoemisyjnej;
- Ograniczenie zużycia energii i wzrost wykorzystania instalacji OZE w budownictwie jednorodzinnych mieszkaniowym, instytucji publicznych i przedsiębiorstw.

Cel strategiczny 5. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa na terenie gminy

- Rozwój i modernizacja oświetlenia publicznego;
- Przeciwdziałanie zagrożeniom z tytułu pożarów i powodzi.
- Adaptacja do zmian klimatu.

Cel strategiczny 6. Rozwój budownictwa mieszkaniowego i stref zamieszkania

- Rozwój i tworzenie nowych stref zamieszkania;
- Rozwój budownictwa jednorodzinnego i wielorodzinnego na terenie gminy.

Obszar strategiczny – Innowacje i rozwój

Cel strategiczny 1. Promocja przedsiębiorczości

- Wspieranie powstawania nowych firm na terenie gminy;
- Promocja i wspieranie aktywności gospodarczej działających przedsiębiorstw;
- Rozwój infrastruktury publicznej służącej rozwojowi przedsiębiorczości.

Cel strategiczny 2. Tworzenie i budowa stref aktywności inwestycyjno – gospodarczej

- Rozwój i budowa terenów inwestycyjnych;
- Tworzenie i rozwój nowych obszarów działania gospodarczego;
- Budowa platformy wymiany doświadczeń i współpracy w obszarze działania gminy.

Cel strategiczny 3. Wsparcie rynku pracy

- Rozwój ekonomii społecznej;
- Wspieranie i przeciwdziałanie bezrobociu na terenie gminy;
- Tworzenie partnerstw i porozumień w zakresie ograniczania poziomu bezrobocia.

Cel strategiczny 4. Rozwój aktywności obywatelskiej i społecznej.

- Wspieranie aktywności społecznej i wolontariatu na terenie gminy;
- Wsparcie istniejących podmiotów społecznych;
- Budowa porozumień i wspieranie projektów partnerskich w obszarze aktywności obywatelskiej i społecznej.

Cel strategiczny 5. Rozwój technologii ICT w życiu codziennym mieszkańców – rozwój infrastruktury informatycznej

- Rozwój i zwiększenie dostępności do infrastruktury Internetu szerokopasmowego;
- Rozwój usług opartych o technologie ICT, e-usługi, e-administracja;
- Wzrost wykorzystania technologii ICT w życiu codziennym;
- Podniesienie wiedzy i umiejętności mieszkańców w zakresie korzystania z technologii ICT.

Cel strategiczny 6. Innowacyjne formy w przedsiębiorczości i rolnictwie.

- Promocja przedsiębiorczości opartej o innowacyjne rozwiązania;
- Rozwój inwestycji w produkcję energii w oparciu o OZE;
- Promocja nowoczesnych form współpracy i rodzaju działań w rolnictwie.

Obszar strategiczny – Odpoczynek i rekreacja

Cel strategiczny 1. Rozwój infrastruktury związanej ze sportem, rekreacją i kulturą.

- Rozwój infrastruktury sportowej w ramach systemu oświaty i rozwoju kultury fizycznej i sportu wśród mieszkańców gminy;
- Wspieranie rozwoju infrastruktury sportowej dedykowanej klubom i organizacjom sportowym;
- Wspieranie w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych przez podmioty sportowe z terenu gminy;

- Rozwój infrastruktury i usług związanych z kulturą;
- Rozwój infrastruktury bibliotek;
- Rozwój ścieżek rowerowych i miejsc rekreacji;
- Rozwój i promocja turystyki weekendowej;
- Rozwój wydarzeń w obszarze działań sportowych i kulturalnych na terenie gminy.

Cel strategiczny 2. Rozwój turystyki opartej o walory naturalno – kulturowe i atrakcyjne położenie geograficzne.

- Rozwój infrastruktury turystycznej;
- Budowa ścieżek rowerowych;
- Promocja gminy i turystyki;
- Nawiązywanie partnerstw.

Cel strategiczny 3. Ochrona zabytków dziedzictwa historycznego i kulturowego.

- Zabezpieczanie zabytków przed degradacją;
- Zachowanie dziedzictwa kulturowego;
- Wykorzystanie zabytków dziedzictwa kulturowego na potrzeby rozwoju turystyki.

Projekt Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kunów na lata 2021 – 2030

Strategia Rozwoju Gminy stanowi podstawowy dokument planowania strategicznego w gminie. Jest dokumentem nadrzędnym względem pozostałych dokumentów tzw. operacyjnych, projektowych. W praktyce strategia przyjmuje dwie postacie: niematerialną i materialną. Strategia tworzy ramy rozwoju lokalnego. Rozwój lokalny gminy realizowany będzie w trzech kluczowych i najistotniejszych dla gminy obszarach rozwojowych:

- Cel Strategiczny I: Kunów – miejsce przyjazne do życia i zamieszkania. To miejsce o korzystnych warunkach mieszkaniowych z dobrą infrastrukturą publiczną, służącą codziennemu życiu mieszkańców.
 - ✓ Cel operacyjny 1. Rozwój komunikacji z miastem subregionalnym i kluczowymi ośrodkami gospodarczymi w województwie i w kraju.
 - ✓ Cel operacyjny: 2. Ochrona środowiska naturalnego i poprawa jakości powietrza
 - ✓ Cel operacyjny: 3. Poprawa warunków i usług zdrowotnych oraz społecznych dla mieszkańców gminy.
 - ✓ Cel operacyjny: 4. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców.
 - ✓ Cel operacyjny: 5. Poprawa warunków do zamieszkania i tworzenie nowych przestrzeni mieszkaniowych w gminie.
 - ✓ Cel operacyjny: 6. Rozwój instytucjonalny samorządu, przygotowanego na nowe wyzwania i nowe technologie.
- Cel Strategiczny II: Kunów – miejsce, gdzie mogą się rozwijać. Tworzenie przestrzeni do rozwoju gospodarczego, społecznego i zawodowego mieszkańców.
 - ✓ Cel operacyjny: 7. Podniesienie potencjału ekonomicznego i gospodarczego gminy.
 - ✓ Cel operacyjny: 8. Zwiększenie aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców, wspieranie aktywności społecznej.
 - ✓ Cel operacyjny: 9. Wdrażanie technologii wspierających rozwój mieszkańców.

- ✓ Cel operacyjny 10. Edukacja drogą do rozwoju mieszkańców.
- Cel strategiczny III: Kunów – tu spędzam swój wolny czas. Ciekawa oferta spędzania wolnego czasu.
- ✓ Cel operacyjny 11. Rozwój i tworzenie oferty spędzania wolnego czasu.
- ✓ Cel operacyjny 12. Ochrona dziedzictwa kulturowego, wykorzystanie posiadanego potencjału do rozwoju oferty turystycznej miasta i gminy.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Kunów

Bezpośrednim zamierzeniem planu jest realizacja celów określonych w pakiecie klimatyczno – energetycznym i osiągnięcie ich do roku 2022, względem roku 2009 jako roku bazowego, w szczególności w zakresie:

- Redukcji emisji gazów cieplarnianych, redukcji emisji CO₂;
- Zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych;
- Redukcji zużycia energii finalnej, co ma zostać zrealizowane poprzez podniesienie efektywności energetycznej budynków i instalacji.

Cel nr 1. Ograniczenie emisji dwutlenku węgla na terenie Miasta i Gminy Kunów oraz emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Działania:

- kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, w tym placówek oświatowych, instytucji publicznych, zakładów komunalnych
- zmiana źródła ciepła
- modernizacja instalacji c.o.
- przebudowa systemów grzewczych.

Cel nr 2. Zmniejszenie zapotrzebowania budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkaniowych na ciepło, obniżenie poziomu zużycia energii finalnej.

Działania:

- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, w tym placówek oświatowych, instytucji publicznych, zakładów komunalnych
- rozwój instalacji OZE, wdrażanie instalacji solarnych i fotowoltaicznych, pomp ciepła i innych opartych na OZE;
- instalacja systemów chłodzących, w tym również z OZE;
- instalacja urządzeń energooszczędnych najnowszej generacji;
- instalacja systemów inteligentnego zarządzania energią w budownictwie mieszkaniowym i publicznym;
- rozwój mikrogeneracji;
- wdrożenie projektów „parasolowych” dla mieszkańców w zakresie montażu instalacji OZE na budynkach mieszkalnych;
- rozwój świadomości mieszkańców w obszarze gospodarki niskoemisyjnej.

Cel nr 3. Wzrost udziału energii produkowanej z OZE w ogólnej produkcji energii na terenie Miasta i Gminy Kunów.

Działania:

- rozwój instalacji OZE w budownictwie użyteczności publicznej i mieszkaniowej, w oparciu o energię wodną, wiatru, słoneczną, geotermalną, biogazu i biomasy;
- budowa instalacji do produkcji energii OZE, w tym energia słoneczna, wiatrowa, geotermalna, wodna, z biogazu i biomasy
- budowa i montaż instalacji do produkcji biokomponentów i biopaliw.

Cel nr 4. Ograniczenie zużycia energii w sektorze oświetlenia publicznego/ulicznego.

Działania:

- modernizacja oświetlenia publicznego/ulicznego
- wdrożenie nowoczesnych technologii (LED) przyczyniających się do ograniczenia zużycia energii
- wdrożenie inteligentnych systemów do zarządzania energią w sektorze oświetlenia ulicznego.

Cel nr 5. Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej na terenie Miasta i Gminy Kunów. Promocja i wdrażanie nowoczesnych rozwiązań prowadzących do zwiększenia efektywności energetycznej budynków mieszkaniowych i gospodarczych. Promocja i wdrażanie technologii budownictwa energooszczędnego i pasywnego w budownictwie mieszkaniowym i gospodarczym.

Działania:

- działania informacyjno – promocyjne dla mieszkańców miasta i gminy;
- wdrażanie projektów modelowych na terenie gminy;
- promocja OZE;
- powołanie punktu informacyjnego w Urzędzie Miasta i Gminy Kunów;
- promocja budownictwa pasywnego i energooszczędnego.

Cel nr 6. Ograniczenie zużycia energii i emisji spalin w sektorze transportu na terenie Miasta i Gminy Kunów.

Działania:

- modernizacja dróg lokalnych i będących w zarządzie Miasta i Gminy Kunów;
- budowa ścieżek i tras rowerowych;
- promocja alternatywnych form transportu;
- promocja nowoczesnych rozwiązań w transporcie;
- rozwój i promocja usług opartych o ICT.

Cel nr 7. Rozwój nowoczesnych technologii komunikacyjnych ICT ograniczających zużycie energii i emisję zanieczyszczeń na obszarze działania planu. Rozwój usług cyfrowych, wdrażanie zasad „zielonych zamówień” w obszarze zamówień publicznych.

Działania:

- rozwój e- usług, wdrożenie e-administracji
- wdrożenie zasad „zielonych zamówień”

Cel nr 8. Podniesienie efektywności energetycznej przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Kunów.

Działania:

- modernizacja i rozbudowa linii produkcyjnych na bardziej efektywne energetycznie oraz wprowadzenie inteligentnych systemów zarządzania energią;
- kompleksowa termomodernizacja budynków przedsiębiorstw na terenie Miasta i Gminy Kunów;
- wdrożenie technologii efektywnych energetycznie w przedsiębiorstwach;

- zastosowanie energooszczędnych technologii produkcji i użytkowania energii w zakresie energii elektrycznej, ciepła, chłodu, wody;
- rozwój instalacji OZE w przedsiębiorstwach;
- promocja gospodarki niskoemisyjnej wśród lokalnych przedsiębiorstw.

Projekt Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Kunów do roku 2030

Bezpośrednim zamierzeniem planu jest rozwój gospodarki niskoemisyjnej na terenie miasta i gminy Kunów prowadzącej do ograniczenia zużycia energii, zmniejszenia emisji zanieczyszczeń i wzrostu wykorzystania OZE w produkcji energii.

Cel strategiczny: Wdrożenie i realizowanie gospodarki niskoemisyjnej na terenie Miasta i Gminy Kunów prowadzącej do ograniczenia zużycia energii, zmniejszenia emisji zanieczyszczeń i wzrostu wykorzystania OZE w produkcji energii.

Wizja zrównoważonego rozwoju Miasta i Gminy Kunów i przedstawiony cel strategiczny realizowane będą przez cele szczegółowe strategiczne i cele bezpośrednie podejmowanego Planu:

- Cel nr 1: Ograniczenie emisji dwutlenku węgla na terenie miasta i gminy Kunów oraz emisji zanieczyszczeń do powietrza.
- Cel nr 2: Zmniejszenie zapotrzebowania budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkaniowych na ciepło, obniżenie poziomu zużycia energii finalnej.
- Cel nr 3: Wzrost udziału energii produkowanej z OZE w ogólnej produkcji energii na terenie miasta i gminy Kunów.
- Cel nr 4: Ograniczenie zużycia energii w sektorze oświetlenia publicznego/ulicznego.
- Cel nr 5: Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej na terenie miasta i gminy Kunów.
- Cel nr 6: Ograniczenie zużycia energii i emisji spalin w sektorze transportu na terenie miasta i gminy Kunów.
- Cel nr 7: Rozwój nowoczesnych technologii komunikacyjnych ICT ograniczających zużycie energii i emisję zanieczyszczeń na obszarze działania planu. Rozwój usług cyfrowych, wdrażanie zasad „zielonych zamówień” w obszarze zamówień publicznych.
- Cel nr 8: Podniesienie efektywności energetycznej przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie miasta i gminy Kunów.

Program ochrony środowiska dla Powiatu Ostrowieckiego na lata 2016-2019 z perspektywą do 2023 roku

Głównym celem polityki ekologicznej powiatu ostrowieckiego jest "Zapewnienie mieszkańcom bezpiecznego i komfortowego życia oraz zrównoważony rozwój powiatu, przy racjonalnym wykorzystaniu zasobów przyrody, które równocześnie wspierają rozwój społeczno – gospodarczy"

W poszczególnych obszarach wyróżniono cele średniookresowe:

Hałas

- ograniczenie negatywnego oddziaływania na mieszkańców hałasu poprzez realizację inwestycji ograniczających hałas drogowy, kolejowy i przemysłowy.

Promieniowanie elektromagnetyczne

- kontrola i utrzymanie dotychczasowego poziomu zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym.

Powietrze atmosferyczne

- poprawa jakości powietrza atmosferycznego na obszarze powiatu ostrowieckiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych głównie poprzez stopniowe ograniczenie emisji niskiej, gospodarczej i komunikacyjnej,
- wzrost wykorzystania energii pochodzącej z odnawialnych źródeł.

Gospodarka wodami

- racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych pozwalająca chronić ludność przed deficytami wody a także skutkami powodzi.

Gospodarka wodno – ściekowa

- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych.

Zasoby geologiczne

- zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi mająca na celu zapobieganie degradacji złóż i terenów wydobywczych.

Gleby

- racjonalna gospodarka zasobami glebowymi, ochrona przed erozją, antropopresją i zmianami klimatu.

Zagrożenia poważnymi awariami

- zmniejszenie ryzyka wystąpienia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii.

Gospodarka odpadami

- ograniczenie wytwarzania odpadów poprzez stosowanie nowoczesnych technologii i podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców przy jednoczesnym zwiększaniu poziomu odzysku odpadów.

Ochrona przyrody i krajobrazu

- promowanie zrównoważonego rozwoju z jednoczesną dbałością o utrzymanie i wzrost bioróżnorodności.

Lasy

- racjonalna gospodarka leśna prowadzona poprzez kształtowanie właściwej struktury gatunkowej i wiekowej lasów z zachowaniem ich bogactwa biologicznego.

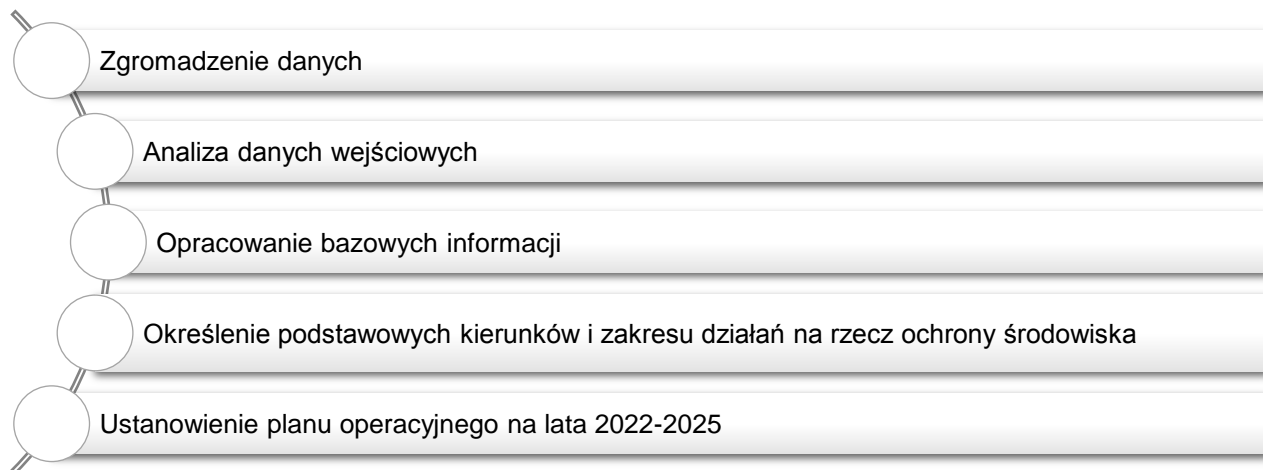
Odnawialne źródła energii

- wzrost wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

3. Metodyka sporządzenia Programu Ochrony Środowiska

Niniejsze opracowanie zostało wykonane na podstawie aktualnie obowiązujących w tym zakresie aktów prawnych oraz w oparciu o „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” wydane przez Ministerstwo Środowiska w 2015 r.

Do przygotowania POŚ posłużono się danymi pochodzącymi z Urzędu Miasta i Gminy Kunów, jednostek i instytucji działających na terenie miasta, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Kielcach. Wykorzystano liczne publikacje i opracowania dotyczące miasta i gminy Kunów oraz ogólnodostępne dane z Głównego Urzędu Statystycznego. Proces sporządzania POŚ dla Miasta i Gminy Kunów odbył się w następujących etapach:

W pierwszym etapie procesu sporządzania programu tzw. wstępnym, przeprowadzono prace polegające na zgromadzeniu materiałów oraz danych dotyczących aktualnego stanu środowiska na terenie Miasta i Gminy Kunów z wyżej wymienionych źródeł.

Drugi etap prac związany był z analizą otrzymanych danych, opracowaniem charakterystyki aktualnego stanu środowiska oraz określeniem priorytetów ekologicznych dla terenu miasta stanowiących punkt wyjściowy dla wyznaczenia celów strategicznych programu.

Kolejny etap to proces określenia celów strategicznych oraz kierunków działań zmierzających do poprawy stanu środowiska zgodnych z celami i zadaniami zawartymi w dokumentach wyższego szczebla.

W ostatnim etapie wykonano plan operacyjny na lata 2022 - 2025 z uwzględnieniem perspektywy do 2030 r., przy pomocy którego będą realizowane przedsięwzięcia na rzecz ochrony środowiska i ekorozwoju - wraz z określeniem terminów realizacji przedsięwzięć i jednostek odpowiedzialnych za ich wprowadzenie.

II. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

„Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2022 - 2025” został wykonany zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1973 ze zm.), który nakłada na organ wykonawczy miasta obowiązek sporządzenia Programu Ochrony Środowiska.

Opracowanie oraz uchwalenie dokumentu przez Radę Miejską pozwoli na wypełnienie przez Burmistrza Miasta i Gminy ustawowego obowiązku oraz przyczyni się do poprawy i uporządkowania zarządzania środowiskiem na terenie gminy, poprawy jakości życia mieszkańców i jakości środowiska naturalnego gminy oraz jej zrównoważonego rozwoju. Założenia wyjściowe programu stanowią:

- II Polityka ekologiczna państwa (dokument z perspektywą do 2025 r.),
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności,

- Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Strategia Produktywności 2030
- Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030),
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030,
- Polityka energetyczna Polski do 2040 r.,
- Projekt Polityki energetycznej Polski do 2050 roku
- Strategia rozwoju energetyki odnawialnej,
- Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r.,
- Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022,
- Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2016 – 2022,
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
- Program regionalny Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+,
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+,
- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kunów na lata 2015 -2020,
- Projekt Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kunów na lata 2021 - 2030,
- Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych,
- Narodowa Strategia Edukacyjna. Przez edukację do Zrównoważonego Rozwoju,
- Strategia Edukacji Ekologicznej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku,
- Programy Priorytetowe NFOŚiGW 2015-2020,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Kunów,
- Projekt Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Kunów do roku 2030,
- Program Ochrony Środowiska dla województwa Świętokrzyskiego na lata 2015 – 2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025,
- Program ochrony środowiska dla Powiatu Ostrowieckiego na lata 2016-2019 z perspektywą do 2023 roku,
- Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2017 – 2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021 – 2024,
- Wytyczne do opracowywania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska (2015 r.).

Program wskazuje cele i priorytety ekologiczne, rodzaje i harmonogramy działań proekologicznych oraz środki niezbędne do osiągnięcia zaplanowanych celów.

Opracowanie składa się z kilku zasadniczych części:

Rozdział I prezentuje cel, metodykę i podstawę prawną wykonania Programu Ochrony Środowiska. *W rozdziale III* zdiagnozowano stan środowiska naturalnego Miasta i Gminy Kunów. Rozdział zawiera ogólną charakterystykę gminy oraz szczegółowo opisuje analizę stanu środowiska, tj.: użytkowanie powierzchni terenu, rzeźbę terenu, budowę geologiczną i zasoby kopalin, gleby, wody podziemne i powierzchniowe oraz ich jakość, stan gospodarki wodno-ściekowej, jakość powietrza. Ponadto w niniejszym rozdziale scharakteryzowano zasoby przyrodnicze, omówiono zagadnienia hałasu, pola elektromagnetycznego, gospodarki odpadami, możliwości wykorzystania energii odnawialnej, potencjalnych źródeł awarii przemysłowych, jak również poruszono temat edukacji ekologicznej mieszkańców. W podsumowaniu diagnozy zamieszczono analizę SWOT, która pozwoliła wskazać problemy przedmiotowego terenu.

W rozdziale IV omówiono skonkretyzowane cele, działania i zadania gminy i miasta zgodnie z założeniami Programu, przedstawiono harmonogram rzeczowo-finansowy zadań o charakterze ekologicznym, niezbędnych do osiągnięcia wyznaczonych priorytetów i celów ekologicznych oraz omówiono zagadnienia związane z finansowaniem zadań w zakresie ochrony środowiska.

Rozdział V przedstawia metody wdrażania i monitoringu Programu oraz zarządzania nim za pomocą instrumentów prawnych, strukturalnych, społecznych i finansowych.

Rozdział VI zawiera informacje o przeprowadzonych konsultacjach społecznych.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów nie jest dokumentem prawa miejscowego, lecz opracowaniem o charakterze operacyjnym przeznaczonym do okresowej aktualizacji. Zakres celów, priorytetów i zadań dobrano w taki sposób, by z jednej strony były one zbieżne z zapisami przyjętymi w programie wojewódzkim i powiatowym, z drugiej jednak strony - umożliwiały asymilację zewnętrznych środków finansowych w zakresie szerszym niż wynikające z aktualnych możliwości budżetowych miasta i gminy.

III. Ocena stanu środowiska Miasta i Gminy Kunów

1. Ogólna charakterystyka Miasta i Gminy Kunów

1.1. Położenie Miasta i Gminy Kunów

Miasto i Gmina Kunów położona jest w północno – wschodniej części województwa świętokrzyskiego, na obszarze dawnego Staropolskiego Okręgu Przemysłowego. Gmina należy do powiatu ostrowieckiego wraz 5 innymi jednostkami administracyjnymi: Miasto Ostrowiec Świętokrzyski, Gmina Bałtów, Miasto i Gmina Ćmielów, Gmina Bodzechów oraz Gmina Waśniów.

Teren gminy podzielony jest na 17 sołectw oraz miasto, w skład którego wchodzi 2 osiedla¹.

Tabela 1. Podział gminy Kunów na sołectwa i osiedla.

Nazwa sołectwa	
1	Sołectwo Biechów
2	Sołectwo Boksycka

¹ Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kunów na lata 2021 – 2030

Mapa 2. Położenie Gminy i Miasta Kunów na tle powiatu ostrowieckiego

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kunów na lata 2021 – 2030

Miasto i Gmina Kunów stanowi ważny ośrodek miejsko – gminny na mapie powiatu ostrowieckiego, jako jedno z trzech miast powiatu. Bliskie położenie przy dużym ośrodku przemysłowym i gospodarczym regionu świętokrzyskiego, jakim jest miasto Ostrowiec Świętokrzyski kształtuje obecną funkcję i znaczenie gminy. Gmina Kunów pełni funkcję ośrodka podmiejskiego, gminy należącej do strefy miasta subregionalnego.

2. Komunikacja drogowa i kolejowa

Gmina Kunów leży na obszarze dawnego Staropolskiego Okręgu Przemysłowego w północno – wschodniej części województwa świętokrzyskiego. Infrastruktura komunikacyjna gminy Kunów zbudowana jest z sieci dróg publicznych o kategorii dróg gminnych oraz z sieci dróg publicznych powiatowych. Gmina Kunów włączona jest również w sieć dróg krajowych, poprzez przebiegającą przez jej centralną część drogę krajową Nr 9 (E371) Warszawa-Rzeszów oraz drogę krajową Nr 42. W przyszłości funkcję drogi łączącej Warszawę z Rzeszowem ma przejąć w części droga ekspresowa S7 oraz planowana do budowy S74, przechodząca na południe od Kunowa na trasie Kielce – Opatów².

Przez teren Gminy Kunów przebiegają:

- 2 drogi krajowe o łącznej długości 11,2 km,
- 15 dróg powiatowych o łącznej długości 58,9 km,
- 60 dróg gminnych o łącznej długości 108,66 km.

Poniżej w tabeli nr 2 i 3 przedstawiono drogi powiatowe i gminne na terenie gminy Kunów:

² Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Kunów do roku 2030

Tabela 2. Wykaz dróg powiatowych

Lp.	Numer drogi	Kierunek	Długość [km]	Rodzaj nawierzchni
1.	0649T	Nietulisko – Doły Biskupie – Szeligi – Kotarszyn – Waśniów	5,3	bitumiczna
2.	0650T	Kalków – Godów – Doły Biskupie	1,8	bitumiczna
3.	0651T	Doły Biskupie – Prawęcín – Kunów	6,1	bitumiczna
		<i>Kunów ul. Kościuszki</i>		
4.	0652T	Prawęcín – Zagaje Boleszyńskie – Kotarszyn	2,7	bitumiczna + gruntowa
5.	0653T	Zagaje Boleszyńskie – Chocimów	4,3	bitumiczna + tłuczniowa
6.	0655T	Pękośląwice – Nosów – Waśniów	1,5	bitumiczna
7.	0656T	Kunów – Chocimów – Strupice	6,2	bitumiczna
		<i>Kunów ul. Warszawska, Plac Wolności, Chocimowska, Kaznodziejska</i>		
8.	0657T	Kunów – Janik – Wymysłów – Ostrowiec	5,9	bitumiczna
		<i>Kunów ul. Langiewicza, Fabryczna, Kolejowa, Janik ul. Ostrowiecka, Wymysłów ul. Ostrowiecka</i>		
9.	0658T	Kunów – Kolonia Piaski – Janik	5,5	bitumiczna
		<i>Kunów ul. Grabowiecka, Iłżecka</i>		
10.	0660T	Karczma Miłkowska – Ostrowiec	6,4	bitumiczna + tłuczniowa
11.	0661T	Karczma Miłkowska – Dębowa Wola	3,1	bitumiczna + tłuczniowa
12.	0663T	Kunów – Udzićów – Chmielów	2,0	bitumiczna
13.	0666T	Bukowie – Świrna	1,6	bitumiczna + tłuczniowa
14.	0667T	Kunów – Bukowie – Chocimów	5,5	bitumiczna
15.	1007T	ulica Henryka Sienkiewicza w Ostrowcu Świętokrzyskim - Boksycka - do drogi krajowej nr 9	1,0	bitumiczna
Razem			58,9	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Kunów

Tabela 3. Wykaz dróg gminnych

Lp	Numer drogi	Nazwa	Długość [km]
1.	336001T	Bukowie – Chmielów	1,3
2.	336002T	Nietulisko Duże – Prawęcín	4,0
3.	336003T	Biechów przez wieś	1,3
4.	336004T	Biechów Działki – Bukowie	1,4
5.	336005T	Udzićów Dolny – Biechów	2,3
6.	336006T	Nietulisko Małe – Nietulisko Duże	1,9
7.	336007T	Rajek – Janik (pótn)	0,9
8.	336008T	Boksycka – Kolonia Janik	4,3
9.	336009T	Kol. Miłkowska – Kurzacze	4,5
10.	336010T	Nosów – Małe Jodło	1,1
11.	336011T	Doły Biskupie – przez wieś	1,0

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2022-2025
z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030

12.	336012T	Udziców Górny – przez wieś	1,0
13.	336013T	Żurawka – Bukowie	2,0
14.	336014T	Nietulisko Małe – Kunów	2,7
15.	336015T	Kunów Piaski – Lubienik	2,7
16.	336016T	Wymysłów – Kolonia Janik	3,0
17.	336017T	Podlubienik – Kolonia Inwalidzka	2,3
18.	336018T	Podlubienik – Sadłowizna	1,5
19.	336019T	Kunów Piaski przez wieś	1,4
20.	336020T	Doły Biskupie – Prawęcín Górny	1,3
21.	336021T	Prawęcín przez wieś	1,4
22.	336022T	Prawęcín Górny – Kol. Kunów do dr. Prawęcín – Chocimów	1,0
23.	336023T	Prawęcín Dolny – do dr. Prawęcín – Chocimów	2,7
24.	336024T	Prawęcín – Doły Opacie	2,0
25.	336025T	Doły Biskupie – Gębice	1,5
26.	336026T	Bukowie – Kozianka	0,9
27.	336027T	Kolonia Chocimów przez wieś	1,0
28.	336028T	Nietulisko Małe – Kolonia Piaski	1,8
29.	336029T	Boksycka – do dr. Kunów - Ostrowiec	2,2
30.	336030T	Kunów – Rudka Kolonia	2,5
31.	336031T	Biechów – Działkowice (do studni)	1,0
32.	336032T	od dr. powiatowej do Biechowa- Działkowice	1,4
33.	336033T	od dr. powiatowej do Biechowa- Działkowice	1,3
34.	336034T	Nietulisko Duże – Podlesie – Doły Biskupie	3,2
35.	336035T	Chocimów przez wieś	0,5
36.	336036T	Bukowie przez wieś	2,5
37.	336037T	Nietulisko Małe - Kunów	1,6
38.	336038T	Doły Biskupie – Doły Opacie	0,4
39.	336039T	Kunów (Strumyk – Ciołek)	3,5
40.	336040T	Wymysłów – Kolonia Miłkowska	4,2
41.	336041T	Kolonia Miłkowska przez wieś	2,6
42.	336042T	Kolonia Miłkowska przez wieś – Sadłowizna	3,8
43.	336043T	Janik – Kozianka las	2,7

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2022-2025
z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030

44.	336044T	Kolonia Rudka przez wieś	0,6
45.	336045T	Kolonia Inwalidzka przez wieś	0,6
46.	336046T	Kunów Piaski – Kolonia Piaski	1,5
47.	336047T	Kunów (Szkolna, Partyzantów, Ogrodowa)	2,0
48.	336048T	Nietulisko Fabryczne przez wieś	0,7
49.	336049T	Kunów Piaski ul. Prosta	0,4
50.	336050T	Nietulisko Małe przez wieś	0,9
51.	336051T	Kunów Piaski (Górna osiedle bloków)	2,0
52.	336052T	Kunów (Kościelna, Podgórze)	2,2
53.	336053T	Bukowie Gościniec	0,50
54.	336054T	Nietulisko Małe do rzeki	0,60
55.	336055T	Miłkowska Karczma „Fryzielówka”	0,85
56.	336056T	Stara Rudka przez wieś	0,72
57.	336057T	Stara Rudka łącznik	0,19
58.	336058T	Wymysłów – Boksycka	5,4
59.	336059T	Udziców Dolny	0,65
60.	-	Droga w strefie przemysłowej ul. Fabryczna Kunów	1,25
Razem			108,66

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Kunów

W okresie 2016 - 2020 przebudowano i wyremontowano na terenie miasta i gminy Kunów 11,9904 km dróg gminnych oraz 4,4483 km dróg powiatowych. W efekcie podniesiono jakość i zwiększono dostępność komunikacyjną na długości 16,4387 km dróg gminnych i powiatowych³.

Przez miasto przechodzi także niebieski szlak turystyczny z Łysej Góry do Pętkowic oraz niebieski szlak rowerowy ze Skarżyska-Kamiennej do Ostrowca Świętokrzyskiego.

Od listopada 2019 r. na terenie gminy Kunów funkcjonuje linia komunikacyjna o charakterze użyteczności publicznej, uruchomiona w ramach Funduszu Rozwoju Przewozów Pasażerskich, dofinansowana ze środków Wojewody Świętokrzyskiego, Powiatu Ostrowieckiego oraz Miasta i Gminy Kunów. Linia obejmuje odcinek o długości 45,6 km: Ostrowiec Świętokrzyski – Wymysłów, Janik, Kolonia Inwalidzka, Kolonia Piaski, Kunów, Prawęcín, Doły Biskupie, Nietulisko Duże, Kunów, Janik, Wymysłów, Ostrowiec Świętokrzyski. Częstotliwość wykonywanych połączeń na przedstawionej linii (średniomiesięcznie) to: 3 kursy od poniedziałku do piątku oprócz świąt, 2 kursy w soboty, 1 kurs w niedziele i święta, liczba zatrzymań na przystankach komunikacyjnych to 69. Linia obsługiwana jest przez Miejski Zakład Komunikacji Sp. z o.o. w Ostrowcu Świętokrzyskim w ramach linii nr 13. Dodatkowo na teren gminy dojeżdżają linie: nr 12 Ostrowiec Świętokrzyski – Doły Biskupie, nr 2 Ostrowiec Świętokrzyski – Miłkowska Karczma.

³ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Kunów do roku 2030

Ponadto na terenie gminy Kunów funkcjonują linie komunikacyjne realizowane przez podmioty prywatne, w tym obsługiwane przez firmę Trans – Katrina na linii nr 113 (długość 47 km): Bukowie, Chocimów, Kunów, Janik, Wymysłów, Boksycka, Ostrowiec Świętokrzyski. W ramach tras przelotowych/pośpiesznych swoje usługi na terenie gminy Kunów świadczy również Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej S.A. w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Według informacji otrzymanych z Urzędu Miasta i Gminy Kunów w gminie występuje potrzeba modernizacji systemu transportu publicznego.

W Kunowie znajduje się jedna stacja kolejowa na trasie linii nr 25 Łódź Kaliska – Dębica. Na odcinku do Skarżyska Kamiennej linia jest zelektryfikowana. W najbliższych latach na terenie miasta planowana jest rozbudowa sieci kolejowej w ramach Programu inwestycyjnego Centralny Port Komunikacyjny (CPK). W ramach programu planowana jest budowa „szprychy” nr 6 przebiegającej przez teren gminy Kunów i łączącej planowany do budowy Centralny Port Komunikacyjny (CPK) z południowo - wschodnią częścią Polski na trasie CPK – Radom – Rzeszów – Sanok z miastem Sanok.

3. Struktura ludnościowa

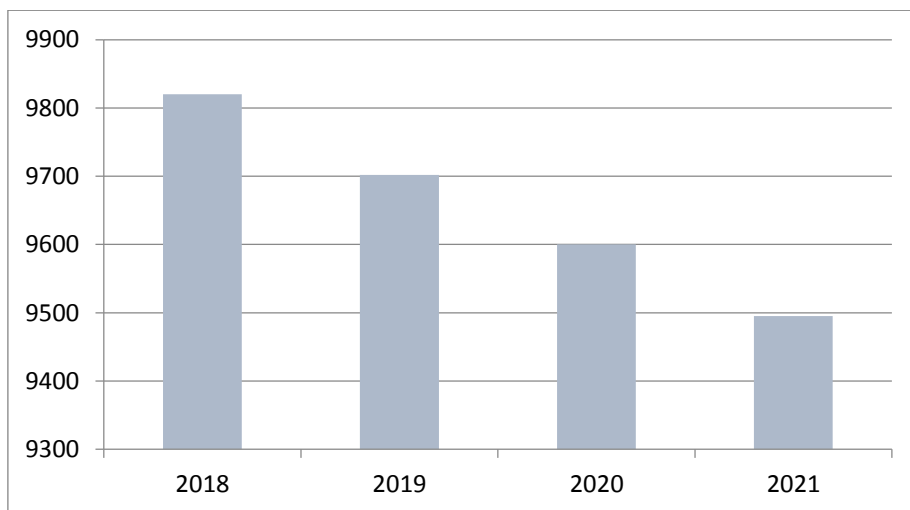
Na dzień 31 grudnia 2021 roku liczba mieszkańców wynosiła 9 495 osób, w tym 4 850 kobiet i 4 645 mężczyzn. W odniesieniu do poszczególnych kategorii wiekowych:

- ✚ liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym wynosiła 1 577 osób, co stanowi 16,61% ogółu mieszkańców (w tym liczba kobiet w wieku przedprodukcyjnym wynosiła 802 osób tj. 8,45% ogółu mieszkańców, a liczba mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym wynosiła 775 osób tj. 8,16%),
- ✚ liczba osób w wieku produkcyjnym wynosiła 5 704 osób tj. 60,07% ogółu mieszkańców (w tym liczba kobiet w wieku produkcyjnym wynosiła 2 596 osób tj. 27,34% ogółu mieszkańców, a liczba mężczyzn w wieku produkcyjnym wynosiła 3 108 osób tj. 32,73%),
- ✚ liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wynosiła 2 214 osób tj. 23,32% ogółu mieszkańców (w tym liczba kobiet w wieku poprodukcyjnym wynosiła 1 452 osób tj. 15,29% ogółu mieszkańców, a liczba mężczyzn w wieku poprodukcyjnym wynosiła 762 osób tj. 8,03%)

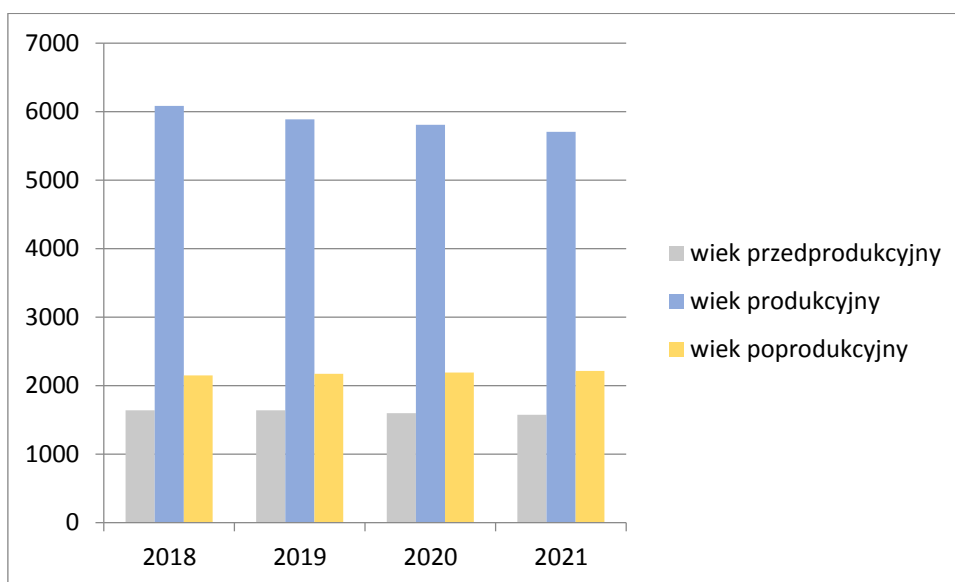
Tabela 4. Struktura ludnościowa Miasta i Gminy Kunów w latach 2018-2021

Rok	Kobiety			Mężczyźni		
	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
2018	857	2726	1427	785	3304	721
2019	852	2655	1442	788	3232	733
2020	831	2632	1451	768	3176	742
2021	802	2596	1452	775	3108	762

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Kunowie

Wykres 1. Liczba mieszkańców w Mieście i Gminie Kunów w latach 2018 - 2021⁴

Wykres 2. Zmiany struktury ludnościowej Miasta i Gminy Kunów w latach 2018-2021⁵

Tabela 5. Ruch naturalny ludności Miasta i Gminy Kunów w latach 2018-2021

	2018	2019	2020	2021
Małżeństwa	70	58	49	77
Urodzenia	77	78	60	66
Zgony	120	125	127	143
Przyrost naturalny	- 43	- 47	- 67	- 77

⁴ Dane UMiG Kunów

⁵ Dane UMiG Kunów

Tabela 6. Migracje ludności Miasta i Gminy Kunów w latach 2018-2021

	2018	2019	2020	2021
Napływ ludności (zameldowania)	210	105	145	126
w tym z zagranicy	2	1	1	4
Odływ ludności (wymeldowania)	215	176	180	154
w tym za granicę	0	0	2	0
Saldo migracji	- 5	- 71	- 35	- 28

Tabela 7. Struktura bezrobocia w Mieście i Gminie Kunów według stanu na koniec 2021 roku

Wyszczególnienie		Miasto i Gmina Kunów		
		razem	kobiety	mężczyźni
Ogółem		347	187	160
wiek	18-24	29	16	13
	25-34	111	73	38
	35-44	68	40	28
	45-54	71	35	36
	55-59	43	23	20
	60 lat i więcej	25	0	25
wykształcenie	wyższe	46	34	12
	policealne i średnie zawodowe	87	49	38
	średnie ogólnokształcące	40	32	8
	zasadnicze zawodowe	101	41	60
	gimnazjalne i poniżej	73	31	42
staż pracy	do 1 roku	65	39	26
	1-5	88	56	32
	5-10	53	24	29
	10-20	62	27	35
	20-30	25	10	15
	30 lat i więcej	10	3	7
	bez stażu	44	28	16

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim

Od wielu lat Urząd Miasta i Gminy w Kunowie współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy i Starostwem Powiatowym w Ostrowcu Świętokrzyskim w zakresie organizacji prac interwencyjnych, staży, a także prac społecznie użytecznych. Od 2016 roku do tej współpracy przyłączył się Zakład Gospodarki Komunalno – Mieszkaniowej w Kunowie⁶.

4. Struktura gospodarcza

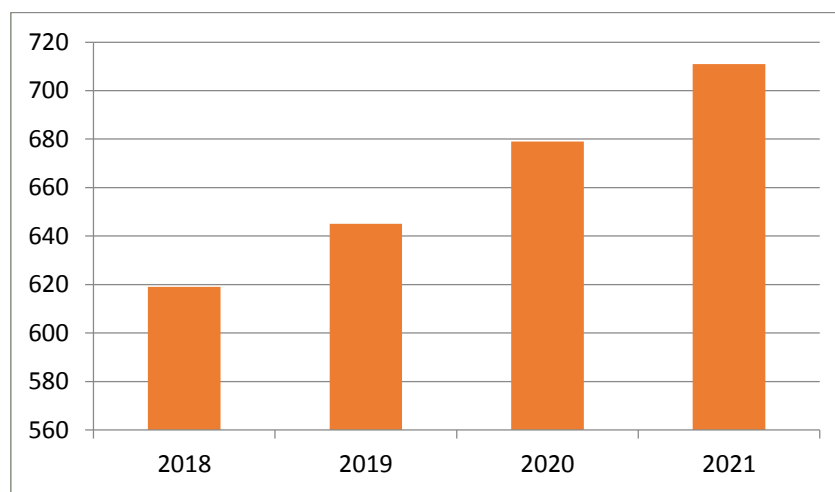
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na terenie miasta i gminy Kunów przeważają podmioty gospodarcze sklasyfikowane według grup rodzajów działalności PKD jako pozostała działalność oraz przemysł i budownictwo. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Kunowie najczęściej prowadzonymi rodzajami przeważającej działalności są: handel hurtowy i detaliczny, budownictwo oraz przetwórstwo przemysłowe⁷.

Tabela 8. Podmioty wg. grup rodzajów działalności PKD 2007

Rodzaj działalności	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Ogółem	619	645	679	711
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	7	7	7	7
Przemysł i budownictwo	165	174	195	218
Pozostała działalność	447	464	477	486

Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych

W latach 2018-2021 na terenie gminy Kunów zauważalny był systematyczny wzrost liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON. W 2021 roku ich liczba przekroczyła 700. Świadczy to o stałym rozwoju gospodarczym przedmiotowej jednostki.

Wykres 3. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w Mieście i Gminie Kunów w latach 2018-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start>

⁶ Raport o stanie gminy Kunów za 2021 rok

⁷ Bank Danych Lokalnych <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Największe podmioty gospodarcze

- „PERFECTDOR” Sp. z o.o. 27-415 Kunów, ul. Fabryczna 1
- TBM Sp. z o.o. 27-415 Kunów, ul. Kolejowa 7A
- „AGROPLASTMET” Sp. z o.o. Sp.k. 27-415 Kunów, ul. Fabryczna 1
- PARADOWSCY AMP Sp. j. 27-415 Kunów, ul. Fabryczna 1
- Polska Grupa Tekstylna Sp. z o.o. 27-415 Kunów, ul. Kolejowa 9A

Podobnie jak w przeważającej części kraju, na terenie miasta i gminy Kunów przeważają tzw. mikroprzedsiębiorstwa. Według danych GUS w 2021 roku podział przedsiębiorstw ze względu na klasę wielkości w gminie przedstawiał się następująco:

- 688 mikroprzedsiębiorstw (zatrudniających od 0 do 9 pracowników);
- 19 małych przedsiębiorstw (zatrudniających od 10 do 49 pracowników);
- 4 średnich przedsiębiorstw (zatrudniające od 50 do 249 pracowników).

5. Edukacja

Na terenie gminy Kunów w roku 2020 działało pięć szkół podstawowych (w Kunowie, Janiku, Wymysłowie, Dołach Biskupich i w Nietulisku Dużym) oraz jedno przedszkole w Kunowie. Większość placówek prowadzona jest przez gminę. Na terenie Miasta i Gminy Kunów nie funkcjonują szkoły na poziomie średnim. Według stanu na 31 grudnia 2018 roku 2 097 mieszkańców gminy Kunów była w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 1 067 kobiet oraz 1 030 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 16,1% ludności posiada wykształcenie wyższe, 3,3% wykształcenie policealne, 10,9% średnie ogólnokształcące, a 19,2% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 24,6% mieszkańców gminy Kunów, gimnazjalnym 5,3%, natomiast 19,5% podstawowym ukończonym. 1,0% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W okresie 3 ostatnich lat liczba uczniów objęta systemem oświaty oraz dzieci w przedszkolach (przedszkole + oddziały przedszkolne) na terenie gminy obniżyła się o 15%. Negatywne zmiany dotknęły zarówno poziom edukacji przedszkolnej, jak również poziom edukacji podstawowej.

6. Powierzchnia terenu

6.1. Rzeźba terenu i warunki geologiczno-gruntowe

Obszar gminy położony jest w obrębie permsko – mezozoicznego obrzeżenia Gór Świętokrzyskich zbudowanego z utworów triasu i jury a także permu. W rejonie Dołów Biskupich i Dołów Opacich odsłaniają się silnie sfałdowane i zdyslokowane osady dewońskie. Perm występuje w formie oderwanych płatów, jest reprezentowany przez zlepieńce. Utwory triasowe to: piaskowce, mułowce, iłowce oraz różnego typu wapienie a niekiedy dolomity. Dominuje budowa geologiczne w postaci osadów jury, zbudowane poprzez gruby kompleks piaskowców i znacznie zróżnicowanych litologicznie wapieni. Ponadto, wśród w/w osadów jury występują rudy żelaza (głównie sederytu). Odmienny charakter pokrywy czwartorzędowej spowodował rozdzielenie gminy na trzy części:

- część północną pokrytą glinami zwałowymi, żwirami i piaskami (pochodzenia lodowcowego);

- część śródowną (dolina rzeki Kamiennej) wypełniona piaszczysto-mułkowymi osadami
- rzeczny;
- część południową z dominacją osadów w postaci lessów i wydobywającymi się spod nich w kilku obszarach żwiry, piaski i gliny zwałowe.

Dewon dolny i środkowy

Utwory trzonu paleozoicznego odsłaniają się jedynie w rejonie Dołów Biskupich i Dołów Opacich. Kompleks skał dolnodewońskich wykształcony jest jako przeławicenia piaskowców kwarcytowych, piaskowców oraz mułowców i iłowców. Piaskowce zbudowane są prawie wyłącznie z ziaren kwarcytu, które różnicuje się ze względu na wielkość ziaren (piaskowce drobnoziarniste, zlepieńcowate), wysortowanie, charakter mineralogiczny i strukturę spoiwa (od czystego krzemionkowego po ilaste i węglanowe).

Utwory dolnodewońskie w dolnej części reprezentowane przez mułowce margliste i margle (dolny eifel), stanowiące serię przejściową do wyżej występujących osadów węglanowych.

Górny eifel i żywet, w sprągu jeszcze wapienno – margliste, wyżej wykształcone są jako gruba seria dolomitów płytowych. Dolomity zawierają nieliczne, zwykle cienkie wkładki iłów i margli. Najczęściej to dolomity drobnoziarniste, rzadziej lekko margliste, mające barwę ciemnoszarą lub szarą.

Perm (cechsztyń)

Perm, występujący w formie oderwanych płytów, leżących niezgodnie na sfałdowanych utworach trzonu paleozoicznego, wykształconych jako zlepieńce. Osady te, zbudowane są z fragmentów skał starszego podłoża (kwarcyty, dolomity i wapienie) zanurzonych w ilasto-piaszczystym, lub ilastowęgłanowym lepiszczu. Odsłonięcia tych osadów występują w rejonie Chocimowa i Dołów Biskupich.

Trias dolny (pstry piaskowiec)

Osady pstrego piaskowca wykształcone zostały jako przeławicenia piaskowców zlepieńcowatych (z otoczkami kwarcu), mułowców i iłowców. Piaskowce są często skośnie lub przekątnie laminowane. Posiadają zróżnicowane zabarwienie od wiśniowego, brązowo – lub żółto-czerwonego aż po szary i kremowy. Liczne wychodnie osadów dolnotriasowych zlokalizowano w dolinie Świśliny oraz bocznych wąwozach, a także w tzw. Wąwozie Bukowia. Całość kompleksu tych osadów nie przekracza 100m miąższości.

Trias środkowy (wapień muszlowy)

Węglanowe utwory wapienia muszlowego występują na wzgórzach w rejonie Dołów Biskupich, dolinie Świśliny oraz w wąwozie Bukowia. Są to głównie szare wapienie płytowe o zróżnicowanym wykształceniu litologicznym. W dolnej i górnej części serii przeważają wapienie organodetrytyczne, w środkowej natomiast wapienie pelityczne, niekiedy dolomityczne z wkładkami dolomitów. W obszarze całego profilu występują wkładki wapieni marglistych lub piaszczystych, margli, wapieni dolomitycznych, sporadycznie również dolomitów, iłów i piaskowców. Miąższość serii prawdopodobnie zmienna, nie przekracza 20m.

Trias górny (kajper, retyk)

Kompleksy osadów górnego triasu wykształcone zostały jako przeławicenia piaskowców, mułowców i pstrych iłowców z licznymi szczątkami flory. Osady te zawierają obecność węglanów w postaci wapiennych grudek w mułowcach, wkładek wapienno-marglistych, a niekiedy spoiwa piaskowców. Często występują też wkładki zlepieńców w piaskowcach oraz żwirków w iłach. Odślonięcia osadów

górnego triasu występują na wzgórzach w rejonie Nietuliska, Kunowa i w wąwozie Bukowia. Cechują się dużą zmiennością wykształcenia i miąższości.

W budowie geologicznej gminy dominują osady jury zawierające piaskowce oraz znacznie zróżnicowane litologicznie, wapienie. Wśród kompleksów tych utworów występują rudy żelaza, głównie sydereytu.

Jura dolna (lias)

Utwory liasowe budują przeławicenia różnych osadów detrytyczno-ilastych o pochodzeniu lądowym, lagunowym, deltowym z wkładkami osadów morskich. Osady liasu podzielone zostały na szereg serii. Od dołu idąc wyróżnia się: zagajską, gromadzicką, zarzecką (rudonośną), ostrowiecką, gielniowską, drzewicką, ciechocińską i borucicką. Wszystkie, zbudowane ze zróżnicowanych osadów piaskowcowych, mułowcowych i ilastych. Dominujące w kompleksach liasowych barwy są jasno lub ciemnoszare, niekiedy zawierają liczne szczątki zwęglonych roślin a nawet węgla. Rozproszone są również drobne ilości węglanowych rud żelaza, głównie sydereytów. Większe ich koncentracje stwierdza się w serii rudonośnej, a także zagajskiej a także ciechocińskiej. Osady liasowe są budulcem

podczwartorzędowego podłoża w centralnej części obszaru gminy. Ich odślonięcia można zaobserwować na stokach doliny Kamiennej oraz wielu bocznych dolinek, miąższość kompleksu wynosi 500m.

Jura środkowa (dogger)

Kompleksy osadów dolnej części doggeru wykształcone są jako przeławicenia mułowców, piaskowców i iłowców o morskim pochodzeniu. Wyżej stają się coraz bardziej węglanowe, przechodząc w piaskowce (zlepieńce) o spoiwie wapnistym lub dolomitycznym, a także muszlowce piaszczyste przewarstwione skałami ilastymi. W całym profilu doggeru znajdują się szczątki fauny i flory oraz rozproszone kongrecje i wkładki rud żelaza (sydereytu). Część piaszczysto – węglanowa wyróżnia trzy poziomy rudy. Odślonięcia utworów można obserwować w rejonie Kolonii Miłkowskiej. Osady doggeru na powierzchni są zazwyczaj zwietrzałe, posiadają wtedy charakter piasków żelazistych.

Jura górna (malm)

W rejonie Karczmy Miłkowskiej i Dębowej woli możemy zaobserwować wyniosłości tworzone przez wapienie malmu. Osady malmu wykształcone są jako jasnoszare kamienie. Pozbawione wkładek piaszczystych i ilastych jednak posiadają znaczne zróżnicowanie litologiczne. Wśród nich można spotkać wapienie rafowe, gąbkowe, organodetrytyczne, oolitowe a także margliste i margle. Miejscami w wapieniach występują buły krzemienne.

Trzeciorząd (miocen)

Utwory trzeciorzędu reprezentowane są przez piaski żelaziste. Ich występowanie ściśle wiąże się z wychodniami piaskowców wapnistych i wapieni piaszczystych jury środkowej (keloweju). Luźne piaskowce powstały na skutek występujących w Trzeciorzędzie procesów krasowych, które doprowadziły do

rozpuszczenia i usunięcia węglanowego spoiwa z utworów jurajskich. W ich obrębie lokalnie doszło do koncentracji ilów i mułków oraz soczewkowatych ławic syderytowych i limonitowych. Cały ten kompleks określany jest mianem piasków żelazistych, a jego miąższość wynosi niekiedy kilkanaście metrów. Na terenie gminy piaski żelaziste występują w rejonie Kolonii Miłkowskiej.

Czwartorzęd

Utwory czwartorzędowe stanowią przeważająca część gminy. Utwory te różnią się genezą, wiekiem wykształcenia i miąższości. Północna część gminy pokryta jest utworami piaszczystymi i glinami zwałowymi, natomiast w południowej części dominują lessy. Całość terenu rozdziela dolina Kamiennej, wypełniona osadami piaszczystymi i mułkami. Rzeczne osady plejstoceny i wodnolodowcowe zlodowacenia środkowopolskiego są najstarsze. Posiadają bardzo zmienne cechy litologiczne. Dotyczy to zarówno barwy, która zmienia się od żółtej do ciemnobrązowej, jak i uziarnienia zmieniającego się od frakcji mułkowej przez psamitową do drobnych i średnich żwirów. Wśród tych osadów dominują piaski średnio- i różnoziarniste. Osady te wypełniają w głównej mierze dolinę Kamiennej oraz jej pradolinę w rejonie Piasków Zakolejnych i Rudki. Występują również w rejonie Nietuliska, gdzie obserwuje się ich bardzo dużą zmienność. W dolinie Kamiennej ich miąższość sięga 22m.

W rejonie Janika i Kolonii Inwalidzkiej występują głównie gliny zwałowe zlodowacenia środkowopolskiego. Małe wschodnie tych utworów znajdują się również w rejonie Kunowa. Gliny te posiadają na ogół brązową, oliwkowo-brązową i zieloną barwę. Występują w nich żwiry z materiału lokalnego (krzemienie, piaskowce, chalcedony) do 5-10cm są źle obtoczone. Lepiej obtoczone są natomiast drobniejsze okruchy skał północnych. Przeważnie miąższość utworów jest stosunkowo niewielka, do kilku metrów, natomiast w rejonie Kolonii Inwalidzkiej sięga do 12m.

Na znacznym obszarze części północnej gminy gliny zwałowe są pokryte kolejną serią piasków i żwirów wodnolodowcowych zlodowacenia środkowopolskiego. Miąższość jest niewielka 1-2 m, lokalnie 4-6m. W osadach występuje zróżnicowany udział frakcji żwirowej, od niemal czystych piasków średnioziarnistych przez różnoziarniste z domieszką materiału żwirowego, po żwiry z okruchów skalnych. Lokalnie występują w nich głązy.

Na w/w utworach piaszczystych w rejonie Kolonia Piaski - Polubiednik zalegające piaski średnio- i różnoziarniste w stropie z ławicami i gniazdami budują one nieliczne pagórki do wysokości 10m. Współczesne tarasy nadzalewowe Kamiennej w rejonie Kunowa budowane są poprzez osadzanie się piasków rzecznych drobno- i średnioziarnistych w okresie interglacjału eemskiego i początkowej fazy zlodowacenia bałtyckiego.

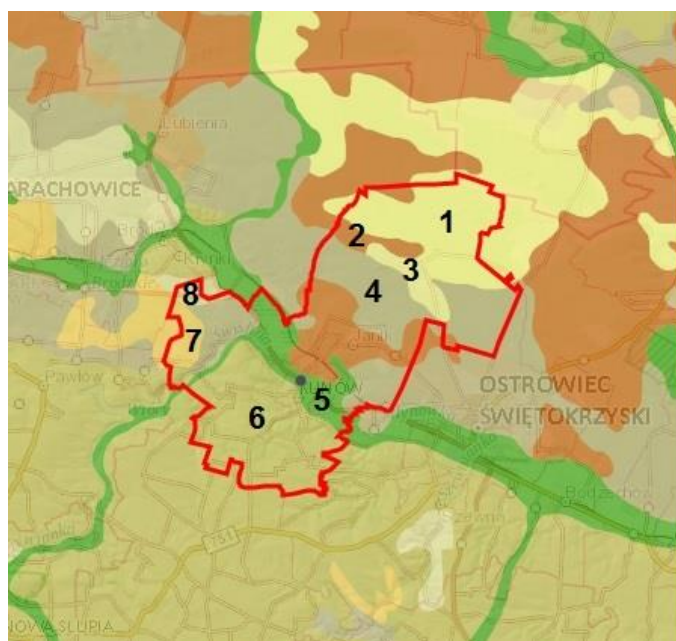
Okres zlodowaceń bałtyckich zaznaczył się głównie obecnością lessów, które pokrywają znacznie tereny południowej części gminy. Ich miąższość dochodzi nawet do kilkunastu metrów. Zalegają one bezpośrednio na utworach starszego podłoża lub na płatach glin oraz piasków rzecznych i wodnolodowcowych.

Deluwialne mułki lessowe, piaszczysto gliniaste oraz piaski eoliczne, tworzące w wielu miejscach wydmy, związane są z końcem zlodowaceń północnopolskich i początkiem holocentu. Mułki lessowe powstały poprzez rozmywanie lessów i wypełnianie górnych partii dolin i jarów na wysoczyźnie lessowej południowej części gminy. W rejonie Piasków Kunowskich na zboczach wzniesień powstały natomiast deluwia o charakterze piaszczysto – gliniastym.

Na podłożu zbudowanym z piasków wodnolodowcowych powstały pola piasków eolicznych. W rejonie Kozianki, Wymysłowa i najbardziej północnej części gminy występuje wysokie do kilki metrów wydmy, natomiast rejon Nietuliska i północnej części terenu gminy stanowią one cienkie niezbyt rozległe płyty słabo zaznaczające się w morfologii terenu.

Holocen reprezentują ilasto – mułkowe i piaszczyste osady wypełniające dna dolin rzecznych Świśliny i Kamiennej. Stanowią one tarasy zalewowe tych rzek. W dolinie Kamiennej w sprągu tego tarasu występuje warstw 1 m miąższości mad i torfów, lokalnie z pniami drzew. Nad nią zalega warstwa piasków i ilów lub namulów torfiastych. Cała miąższość holocenu w dolinie Kamiennej wynosi 5-6m.

Na obszarze gminy występują udokumentowane złoża i tereny górnicze, które źle eksploatowane mogą nieść zagrożenie powstawania osuwisk.

- 1 Piaski eoliczne, lokalnie w wydmach
- 2 Gliny zwałowe, ich zwietrzliny oraz piaski i żwiry lodowcowe
- 3 Wapienie, margle, dolomity, wapienie z krzemieniami, mułowce i piaskowce glaukonitowe
- 4 Piaski i żwiry sandrowe
- 5 Piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły
- 6 Lessy
- 7 Ilowce, mułowce, piaskowce, dolomity, wapienie, gipsy, sole kamienne i anhydryty
- 8 Piaskowce, mułowce, ilowce, z wkładkami syderytów

Mapa 3. Położenie Miasta i Gminy Kunów na tle mapy geologicznej⁸

Surowce mineralne

Wydobycie i eksploatacja złóż surowców naturalnych narusza delikatną równowagę i wywołuje szereg zmian w środowisku naturalnym. Wydobycie odkrywkowe, z jakim mamy do czynienia na terenie powiatu ostrowieckiego powoduje powstanie: przekształceń powierzchni terenu, wyrobisk, hałd odpadów przerobczych i złożowych, niekiedy osuszanie gruntów, zmiany stosunków wodnych i zanieczyszczenie wód.

Tabela 9. Złoża kopalin na terenie Miasta i Gminy Kunów

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby		Wydobycie
			geologiczne bilansowe	przemysłowe	
KWARCZYTY OGNIOTRWAŁE					
1.	Doły Biskupie-Godów	Złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	357	-	-
KAMIENIE ŁAMANE I BLOCZNE					
Skąły osadowe					

⁸ <http://geologia.pgi.gov.pl/arcgis/apps/MapSeries/index.html?appid=8d14826a895641e2be10385ef3005b3c>

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2022-2025
z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030

Dolomit					
2.	Doły Opacie	Złoże, z którego wydobywanie zostało zaniechane	2 051	-	-
Piaskowiec					
3.	Nietulisko	Złoże, z którego wydobywanie zostało zaniechane	912	-	-
4.	Nietulisko 1	Złoże eksploatowane	50	-	1
PIASKI I ŻWIRY					
5.	Kolonia Inwalidzka	Złoże, z którego wydobywanie zostało zaniechane	99	-	-
6.	Kolonia Inwalidzka 1	Złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	139	-	-
7.	Kolonia Inwalidzka II	Złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	69	-	-
8.	Kolonia Miłkowska	Złoże zagospodarowane, eksploatowane okresowo	12	-	-
9.	Kolonia Piaski	Złoże, z którego wydobywanie zostało zaniechane	61	-	-
10.	Kunów	Złoże, z którego wydobywanie zostało zaniechane	69	-	-
11.	Kunów-Piaski Zakolejne	Złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	257	-	-
12.	Nietulisko Duże 2	Złoże zagospodarowane, eksploatowane okresowo	92	-	-
13.	Nietulisko Duże 3	Złoże zagospodarowane, eksploatowane okresowo	79	-	-
14.	Nietulisko I	Złoże eksploatowane	39	-	7
15.	Rudka	Złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	264	-	-
16.	Wymysłów III	Złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	102	-	-
SUROWCE ILASTE CERAMIKI BUDOWLANEJ					
17.	Rudka	Złoże, z którego wydobywanie zostało zaniechane	26	-	-
18.	Udziców Dolny	Złoże o zasobach rozpoznanych wstępnie	889	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie – Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2021 r.

Większość złóż na terenie Miasta i Gminy Kunów stanowią złoża, z których wydobywanie zostało zaniechane oraz złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo. Jedynie dwa złoża są aktualnie eksploatowane,

natomiast trzy są eksploatowane okresowo. Na terenie gminy występuje również jedno złożo o zasobach rozpoznanych wstępnie.

Wydobycie to jest na niewielką skalę i nie stwarza znaczących zagrożeń dla środowiska. Powoduje jedynie niewielkie zmiany krajobrazu, które mogą być zniwelowane dzięki rekultywacji i zagospodarowaniu wyrobisk odkrywkowych. Zagrożeniem dla środowiska mogą być jednak miejsca nielegalnego pozyskiwania surowców, głównie piasku oraz dzikie składowiska odpadów na obszarach powyrobiskowych

6.2. Warunki glebowe i użytkowanie gruntów

Warunki glebowe na terenie Miasta i Gminy Kunów są zróżnicowane. W części południowej na wysoczyźnie lessowej i w obrębie doliny rzeki Kamiennej występują gleby bardzo urodzajne. W części północnej obszaru, na wysoczyźnie polodowcowej, występują gleby słabe, zaliczane do kompleksów o niskiej i bardzo niskiej przydatności rolniczej. Ogólna powierzchnia użytków rolnych wynosi 5614 ha.

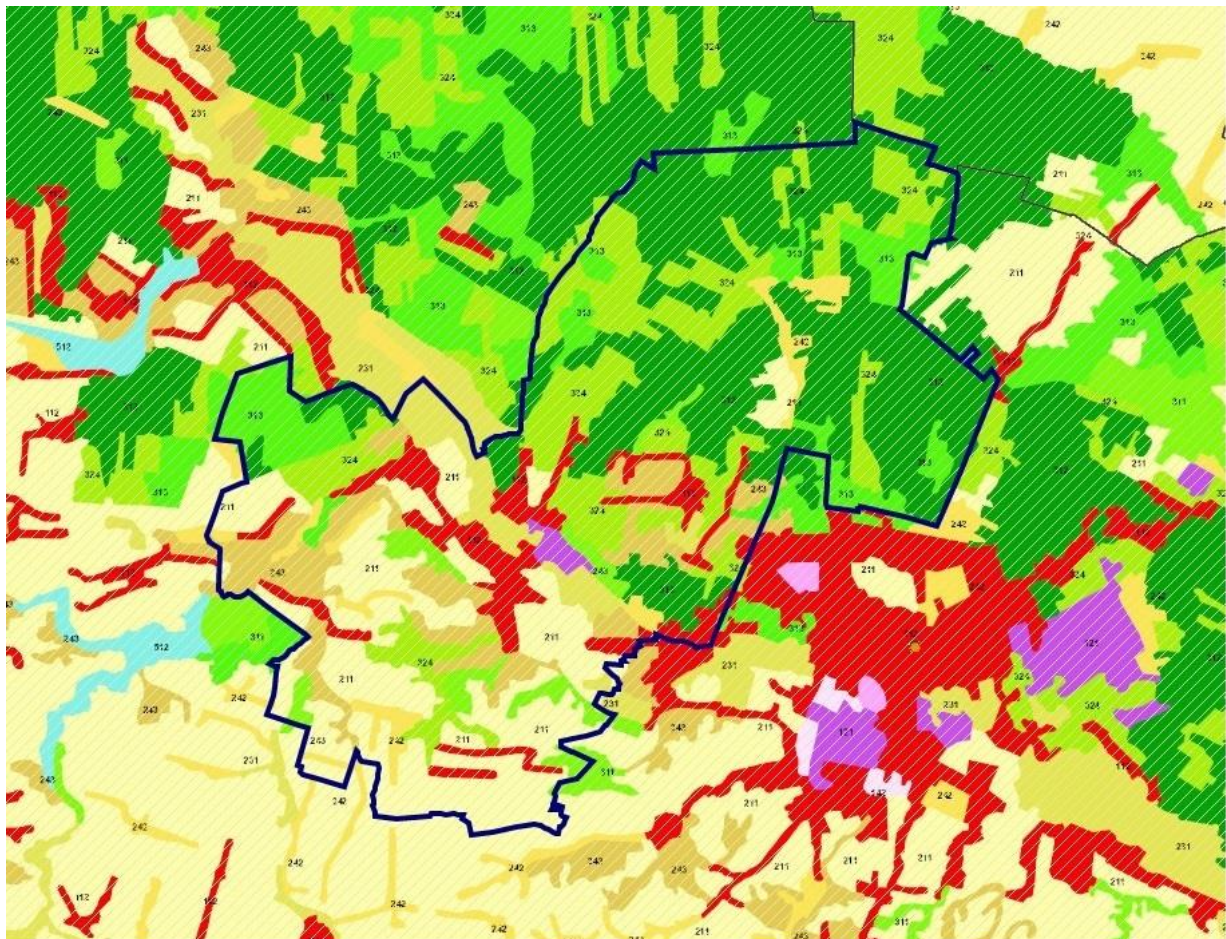
Według danych uzyskanych w Urzędzie Miasta i Gminy Kunów klasyfikacja użytków rolnych przedstawia się następująco:

Tabela 10. Klasyfikacja użytków rolnych w Mieście i Gminie Kunów w 2021 roku

Klasa	Powierzchnia [ha] w gminie		
	Grunty orne	Użytki zielone	Użytki rolne razem
I	47	-	47
II	478	-	478
IIIa	1518	94	2004
IIIb	392		
IVa	551	189	1154
IVb	414		
V	816	146	962
VI	833	136	969
razem	5049	565	5614

Gmina nie posiada opracowań z zakresu ochrony gleb. Nie są również prowadzone badania jakościowe gleb.

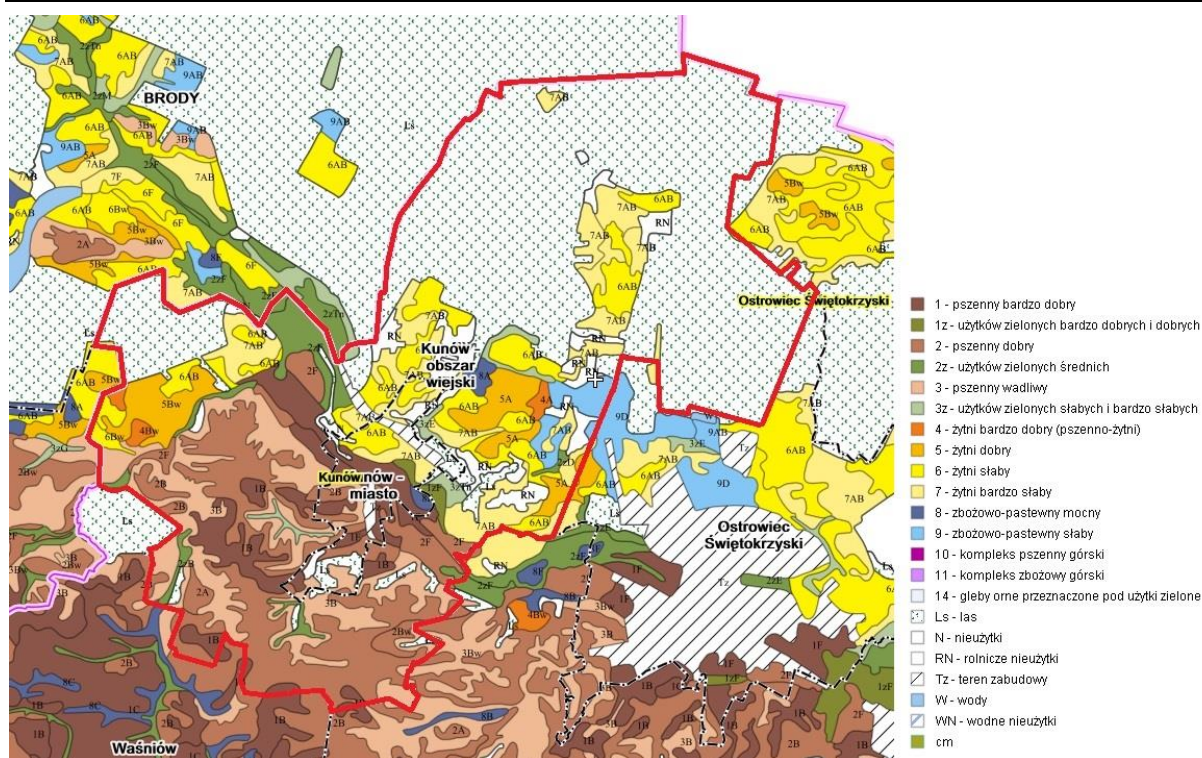
Rozmieszczenie użytkowanych terenów na analizowanym obszarze przedstawia mapa 4. Natomiast mapa 5 to mapa glebowo-rolnicza Miasta i Gminy Kunów.

111 Zabudowa miejska zwarta	312 Lasy iglaste
112 Zabudowa miejska luźna	313 Lasy mieszane
121 Strefy przemysłowe lub handlowe	321 Murawy i pastwiska naturalne
122 Tereny komunikacyjne i związane z komunikacją drogową i kolejową	322 Wrzosowiska i zakrzaczenia
123 Porty	324 Lasy i roślinność krzewiasta w stanie zmian
124 Lotniska	331 Plaże, wydmy, piaski
131 Miejsca eksploatacji odkrywkowej	332 Odslonięte skały
132 Zwałowiska i hałdy	333 Roślinność rozproszona
133 Budowy	334 Pogorzelska
141 Tereny zielone	411 Bagna śródlądowe
142 Tereny sportowe i wypoczynkowe	412 Torfowiska
211 Grunty ome poza zasięgiem urządzeń nawadniających	511 Cieki
222 Sady i plantacje	512 Zbiorniki wodne
231 Łąki, pastwiska	521 Laguny przybrzeżne
242 Złożone systemy upraw i działek	523 Morze i ocean
243 Tereny głównie zajęte przez rolnictwo z dużym udziałem roślinności naturalnej	
311 Lasy liściaste	

Mapa 4. Rozmieszczenie użytkowanych terenów w Mieście i Gminie Kunów

Źródło: <https://inspire.gios.gov.pl/imap/#gpmmap=gpMonit>

Mapa 5. Mapa glebowo-rolnicza w Mieście i Gminie Kunów

Źródło: <http://sipws.wrota-swietokrzyskie.pl/?gpw=4eacb16e-dbc9-4411-ae32-47e47775ad30>

6.3. Lasy i grunty leśne

Powierzchnia lasów na terenie Miasta i Gminy Kunów w roku 2018 i 2019 wynosiła 5206 ha, natomiast w latach 2020 i 2021 – 5492 ha. Powierzchnia lasów na przestrzeni wskazanych lat zwiększyła się kosztem użytków rolnych.

Według regionalizacji przyrodniczo – leśnej lasy gminy położone są na terenie VI Krainy Małopolskiej w trzech dzielnicach przyrodniczo – leśnych:

- Dzielnicę Gór Świętokrzyskich, w mezoregionie Puszczy Świętokrzyskiej (Las Krynecki),
- Dzielnicę Radomsko – Iłżeckiej, w mezoregionie Przedgórze Iłżeckiego (Puszcza Iłżecka),
- Dzielnicę Wyżyny Środkowo – Małopolskiej, w mezoregionie Wyżyny Sandomierskiej.

Powierzchnia lasów prywatnych w 2018 r. i 2019 r. wynosiła 612 ha, natomiast od 2020 r. – 696 ha.

Nadzór nad lasami państwowymi sprawuje Nadleśniczy Nadleśnictwa Ostrowiec Świętokrzyski. Nadzór nad gospodarką leśną w lasach prywatnych od 2022 r. prowadzi Starosta Ostrowiecki. Gospodarka leśna prowadzona jest wg:

- Uprozczonego planu zarządzania lasów i inwentaryzacji stanu lasów należących do miasta i gminy Kunów (dla poszczególnych sołectw) na okres od 01.01.2015 do 31.12.2024r.
- Uprozczonego planu zarządzania lasów i inwentaryzacji stanu lasów należących do osób fizycznych w mieście i gminie Kunów na okres 01.01.2015 do 31.12.2024r.
- Planu zarządzania lasów państwowych

Miasto i Gmina Kunów leży na obszarze następujących jednostek organizacyjnych Nadleśnictwa: leśnictwo Jeleniec, leśnictwo Janik, leśnictwo Sadłowizna, leśnictwo Zwierzyniec oraz części leśnictw Sudół, Połągiew, Krynki.

Lasy państwowe tworzą duże zwarte powierzchnie w północnej i północnozachodniej części gminy (Kurzacze, Kolonia Inwalidzka, Janik, Miłkowska Karczma, Doły Biskupie). Lasy prywatne zajmują niewielkie rozproszone powierzchnie w pozostałej części gminy.

Północną część gminy stanowią tereny zalesione, lasy państwowe. Lasy w gminie są głównie lasami gospodarczymi. Spełniają one funkcje produkcyjną, rekreacyjną oraz również ochronną (dla gleb podlegających erozji), w okolicach rzek i miasta Ostrowca Świętokrzyskiego zalesienia pełnią rolę wodochronną. Pełnią one również funkcje krajobrazową oraz glebochronną dla gleb podlegających erozji. W obrębie miasta powierzchnie leśne reprezentowane są głównie przez lasy prywatne. W obrębie miasta brak jest większych zespołów leśnych. Największe występują w południowej części miasta w rejonie Bukowskiej Góry oraz na północ do torów kolejowych. W pozostałej części występują niewielkie skupiska drzew i krzewów, często śródpolne. Lasy i skupiska drzew i krzewów mają duże znaczenie ochronne glebochronne i wodochronne, a także krajobrazowe.

Gmina i miasto Kunów leży w zasięgu występowania (wg Szafera) następujących gatunków drzew: buk zwyczajny (*Fagus sylvatica*), jodła pospolita (*Abies alba*), świerk pospolity (*Picea abies*)⁹.

W lasach państwowych głównymi typami siedliskowymi lasu są: bory mieszane świeże- 65%, lasy mieszane świeże-19%, bory świeże -13%. Gatunkami w nich występującymi są: sosna, dąb, brzoza, olsza, modrzew, buk, jodła ze znaczą przewagą sosny (92%).

Tabela 11. Informacje dotyczące lasów administrowanych przez Nadleśnictwo Ostrowiec Świętokrzyski w zakresie wycinki drzew i zalesiania w granicach administracyjnych miasta i gminy Kunów

Rok	Powierzchnia lasów nadleśnictwa w granicach adm. Miasta i gminy	Drzewa wycięte w danym roku		Nasadzenia drzew w danym roku	
		powierzchnia [ha]	masa [m ³]	powierzchnia [ha]	liczba [tys. szt.]
2019	4 367 9886	331,49	23 008,41	48,62	350,51
2020	4 366 3167	331,26	18 194,46	55,74	371,22
2021	4 364 7920	347,55	18 161,05	45,81	274,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Nadleśnictwa Ostrowiec Świętokrzyski

⁹ Nie były brane pod uwagę drzewa obejmujące swoim zasięgiem całą powierzchnię Polski jak np. sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris*), która występuje w całym kraju.

- 2019 r. – tabela 12
- 2020 r. – tabela 12

Tabela 12. Pożary lasów na terenie Miasta i Gminy Kunów

Data	Jednostka organizacyjna w strukturze nadleśnictwa	Lokalizacja	Powierzchnia [ha]	Przyczyna
04.III.2019	leśnictwo Jeleniec	oddz. 88-d-00	0,10	nieokreślona przyczyna
12.VII.2019	leśnictwo Zwierzyniec	oddz. 126-d-00	0,20	nieokreślona przyczyna
17.VII.2019	leśnictwo Zwierzyniec	oddz. 121-g-00	0,20	podpalenie
17.VII.2019	leśnictwo Sudół	oddz. 123-c-00	0,04	podpalenie
11.IV.2020	leśnictwo Zwierzyniec	oddz. 126-b-00	0,30	podpalenie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Nadleśnictwa Ostrowiec Świętokrzyski

- 2021 r. – brak

c) dzikie wysypiska śmieci i wylewy nieczystości (lokalizacja, liczba miejsc oraz powierzchnia lasów objęta nielegalnym wywozem nieczystości w danym roku);

- 2019 r. - większe ilości śmieci znajdowane są regularnie w leśnictwie Zwierzyniec oraz wzdłuż ul. Siennieńskiej, związane jest to z największą penetracją przez ludzi tych lasów jako najbliższego miastu kompleksu leśnego, w pozostałych kompleksach śladowe ilości,
- 2020 r. - większe ilości śmieci znajdowane są regularnie w leśnictwie Zwierzyniec oraz wzdłuż ul. Siennieńskiej, związane jest to z największą penetracją przez ludzi tych lasów jako najbliższego miastu kompleksu leśnego, w pozostałych kompleksach śladowe ilości,
- 2021 r. - większe ilości śmieci znajdowane są regularnie w leśnictwie Zwierzyniec oraz wzdłuż ul. Siennieńskiej, związane jest to z największą penetracją przez ludzi tych lasów jako najbliższego miastu kompleksu leśnego, w pozostałych kompleksach śladowe ilości.

d) kradzież drzewa, nielegalna wycinka (lokalizacja, skala zjawiska - liczba, powierzchnia nielegalnie wyciętych drzew w danym roku);

➤ 2019 r.

- ✓ leśnictwo Janik – oddz. 128, 132 – 2 pnie pokradzieżowe, z których łączna masa nielegalnie pozyskanych drzew wynosiła 1,22m³,
- ✓ leśnictwo Sadłowizna – oddz. 255 – 6 pni pokradzieżowych, z których łączna masa nielegalnie pozyskanych drzew wynosiła 2,48m³.

➤ 2020 r.

- ✓ leśnictwo Jeleniec – oddz. 30-a – 1 pień pokradzieżowy, którego łączna masa nielegalnie pozyskanego drewna wynosiła 0,47m³,

- ✓ leśnictwo Jeleniec – oddz. 29-b – 2 pnie pokradzieżowe, z których łączna masa nielegalnie pozyskanego drewna wynosiła 0,77m³,
 - ✓ leśnictwo Jeleniec – oddz. 83-b – 5 pni pokradzieżowych, z których łączna masa nielegalnie pozyskanych drzew wynosiła 2,81m³,
 - ✓ leśnictwo Zwierzyniec – oddz. 118-d – 3 pnie pokradzieżowe z których łączna masa nielegalnie pozyskanego drewna wynosiła 1,04m³,
 - ✓ leśnictwo Jeleniec – oddz. 27-a – 2 pnie pokradzieżowe, z których łączna masa nielegalnie pozyskanego drewna wynosiła 0,56m³.
- 2021 r.
- ✓ leśnictwo Janik – oddz. 136-f – kradzież stroiszu jodłowego o łącznej masie 1,5 mp.

e) inne zjawiska i przekształcenia antropogeniczne

- 2019 r. – wysypisko śmieci na Janiku, TRAKT – wytwórnia mas bitumicznych przy ul. Siennieńskiej 320,
- 2020 r. - wysypisko śmieci na Janiku, TRAKT – wytwórnia mas bitumicznych przy ul. Siennieńskiej 320,
- 2021 r. – wysypisko śmieci na Janiku, TRAKT – wytwórnia mas bitumicznych przy ul. Siennieńskiej 320.

7. Szata roślinna

W podziale geobotanicznym Polski Matuszkiewicz (2008) gmina i miasto Kunów należy do Działu Wyżyn Południowopolskich (C), Kraina Wyżyn Miechowsko-Sandomierskich (C.5) i Dzielnicy Gór Świętokrzyskich oraz Podkrainy Radomskiej, Okręgu Przedgórze Iłżeckiego: Starachowicki (3.b.8.e). Dwie różniące się między sobą krainy pod względem składu gatunkowego dzieli rzeka Kamienna.

Kraina Miechowsko-Sandomierska znajdująca się po południowej stronie rz. Kamiennej stanowi obszar wyżyn lessowych leżących na południu i wschodzie województwa świętokrzyskiego, przynależąc do krainy Gór Świętokrzyskich. Zachodnia granica przylega do Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, wschodnią i południową granicę stanowi Wisła, a od północy granicę wyznacza linia zasięgu płaszczki gleb lessowych.

W krainie tej największy wpływ na szatę roślinną wywarła pokrywa lessowa, która zazębia się z zasięgiem plejstocenijskich piasków i moren oraz wychodzące spod niej na powierzchnię na zboczach wapienie i opoki. Na takim podłożu powstają urodzajne gleby - rędziny i czarnoziemy. Charakterystyczną roślinnością dla tego obszaru są ciepłolubne zbiorowiska kserotermiczne (np. zawilce wielokwiatowe, goryczka krzyżowa) pochodzenia południowo-europejskiego z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków roślin naczyniowych. Pochodzą one z Podola oraz z terenów otaczających od północy i zachodu Morze Czarne. Siedliskami dla takich zespołów roślinnych są najczęściej suche, silnie nasłonecznione stoki południowej ekspozycji w okolicach Bukowia, Chocimowa i Prawęcina oraz doliny rzeczne i wąwozy, zwłaszcza o ekspozycji południowej, rzadziej wschodniej lub zachodniej. Gleby przeważnie płytkie, a miejscami skaliste, zasadowe lub obojętne, są zasobne w węgiel wapnia (CaCO₃) i dzięki temu wybitnie ciepłe. Na siedliskach takich panują specyficzne warunki mikroklimatyczne: wysokie temperatury powietrza i gleby oraz trudności w zaopatrywaniu się roślin w wodę (zwłaszcza w porze suszy letniej). Sprzyja to występowaniu gatunków o

dużych wymaganiach termicznych i odpornych na deficyty wodne. W dolinach rzek i cieków występują bogate florystycznie zespoły roślinności szuwarowo-bagiiennej oraz torfowiskowej z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków. Na miedzach i stromych stokach występuje wisienka stepowa w lasach storczyki. Na terenie gminy można spotkać również chronione gatunki orchidei jak podkolan zielonawy, stoplamkę, gnieźnik leśny. Obszar ten był ze względu na dobre warunki glebowe wykorzystywany rolniczo. Przyczyniło się to do rzadkiego występowania naturalnych zbiorowisk roślinnych. Obecnie rolnictwo w tej części gminy pozostawiło sporo nieużytków na zbyt nachylonych zboczach. Roślinność krzewiasta w wyniku sukcesji szybko te tereny zarasta.

Przedgórze Łżeckie znajdujące się w północnej części gminy, na lewym Brzegu Kamiennej. Jest to krajobraz o niewysokich wzniesieniach i garbach (pochodne skał jurajskich: wapieni, piaskowców żelazistych, ilów rudonośnych) ciągnie się z północnego zachodu na południowy wschód, rozdzielone obniżeniami wypełnionymi czwartorzędowymi piaskami i glinami; ostańce form polodowcowych, m.in. jako ozy; pod piaskami zachodzą zjawiska krasowe widoczne na powierzchni m.in. jako leje i zapadliska; malownicze przełomy Łżanki i Kamiennej. Teren ten w dużej mierze porastają lasy i mimo nieznacznego pofałdowania, nie rozwinęło się tutaj rolnictwo ze względu na piaszczystą, słabą glebę. Na nieużytki szybko wkracza sukcesja roślinna, pojawiają się samosiewne lasy. Roślinność reprezentują tutaj kocanki piaskowae Na obszarze gminy występuje Puszcza Łżecka, nazywana lasami Starachowickimi, obejmująca ok. 25 000ha. Obecnie rośnie tu sosna z domieszką dębów i jodły. Na torfowiskach w połowie lata zakwitają kruszczyki błotne, przedstawiciele storczykowatych, a wśród mchów torfowców rosiczka okrągłolistna. Leśne ostępy okolic Janika porastają widłak jałowcowaty, wawrzynek wilczętyko oraz lilia złotogłów.

Zbocza dolin "Bukowska Góra" i "Udziców" są bardzo wysokie i strome. Obszar leży w obrębie zlewni rzeki Kamiennej. Największym kompleksem leśnym jest Las Krynecki z wieloma malowniczymi dolinkami rzecznyymi, a w swojej północno-zachodniej części zawiera naturalne odsłonięcia piaskowców dolno-triasowych występujących w formie monumentalnych bloków objętych ochroną rezerwatową. W dolinie Kamiennej stwierdzono występowanie 11 typów siedlisk. Do najcenniejszych należą murawy kserotermiczne położone na zboczach dolin rzecznych, na ścianach wąwozów i skarpach sródpólnych, łąki o różnym stopniu wilgotności oraz starorzecza. Na różnego typu murawach kserotermicznych występuje wiele rzadkich i zagrożonych w skali kraju gatunków, np. liczne populacje *Cerasus fruticosa*, a także *Potentilla rupestris*, *Gentiana cruciata*, *Clematis recta*, *Orobanche elatior*. Stwierdzono wystąpienie również *Adenophora liliifolia*. Rośnie tu wiele rozproszonych płatów grądów, głównie na zboczach dolin rzecznych, a także w obrębie często głębokich wąwozów lessowych. W dolinach rzecznych spotyka się płaty łągów, głównie wierzbowych, wierzbowo-topolowych i olszowych. Niewielkie powierzchnie zajmują także murawy napiaskowe. Ostoja jest ważna zwłaszcza dla zachowania następujących siedlisk: dobrze zachowanych w skali kraju muraw kserotermicznych, z wieloma rzadkimi gatunkami, płatów łąk.

W obrębie dolin rzecznych, w lokalnych obniżeniach terenu i na siedliskach bardziej podmokłych wykształciły się interesujące florystycznie zbiorowiska i zespoły łąkowe. Są to głównie łąki i pastwiska o charakterze półnaturalnym i antropogenicznym. Miejscami występują zbiorowiska roślinności bagiennie-szuwarowej z licznym gatunkami roślin rzadkich i chronionych. Lokalnie zachowały się także niewielkie skrawki zniekształconych łągów topolowo-wierzbowych.

8. Klimat i warunki meteorologiczne

W najczęściej cytowanej w literaturze regionalizacji klimatycznej Polski autorstwa E. Romera obszar gminy i miasta Kunów znajduje się w regionie: D – klimaty wyżyn środkowych. Według podziału klimatycznego Polski (wg podziału D. Martyn, W. Okołowicz) obszar gminy i miasta Kunów leży w obrębie Regionu Klimatycznego Śląsko – Małopolskiego, Podregion Krainy Świętokrzyskiej – 51 w strefie klimatu umiarkowanego, przejściowego. Kraina ta ma klimat charakterystyczny dla obszarów wyżynnych wykazując w stosunku do terenów otaczających podwyższone opady, dłuższy czas zalegania pokrywy śniegowej, niższe temperatury powietrza i większe prędkości wiatrów. Charakterystyczna jest równoleżnikowa cyrkulacja mas powietrza. Dominuje wpływ powietrza polarno – morskiego z zachodu, a w znacznie mniejszym stopniu powietrza polarno – kontynentalnego ze wschodu. W regionie występuje klimat kontynentalny, nasilającego się ku wschodowi. Cieplesze obszary gminy położone w jej południowej części, chłodniejsza jest dolina Kamiennej, w której występują korzystne warunki do tworzenia inwestycji termicznych.

Ukształtowanie powierzchni terenu powoduje występowanie różnic mikroklimatu w obrębie poszczególnych siedlisk. Dotyczy to szczególnie różnic temperatury, przymrozków, mgieł, długości okresu wegetacyjnego, jakie występują pomiędzy dnami dolin i stokami a intensywniej nasłonecznionymi wierzchołkami.

Pod względem bioklimatycznym obszar ten zaliczany jest do obszarów cieplejszych (wg podziału Polski na regiony bioklimatyczne). Charakteryzuje się w ciągu całego roku umiarkowanym klimatem i ma korzystne warunki bioklimatyczne, dodatnio wpływające na organizm i samopoczucie człowieka

9. Woda

9.1. Wody powierzchniowe

Teren gminy Kunów pod względem hydrograficznym położony jest w dorzeczu Wisły i jej lewobrzeżnych dopływów należąc do regionu Wodnego Środkowej Wisły. Większa część gminy, znajduje się w obrębie zlewni rzeki Kamiennej, tworząc asymetryczne dorzecze. Bardziej rozbudowana sieć rzeczna znajduje się po prawej stronie biegu rzeki i wynosi około 1300 km², zaś lewobrzeżne około 200 km² (poza obszarem studium). Do prawych dopływów tej rzeki na terenie gminy Kunów należy tylko Świślina z prawym swoim dopływem Węgierką w rejonie Doły Opacie. Świślina będąca największym dopływem Kamiennej, przyjmuje większość wód spływających z północnych stoków Łysogór oraz północnozachodnich stoków Pasma Jeleniowskiego (rz. Słupiankę i Dobruchnę). Ponadto teren odwadniają ciek będące prawymi dopływami rz. Kamiennej tj.: ciek płynący w lesie Kryneckim, ciek biorący początek w Kunowie Kolonii oraz ciek biorący początek w Bukowiu. Ciek będące lewymi dopływami rz. Kamiennej są: ciek biorący początek w rejonie Leśniczówki Sadłowizna, ciek biorący początek w rejonie Kolonii Inwalidzkiej i ciek biorący początek w rejonie lasu Olszyny. Poza tym na obszarze zlewni występują tereny bezodpływowe, zwłaszcza w północnej części gminy.

Kamienna wraz ze swym dorzeczem stanowi północną granicę hydrograficzną Gór Świętokrzyskich. Hydrografia terenu jest skomplikowana i zakłócona przez czynniki naturalne oraz antropogeniczne związane z eksploatacją surowców budowlanych i gospodarką rolną. Szczególnie skomplikowane są stosunki hydrograficzne na północnym-zachodzie obszaru częściowo o charakterze wydumowym. Na południu gminy

doliny cieków, często o nieciągłym przerywanym biegu, są formami urzeźbienia terenu stanowiącymi wielki walor atrakcyjności gminy dla rekreacji i turystyki.

Zbiorników wodnych powierzchniowych jest mało i w zasadzie ograniczają się do wyrobisk eksploatacji surowców budowlanych oraz do dolin głównych cieków. W najbliższym sąsiedztwie gminy – na pograniczu gmin Pawłów i Waśniów znajduje się zbiornik retencyjny Wióry, zlokalizowany na rzece Świślinie o pojemności 31,5 mln m³, z zaporą o wysokości 21m. Na rzece Kamiennej poza obszarem gminy występuje również zbiornik „Jezioro” Brodzkie w Brodach Iłżeckich o pow. 261 ha i pojemności ponad 7mln m³, pełniący również funkcję przeciw powodziową i rekreacyjną. Mniejsze przepływowe zbiorniki wodne istnieją w Starachowicach na Kamiennej („Jezioro” Pasternik- 48,7ha) oraz na Lubiance (34,2 ha), Kamionce w Rejowie (27,4 ha) i Suchedniowie (22,5ha). Ważne znaczenie dla retencji obszaru mają również znajdujące się w dolinach cieków łąki i tereny podmokłe, które winny być chronione z uwagi na ich wysokie walory przyrodnicze i znaczną bioróżnorodność. W latach 90-tych minionego stulecia Polska przyjęła konwencję Ramsarską, która zobowiązuje ją do ochrony walorów przyrodniczych takich obszarów, szczególnie zaś tych, które stanowią siedliska dla ptactwa wodno-błotnego.

9.2. Jakość wód powierzchniowych

Na terenie gminy Kunów, na rzekach Kamienna i Świślina prowadzony jest krajowy monitoring jakości wód powierzchniowych. Badania z 2018 roku wykazały, iż zarówno rzeka Kamienna jak i Świślina charakteryzują się złym stanem wód.

Tabela 13. Ocena JCW w 2018 roku

Nazwa ocenianej jcw	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY	STAN WÓD
Kamienna od Zb. Brody Iłżeckie do Świśliny	Kamienna - Nietulisko	słaby stan ekologiczny	poniżej stanu dobrego	zły
Świślina od Pokrzywianki do ujścia	Świślina - Nietulisko	Umiarkowany potencjał ekologiczny	poniżej stanu dobrego	zły

Źródło: STAN ŚRODOWISKA W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM RAPORT 2020

Głównym źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych są nieoczyszczone ścieki komunalne, spływy powierzchniowe z terenów rolniczych i komunikacyjnych oraz dopływ zanieczyszczonych wód spoza terenu gminy.

9.3. Wody podziemne

Warunki hydrogeologiczne obszaru gminy są ściśle związane z jej budową geologiczną, tektoniką podłoża i morfologią terenu. W obrębie gminy można wyróżnić 2 strefy ze względu na zasobność wód podziemnych:

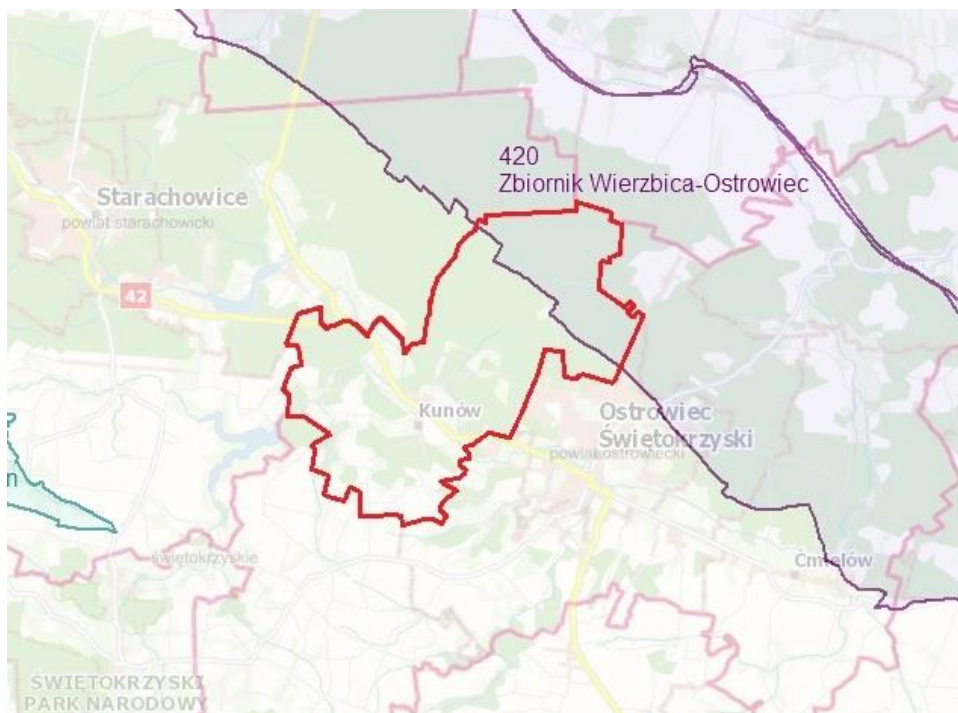
- 1) Strefę obejmującą GZWP nr 420 Wierzbica- Ostrowiec Świętokrzyski z wodami poziomu jurajskiego: środkowego i górnego, posiadającego dokumentację hydrogeologiczną. Zbiornik znajduje się w północno

wschodniej części gminy, znajdują się w nim wody porowo- szczelinowe i szczelinowe. Poziomo i górnio-jurajski, w którym znajduje się zbiornik zbudowany z piaskowców. Wydajność studni wierconych wynosi kilkadziesiąt m³/h. Wydajność pojedynczych studni dochodzi do 200 m³/h. Jego powierzchnia wynosi 659 km², a powierzchnia dodatkowego obszaru zasilania 174 km². Zatwierdzone lub ustalone dla ujęć zasoby wody podziemnej na obszarze tego zbiornika wynoszą ogółem 6462,9 m³/h. (wg Dokumentacji Hydrogeologicznej Zbiornika Wód Podziemnych Wierzbica – Ostrowiec). Głębokość zalegania warstw wodonośnych wynika z lokalizacji zbiornika w rejonie jury górnej gdzie występują spękane i skrasowiałe wapienie skaliste, płytowe, organodetrytyczne oksfordu o miąższości na terenie gminy do ok. 100 m. Pod nimi występują wodonośne utwory jury środkowej. Obowiązuje zatwierdzony w 2016r. przez Ministra Środowiska dodatek do „Dokumentacji hydrogeologicznej Zbiornika Wód Podziemnych Nr 420 Wierzbica – Ostrowiec” określający warunki hydrogeologiczne GZWP 420.

- 2) Strefa użytkowych zbiorników wód podziemnych UZWP związanymi z: piaskowcami dolno – jurajskimi, w których występują wody porowo – szczelinowe oraz piaskowcami triasowymi i permskimi, marglami, wapieniami i dolomitami oraz czwartorzędowymi piaskami, żwirami rzecznyymi w dolinie rzeki Kamiennej, w których występują wody porowe, obejmuje pozostała część gminy. Wydajność studni wierconych ujmujących wody poziome czwartorzędowe wynosi kilka, kilkanaście m³/h. Wydajność studni ujmujących wody poziome dolno – jurajskiego i triasowego wynosi od kilku do 100 m³/h.

Wody podziemne należy przeznaczać wyłącznie do celów konsumpcyjnych dla zaopatrzenia ludności, dla celów przemysłowych winny być wykorzystywane wody powierzchniowe.

Na całym obszarze ochronnym GZWP nr 420 (Wierzbica - Ostrowiec Świętokrzyski) obowiązują zapisy i zalecenia wynikające z dokumentacji pn.: „Dokumentacja Hydrogeologiczna Zbiornika Wód Podziemnych Wierzbica -Ostrowiec” wraz z zatwierdzonym w 2016r. przez Ministra Środowiska dodatkiem do „Dokumentacji hydrogeologicznej Zbiornika Wód Podziemnych Nr 420 Wierzbica – Ostrowiec”.

Mapa 7. Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) na terenie Gminy Kunów

Źródło: epsh.pgi.gov.pl/epsh

9.4. Jakość wód podziemnych

Na terenie województwa świętokrzyskiego w 2018 roku wykonano badania stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych w 24 punktach sieci krajowej w ramach monitoringu operacyjnego, którym obejmuje się jednolite części wód podziemnych uznane za zagrożone niespełnieniem określonych dla nich celów środowiskowych. Na terenie powiatu ostrowieckiego badania wykonano w 2 punktach, jednak żaden z nich nie znalazł się w granicach gminy Kunów.

Na obszarze jednolitych części wód podziemnych obejmujących swym zasięgiem gminę Kunów (JCWPd 102 oraz JCWPd 103) zostało zlokalizowanych 7 punktów należący do sieci krajowej w woj. świętokrzyskim, umiejscowionych w JCWPd nr 102.

Tabela 14. Ocena jakości wód podziemnych, 2018

Numer otworu	Miejscowość Gmina	JCWPd	Stratygrafia	Klasa jakości wody w punkcie w roku 2018
327	Sieradowice Pierwsze Bodzentyn	102	D2 Dewon	II
1379	Marcinków Wąchock	102	Q Czwartorzęd	IV
2038	Stary Bostów Pawłów	102	O+S Ordowik+Sylur	III
412	Skarżysko - Kam Skarżysko - Kam	102	T2 Trias	II
2324	Mroczków Bliżyn	102	Q Czwartorzęd	V
1011	Smyków Ćmielów	102	D2 Dewon	IV
1911	Strupice Waśniów	102	J3 Jura	V

Źródło: https://kielce.pios.gov.pl/content/raporty/wod_podz/2019/podziemne.pdf

Według informacji zawartych w Raporcie o stanie gminy Kunów za 2021 rok, jakość wód podziemnych jest średnia i dobra – przeważają klasy Ib i II, które spełniają wymagania norm wody pitnej. Źródłem zanieczyszczeń wód podziemnych są infiltrujące wody opadowe z terenów rolniczych i przecieki z nieszczelnych instalacji kanalizacyjnych.

9.5. Retencja wód i zagrożenie powodziowe

Zagrożenie powodziowe spowodowane jest głównie przepływającymi rzekami: Kamienną i Świśliną. Ponadto zagrożenie powodziowe może wystąpić wskutek nawalnych opadów deszczu na terenie całej gminy¹¹.

Na obszarach zagrożenia powodziowego wyznaczonych od rzeki Kamiennej i rzeki Świśliny na podstawie oceny zasięgu wody stuletniej (Q1%), ryzyko wystąpienia powodzi oceniane jest, jako średnie i wynosi raz na sto lat. Obszar gminy Kunów objęty ryzykiem powodzi obejmuje w głównej mierze obszary łąk i pastwisk, w marginalnym stopniu tereny zurbanizowane i zabudowane. Na terenie gminy Kunów zidentyfikowano wyłącznie zagrożenie powodziami rzecznyymi, które mogą wynikać m.in. z topnienia śniegu (wezbrania roztopowe), intensywne opady deszczu (wezbrania opadowe) oraz wywołane zatorami (wezbrania zatorowe)

¹¹ Dane z UMiG Kunów

powodowane zatrzymywaniem i piętrzeniem śryżu (zjawisko lodowe stanowiące etap zamarzania ciekłu wodnego) w okresie zamarzania rzeki lub kry lodowej w czasie roztopów.

Na terenie gminy Kunów działania związane z ryzykiem powodziowym niwelowane są w głównej mierze, poprzez funkcjonowanie zbiornika retencyjnego Wióry, zlokalizowanego na rzece Świślinie o pojemności 35 mln m³, z zaporą o wysokości 21 m oraz z rezerwą powodziową zbiornika 19 mln m³.

W ramach działań z zakresu przeciwdziałania ryzyku powodziowemu gmina prowadzi będzie działania związane z promocją „małej retencji” i rozwojem tego typu form przeciwdziałania skutkom powodzi i susz na terenie gminy, w dominującym sektorze mieszkaniowym – budownictwa jednorodzinnego.

Na podstawie opracowania Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie zostały na obszarze gminy Kunów wyznaczone obszary szczególnego zagrożenia powodziowego. Na tych obszarach obowiązują zakazy, nakazy, ograniczenia i dopuszczenia wynikające z przepisów odrębnych (w głównej mierze Prawo wodne i związane z ochroną przed powodzią). Dopuszcza się zwolnienie z w/w zakazów, nakazów i ograniczeń pod warunkiem spełnienia wszystkich wymogów ochrony środowiska i bezpieczeństwa przeciwpowodziowego oraz warunków wskazanych przez właściwego Dyrektora RZGW.

W Planie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla Obszaru Dorzecza Wisły Gmina Kunów nie została zakwalifikowana do bardzo wysokiego i umiarkowanego ryzyka powodziowego¹²

Powódź z rzek Kamienna i Świślina wystąpiła w 2001 roku – miejscowości: Doły Biskupie, Nietulisko Duże, Nietulisko Małe, Kunów, Udziarów, deszcz nawalny w 2007 roku – miejscowości: Kunów, Udziarów, Bukowie, Chocimów¹³.

10. Gospodarka wodno-ściekowa

Gospodarka wodno-ściekowa obejmuje całokształt zagadnień dotyczących zasobów wodnych, sporządzania bilansów oraz odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków wraz z zagospodarowaniem osadów. Stanowi jeden z priorytetów w prawidłowym funkcjonowaniu relacji człowiek-przyroda. Prowadzenie gospodarki wodno-ściekowej wynika z ograniczonych zasobów wodnych oraz nieproporcjonalnego, nadmiernego zużycia wody oraz emisji ścieków.

10.1. Zaopatrzenie w wodę

Cała sieć wodociągowa w gminie i mieście Kunów oraz ujęcia podziemne wody pitnej zlokalizowane w sołectwach: Kunów – Bukowska Góra, Kunów – ul. Fabryczna, Doły Biskupie, Małe Jodło, Biechów i Boksycka są utrzymywane i eksploatowane przez Zakład Gospodarki Komunalno - Mieszkaniowej w Kunowie. Na obszarze gminy z sieci wodociągowej korzysta 98,1% mieszkańców, wodociągi grupowe zlokalizowane są w miejscowościach: Bosycka, Kunów, Góra Bukowa, Biechów, Kunów Fabryczna, Małe Jodło, Doły Biskupie¹⁴.

W północnej części gminy zalega Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) nr 420 Ostrowiec-Wierzbica, a powierzchnię terenu pokrywa las oraz miejscowości Miłkowska Karczma i Kurzacze. Pod pozostałą częścią terenu miasta i gminy Kunów znajduje się Użytkowy Zbiornik Wód Podziemnych (UZWP). Posiada

¹² Strategia rozwoju Miasta i Gminy Kunów na lata 2021 - 2030 (projekt)

¹³ Dane z UMIG Kunów

¹⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Kunów

on mniejsze zasoby wód podziemnych niemniej w gminie wszystkie istniejące ujęcia wód podziemnych zlokalizowane są na tym zbiorniku.

Wodociągi grupowe zlokalizowane w mieście Kunów i w miejscowościach Biechów, Bokszycka, Bukowie, Chocimów, Doły Biskupie, Udzieców, Małe Jodło, Prawęcín, Nietulisko Duże, Nietulisko Małe, Rudka, Janik, Kurzacze, Miłkowska Karczma, Kolonia Inwalidzka, Kolonia Piaski, Wymysłów zasilane są z ujęć wody podziemnej z sześciu studni głębinowych zlokalizowanych w Kunowie przy ul. Fabrycznej, Kunowie-Bukowska Góra, Dołach Biskupich, Małym Jodle, Biechowie i Bokszyckiej. Ujęcia te stanowi zespół studni wierconych, z których woda pompami głębinowymi tłoczona jest do zbiornika wyrównawczego. Ze zbiornika systemem przesyłowej i rozdzielczej sieci wodociągowej woda doprowadzana jest do wszystkich odbiorców.

Zaopatrzenie ludności w wodę opiera się na 6 ujęciach wody zlokalizowanych w następujących miejscowościach:

Kunów – Bukowska Góra;

Kunów – ul. Fabryczna;

Doły Biskupie;

Małe Jodło;

Biechów;

Bokszycka.

Tabela 15. Ujęcia wody zlokalizowane na terenie Miasta i Gminy Kunów¹⁵

Lp.	Lokalizacja ujęcia wody	Właściciel	Stratygrafia poziomu wodonośnego	Wydajność eksploatacyjna [m ³]			
				Q max/h	Q śr/d	Q max/d	Q max/rok
1.	Bokszycka	UMiG Kunów	Dolna Jura	22	747	-	-
2.	Kunów Fabryka	UMiG Kunów	Jurajska	40,2	710	-	-
3.	Kunów GB	UMiG Kunów	Dolna Jura	36	668	-	-
4.	Doły Biskupie	UMiG Kunów	Czwartorzęd	38	708	-	-
5.	Biechów	UMiG Kunów	Jurajska	24,6	268	-	-
6.	Małe Jodło	UMiG Kunów	Czwartorzędowe	7	63,5	-	-

Na terenie gminy istnieją dwie strefy zasobności wód podziemnych: strefa (GZWP) nr 420 - Ostrowiec Świętokrzyski, gdzie wydajność studni dochodzi do 200m³/h oraz strefa użytkowych zbiorników wód podziemnych (UZWP), z wydajnością studni dochodzącą do 100m³/m. W obu strefach brak jest naturalnej izolacji z gruntów spoiwych jak gliny i ropy lub ta izolacja ma małą miąższość i nie zabezpiecza przed przenikaniem zanieczyszczeń.

¹⁵ Dane UMiG Kunów

10.2. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Tabela 16. Zestawienie długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej¹⁶

		Rok	
		2020	2021
długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej [km]	Miasto	19,0	19,0
	Gmina	101,8	102,4
ilość przyłączy do sieci wodociągowej [szt.]	Miasto	726	728
	Gmina	2128	2145
długość czynnej sieci kanalizacyjnej rozdzielczej [km]	Miasto	14,8	14,8
	Gmina	48,2	48,2
ilość przyłączy do sieci kanalizacyjnej [szt.]	Miasto	609	610
	Gmina	769	778

Na koniec 2021 roku długość czynnej sieci wodociągowej na terenie Miasta i Gminy Kunów wynosiła 121,4 km i tym samym wzrosła o 0,6 km w stosunku do roku 2020. Wzrost długości sieci wodociągowej dotyczył jedynie części wiejskiej gminy, natomiast w mieście długość ta utrzymywała się na stałym poziomie 19 km. Ilość przyłączy do sieci wodociągowej na koniec 2021 roku wynosiła 728 w mieście Kunów (wzrost o 2 przyłącza) oraz 2145 w wiejskiej części gminy (wzrost o 17 przyłączy).

W latach 2020-2021 długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie Miasta i Gminy Kunów utrzymywała się na stałym poziomie 63 km. Ilość przyłączy do sieci kanalizacyjnej na koniec 2021 na terenie przedmiotowej jednostki wynosiła 1388 – odnotowano wzrost o 10 przyłączy w stosunku do roku 2020

10.3. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Na terenach objętych oraz nieobjętych systemem kanalizacji sanitarnej usługi asenizacyjne świadczy:

- Wywóz nieczystości ciekłych Jacek Pastuszko
- Usługi Asenizacyjne Bogusław Czwojdziański
- Zakład Gospodarki Komunalno-Mieszkaniowej w Kunowie

Ścieki wywożone są do oczyszczalni ścieków w Kunowie lub do oczyszczalni w Ostrowcu Św.

W ostatnich latach oczyszczalnia ścieków była modernizowana.

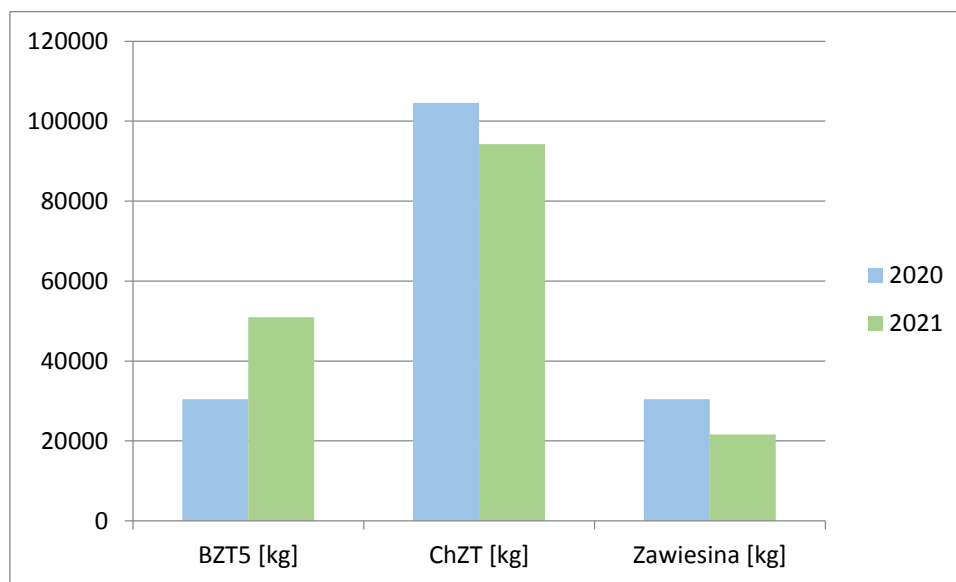
Bilans ładunków zanieczyszczeń w 2020

	Dopływające (kg)	Odprowadzane (kg)
BZT5	30456	599
ChZT	104624	6359
Zawiesina	30456	3156

¹⁶ Dane z UMiG Kunów

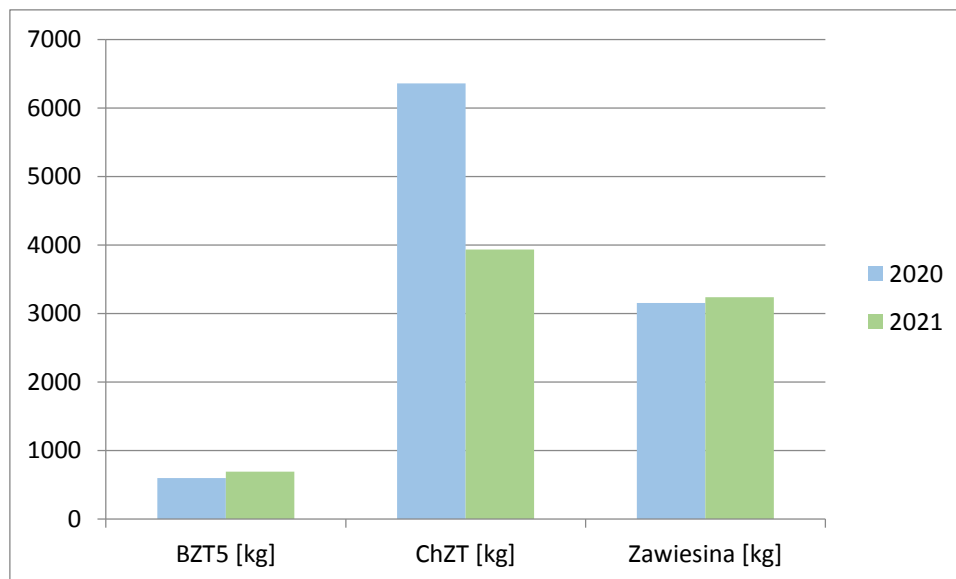
Bilans ładunków zanieczyszczeń w 2021

	Dopływające (kg)	Odprowadzane (kg)
BZT5	50910	694
ChZT	94262	3934
Zawiesina	21598	3239

Wykres 4. Bilans ładunków zanieczyszczeń w ściekach przeznaczonych do oczyszczenia w latach 2020 i 2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Kunowie

Wykres 5. Bilans ładunków zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych w latach 2020 i 2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Kunowie

W 2021 roku nastąpił wzrost ładunku zanieczyszczeń BZT5 oraz w ściekach dopływających do oczyszczalni. Zmniejszyła się natomiast ilość ChZT oraz zawiesiny.

W 2021 roku odnotowano znaczący spadek ilości ChZT w ściekach odprowadzanych, natomiast niewielkiemu zwiększeniu uległa ilość BZT5 oraz zawiesiny w tych ściekach.

Tabela 17. Wykaz wniosków o pozwolenie na budowę obejmujących budowę zbiorników na nieczystości ciekłe na terenie Miasta i Gminy Kunów w latach 2020-2021

Lp.	Data wniosku	Zakres oraz miejsce inwestycji
1.	15.06.2020	Budowa zbiornika na ścieki sanitarne, dz. 524/3 Prawęcín, gm. Kunów
2.	18.08.2020	Budowa szczelnego zbiornika na nieczystości ciekłe o pojemności do 10,0 m, dz. 295/2, ul. Kolejowa w Kunowie
3.	04.09.2020	Budowa szczelnego zbiornika na nieczystości, dz. 117 Biechów, gm. Kunów
4.	01.10.2020	Budowa zbiornika na nieczystości ciekłe, dz. 528 Bukowie, gm. Kunów
5.	05.05.2021	Budowa zbiornika na nieczystości ciekłe, dz. 675/11, 675/19, ul. Miodowa, Janik, gm. Kunów
6.	17.05.2021	Budowa zbiornika na ścieki sanitarne, dz. 139, Boksycka, gm. Kunów
7.	28.05.2021	Budowa szczelnego zbiornika na nieczystości ciekłe, dz. 78/2 Miłkowska Karczma, gm. Karczma
8.	08.07.2021	Budowa szczelnego zbiornika na nieczystości ciekłe, dz. 95, Kurzacze 12A, gm. Kunów
9.	11.08.2021	Budowa zbiornika na nieczystości ciekłe dz.109/13, Kunów
10.	20.08.2021	Budowa zbiornika na nieczystości ciekłe dz. 37 i 38 Kolonia Inwalidzka, gm. Kunów
11.	03.12.2021	Budowa zbiorników ścieków sanitarnych dz. 79/4, 79/5, 79/8 Miłkowska Karczma, gm. Kunów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim

Tabela 18. Wykaz zgłoszeń na roboty budowlane polegających na wykonaniu przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Miasta i Gminy Kunów w latach 2020-2021

Lp.	Data wniosku	Zakres oraz miejsce inwestycji
1.	26.02.2020	Budowa przydomowej oczyszczalni ścieków, dz. 115/6 Miłkowska Karczma, gm. Kunów
2.	10.07.2020	Budowa przydomowej oczyszczalni ścieków, ul. Sosnowa 3, dz. 1077 Janik, gm. Kunów
3.	31.08.2020	Budowa przydomowej oczyszczalni ścieków w miejscowości Miłkowska Karczma dz. 9/4, gm. Kunów
4.	06.10.2020	Budowa przydomowej oczyszczalni ścieków Nietulisko Duże dz. 358/1
5.	02.11.2020	Budowa przydomowej oczyszczalni ścieków na działkach 348, 91 Chocimów, gm. Kunów
6.	21.06.2021	Budowa przydomowej oczyszczalni ścieków do obsługi budynku mieszkalnego jednorodzinnego Miłkowska Karczma 61 dz. 77, gm. Kunów
7.	25.06.2021	Budowa przydomowej oczyszczalni ścieków o przepustowości do 7,5 m na dobę dz. 366/5 Rudka, gm.

		Kunów
8.	21.07.2021	Budowa przydomowej oczyszczalni ścieków dz. 915/8, ul. Sosnowa, Janik, gm. Kunów
9.	09.09.2021	Budowa przydomowej oczyszczalni ścieków dz. 1042 ul. Polna, Janik, gm. Kunów

11. Ciepłownictwo

Na obszarze miasta Kunowa znajduje się jedna kotłownia gazowa zlokalizowana przy ul. Prostej w Kunowie, która zasila w ciepło i ciepłą wodę osiedle bloków. Na pozostałym obszarze gminy Kunów brak zorganizowanych systemów ciepłowniczych. W siedliskach zagrodowych i zabudowie mieszkaniowej dominuje ogrzewanie piecowe. Część budynków mieszkalnych posiada instalacje centralnego ogrzewania zasilane z własnych kotłowni opalanych paliwem i coraz częściej gazem.

Większe źródła ciepła istnieją w budynkach użyteczności publicznej

12. Gazociąg

Istniejący na obszarze gminy system gazowniczy oraz możliwości jego rozbudowy, stwarzają warunki do szerokiego wykorzystania do celów grzewczych paliwa gazowego. Proces gazyfikacji miasta i gminy Kunów jest na etapie średniozaawansowanym. Gazociąg przebiega przez miejscowości: Nietulisko Duże, Nietulisko Małe, Kunów, Janik, Wymysłów, Boksycka. Oddział Zakład Gazowniczy w Kielcach jest w trakcie realizacji budowy sieci dystrybucyjnej gazu ziemnego w gminie Kunów w miejscowościach: Boksycka, Doły Biskupie, Kolonia Inwalidzka, Rudka, Wymysłów ul. Modrzewiowa oraz Kunów ul. Grabowiecka.

13. Powietrze atmosferyczne

Powietrze atmosferyczne jest jednym z elementów środowiska, w którym przebiegają najważniejsze procesy życiowe organizmów żywych, między innymi procesy asymilacji i oddychania, a także procesy utleniania (spalania). Zawarte w powietrzu substancje oraz związki w ilościach ponadnormatywnych mają szkodliwy wpływ na pozostałe elementy środowiska: glebę, wodę, szatę roślinną, zwierzęta, a także na zdrowie i życie ludzkie. Zanieczyszczenie powietrza jest jednym z najbardziej niebezpiecznych zagrożeń środowiska.

13.1. Źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza

Powietrze jest rodzajem kapitału przyrodniczego, stanowi zasób odnawialny, ale możliwy do wyczerpania. Należy więc je chronić ograniczając emisję zanieczyszczeń z następujących źródeł:

- punktowych - zorganizowana emisja powstająca podczas wytwarzania energii i w procesach technologicznych, posiadająca emitery o wysokości od kilku do kilkuset metrów,
- liniowych - emisja z ciągów komunikacji samochodowej, kolejowej czy rzecznej, w której źródło emisji znajduje się blisko powierzchni ziemi,
- powierzchniowych (emisja rozproszona, niska) - z indywidualnych systemów grzewczych, pożarów wielkoobszarowych,

- rolniczych – z upraw i hodowli zwierząt,
- niezorganizowanych - powstałych wskutek pojedynczych pożarów, prac budowlanych i remontowych, przypadkowych wycieków itp.

13.2. Jakość powietrza

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 914) w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza - oceny jakości powietrza dokonuje się dla poszczególnych stref, które są określone w niniejszym rozporządzeniu. Są to obszary aglomeracji o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys., miasta o liczbie ludności powyżej 100 tys. mieszkańców oraz pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców oraz aglomeracji.

W gminie Kunów nie jest prowadzony monitoring stanu zanieczyszczenia powietrza. W województwie świętokrzyskim wydzielone są dwie odrębne strefy, dla których dokonuje się oceny jakości powietrza: miasto Kielce oraz strefa świętokrzyska, która obejmuje pozostałą część województwa. Gmina Kunów znajduje się obecnie w strefie świętokrzyskiej.

Poniżej w tabeli przedstawiono wyniki pomiarów powietrza w strefie świętokrzyskiej w roku 2021 - ocena ze względu na ochronę zdrowia ludzi.

Tabela 19. Wyniki pomiarów powietrza w strefie świętokrzyskiej w roku 2021

Kod strefy PL 2602	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń											
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM 10	PM 2,5	Pb	As	Cd	Ni	BaP
2021	A	A	A	A	A ¹⁷	C	C1 ¹⁸	A	A	A	A	C

Źródło: ROCZNA OCENA JAKOŚCI POWIETRZA W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM raport wojewódzki za rok 2021

Wynik oceny i klasyfikacji strefy dla danego zanieczyszczenia zależy od stężeń tego zanieczyszczenia występujących na terenie strefy - zwykle w rejonach o najwyższym stopniu zanieczyszczenia daną substancją. Uzyskany wynik przekłada się na określone wymagania w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są spełnione odpowiednie kryteria) lub na rzecz utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

- Klasa A - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego/docelowego
- Klasa C - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny/docelowy
- Klasa D1 - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu)
- Klasa D2 - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu)

Podsumowując wyniki oceny rocznej i klasyfikacji strefy świętokrzyskiej dla kryterium ochrony zdrowia ludzi, strefa uzyskała klasę C z powodu przekroczeń poziomu dopuszczalnego określonego dla pyłu zawieszonego

¹⁷ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2

¹⁸ Dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, strefa uzyskała klasę A

PM10 dla stężeń 24-godzinnych oraz przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10.

W przypadku pyłu zawieszonego PM2,5 przekroczenia poziomu dopuszczalnego w klasyfikacji podstawowej (faza II) skutkowało nadaniem strefie klasy C1. Dodatkowa klasyfikacja pod kątem zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM2,5 (poziom dopuszczalny określony dla fazy I) skutkowało nadaniem klasy A dla strefy świętokrzyskiej.

Przekroczenie poziomu celu długoterminowego określonego dla ozonu skutkowało nadaniem strefie świętokrzyskiej klasy D2.

Dla pozostałych zanieczyszczeń, z uwagi na dotrzymanie poziomu dopuszczalnego lub docelowego, strefie nadano status klasy A.

13.3. Działania naprawcze

Jakość powietrza, wpływająca bezpośrednio na poziom jakości życia ludzi powinna być nieustannie monitorowana. W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzone są działania pod nadzorem Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Środowiska, mające na celu określenie stanu jakości powietrza. System rocznej oceny jakości powietrza jaki stosuje się w strefie, do której przynależy Miasto i Gmina Kunów, służy do określenia potrzeby włączenia programów ochrony powietrza. Jest to reakcja na potencjalne wystąpienie złego stanu jakości powietrza i wdrożenie przez zarząd województwa planów naprawczych.

Miasto i Gmina Kunów zostało zakwalifikowane do strefy świętokrzyskiej, dla której obowiązuje Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych ustanowiony uchwałą nr XXII/289/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 roku w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych” (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 2020 poz. 2615).

Ponadto na terenie województwa świętokrzyskiego obowiązuje tzw. "uchwała antysmogowa" - uchwała nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 2020 poz. 2616).

Programy ochrony powietrza określają zakres zadań naprawczych, których realizacja umożliwi osiągnięcie jakości powietrza odpowiadającej normom unijnym i krajowym. Określone w nich działania skierowane są do wszystkich, a w szczególności do mieszkańców obszarów przekroczeń, zakładów rzemieślniczych i usługowych, eksploatujących przestarzałe konstrukcje, niskosprawne piece opalane paliwami węglowymi, drewnem, w których często spalane są źródła energii niekwalifikowane i odpady. Cele wynikające z ww. dokumentu dedykowane organom administracji publicznej powinny być uwzględnione we wszelkich możliwych dokumentach strategicznych, planistycznych i programowych, zwłaszcza z zakresu energetyki, zagospodarowania przestrzennego, komunikacji oraz transportu i komunikacji.

W 2016 roku został opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Kunów, przyjęty Uchwałą Nr XXXIV/198/16 Rady Miejskiej w Kunowie z dnia 29 września 2016 r., natomiast Uchwałą Nr XLIV.259.2020 Rady Miejskiej w Kunowie z dnia 29 października 2020 r. przyjęto jego aktualizację. Kolejną

aktualizację Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Kunów przyjęto Uchwałą Nr XLIX.303.2021 Rady Miejskiej w Kunowie z dnia 20 stycznia 2021 r.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN) to dokument strategiczny wyznaczający kierunki rozwoju gospodarki niskoemisyjnej. Głównym założeniem planu jest realizacja działań prowadzących do redukcji emisji CO₂ w roku 2020 oraz poprawę jakości powietrza.

Podstawowym celem dokumentu jest wdrożenie i realizowanie gospodarki niskoemisyjnej na terenie Miasta i Gminy Kunów prowadzącej do ograniczenia zużycia energii, zmniejszenia emisji zanieczyszczeń i wzrostu wykorzystania OZE w produkcji energii

14. Zasoby przyrodnicze

14.1. Ochrona przyrody i krajobrazu

Obszar Chronionego Krajobrazu

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej, utworzony 29 września 1995 r. na podstawie Rozporządzenia Nr 12/95 Wojewody Kieleckiego Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr 21 poz. 14 o powierzchni 72 634 ha. Obszar rozciąga się na terenie gmin: Bałtów, Bodzechów, Brody, Kunów, Mirzec oraz części obszarów gmin: Pawłów, Skarżysko- Kościelne, Suchedniów, Waśniów, Wąchock. Obszar położony jest w płn. i płn. - wsch. części województwa świętokrzyskiego. Obejmuje całą dolinę rzeki Kamiennej z jej prawobrzeżnym dopływem Kamionką oraz przylegający do niej kompleks Lasów Łżeckich. Najważniejszą ekologiczną funkcją tego obszaru jest ochrona zbiorników wód podziemnych i wód powierzchniowych oraz ochrona dolin rzeki Kamiennej, jako istotnego korytarza ekologicznego. Również ważna jest funkcja klimatotwórcza i aerosanitarna tego obszaru. Aktualne granice obszaru wyznacza Uchwała Nr XXXV/617/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r.

Obszar Natura 2000

Obszar Natura 2000 Wzgórza Kunowskie PLH 260039 położony jest w województwie świętokrzyskim i swoim zasięgiem obejmuje powiat starachowicki, ostrowiecki i kielecki w tym gminy: Kunów, Waśniów, Bodzentyn, Pawłów, Bodzechów i Brody. Obszar położony jest w obrębie Wyżyny Kielecko-Sandomierskiej na granicy czterech mezoregionów: Płaskowyżu Suchedniowskiego, Gór świętokrzyskich, Wyżyny Sandomierskiej oraz Przedgórze Łżeckiego. Dominującymi elementami rzeźby są szerokie, łagodne garby i wierzchowiny, które przeważają na obszarze, oraz płaskodenne doliny rzeczne. Ostoja leży na obrzeżeniu mezozoicznym paleozoicznego trzonu Gór świętokrzyskich, na zboczach dolin rzecznych występują piaskowce, wapienie triasowe i jurajskie, przykryte utworami czwartorzędowymi, gliną zwałową i piaskami bądź miejscami grubą pokrywą lessową. Grubsza pokrywa lessowa występuje w SE części obszaru. Występują tu liczne odsłonięcia skalne, a wśród nich nieczynne kamieniołomy dolomitu w Dołach Opacich i piaskowca w Dołach Biskupich a także kamieniołomy piaskowców triasowych i jurajskich oraz dolomitów dewońskich i wapiennych. Zbocza dolin rzecznych są często silnie rozczłonkowane wąwozami lessowymi i jarami oraz noszą ślady zjawisk krasowych. Na obszarze dwóch najatrakcyjniejszych wąwozów koło Kunowa zaprojektowano rezerваты przyrody "Bukowska Góra" i "Udziców". Zbocza dolin często są bardzo wysokie i strome. Obszar leży w obrębie zlewni rzeki Kamiennej, lewobrzeżnego dopływu Wisły, wraz z dopływami. Największym dopływem Kamiennej jest świślina z dopływem Pokrzywianki i Psarki oraz z szeregiem bezimiennych cieków. Naturalnych zbiorników wodnych jest niewiele. Tworzą się one głównie w dolinach

rzecznych i nie posiadają dużej powierzchni. W miejscowości Wióry koło Dołów Biskupich utworzono rozległy zbiornik retencyjny. Największym kompleksem leśnym jest Las Krynecki z wieloma malowniczymi dolinkami rzecznyymi, a w swojej północno-zachodniej części zawiera naturalne odsłonięcia piaskowców dolno-triasowych występujących w formie monumentalnych bloków objętych ochroną rezerwatową. W dolinie Kamiennej przebiegał niegdyś Staropolski Okręg Przemysłowy.

Na terenie gminy znajdują się pomniki przyrody.

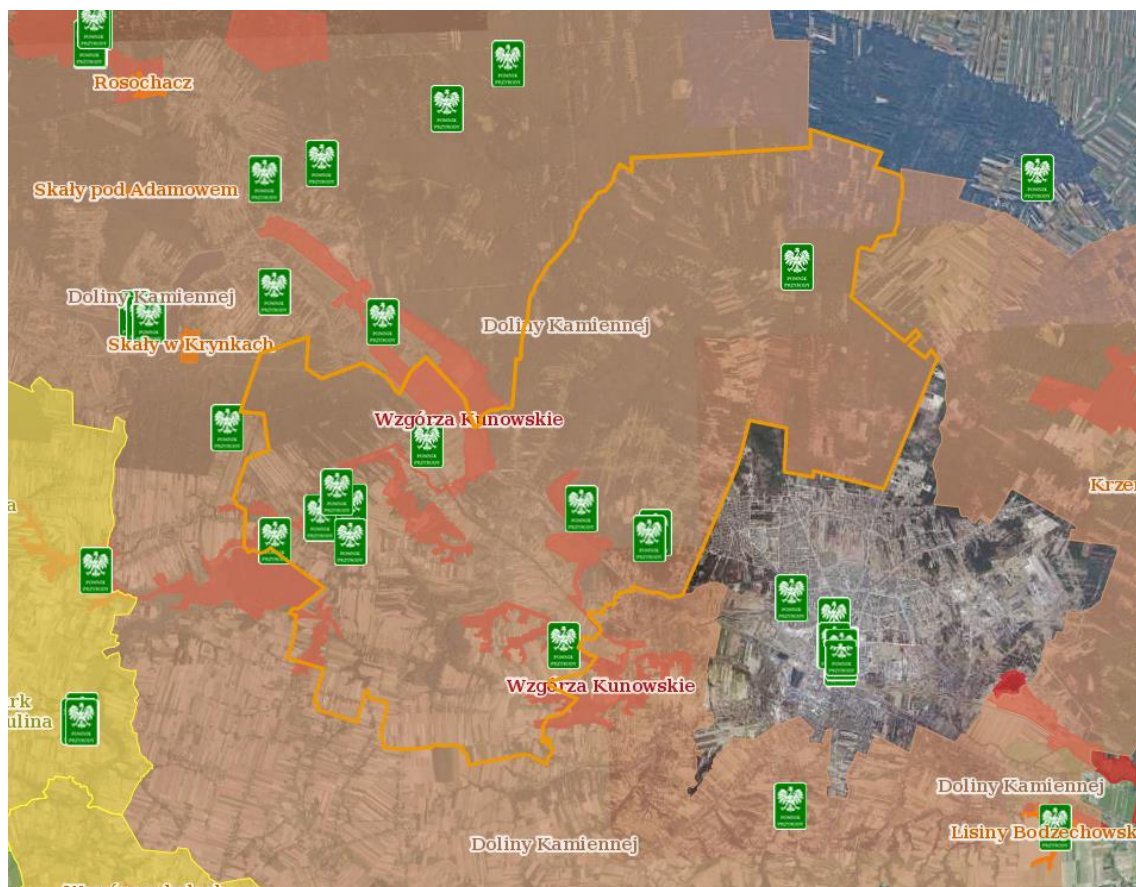
Tabela 20. Pomniki przyrody na terenie gminy Kunów

Lp.	Nr ewidencyjny w rej. WKP	Rodzaj pomnika przyrody	Określenie położenia pomnika	Rok ustanowienia	Podstawa prawna
1.	160	Odsłonięcie geologiczne	Doły Biskupie, w południowej części nieczynnego kamieniołomu dolomitów	1987	Zarz. nr 23/87 Dz. Urz. Woj. Kielce
2.	161	Profil geologiczny triasu dolnego i środkowego	Doły Biskupie – Witulín, obok dawnej fabryki tektur	1987	Zarz. nr 23/87 Dz. Urz. Woj. Kielce
3.	162	Profil geologiczny w stromym wąwozie najniższego piętra triasu środkowego	Nietulisko Duże, w wąwozie na wschodnim zboczu doliny Świśliny, na wysokości budynku nr 224	1987	Zarz. nr 23/87 Dz. Urz. Woj. Kielce
4.	163	Głaz narzutowy o obwodzie 7m i wąwóz skalny	Udziców, we wschodniej części Udzicowa Dolnego, wejście do wąwozu obok budynku nr 21	1987	Zarz. nr 23/87 Dz. Urz. Woj. Kielce
5.	164	Głaz narzutowy o obwodzie 7,5 m	Janik, ul. Sosnowa 10	1987	Zarz. nr 23/87 Dz. Urz. Woj. Kielce
6.	165	Głaz narzutowy o obwodzie 4,6 m	Wymysłów, ok. 300 m od krańca zwartej zabudowy	1987	Zarz. nr 23/87 Dz. Urz. Woj. Kielce
7.	166	Głaz narzutowy o obwodzie 4,3 m	Wymysłów, na wzniesieniu ok. 400 m od wsi	1987	Zarz. nr 23/87 Dz. Urz. Woj. Kielce
8.		Głaz narzutowy o obwodzie	Nietulisko Duże 30 (na terenie szkoły podstawowej)	2004	Uchwała Rady Miejskiej w

		7,9 m			Kunowie Nr XXII/162/04
9.		Lipa drobnolistna o obwodzie 558 cm	Nietulisko Duże, w sąsiedztwie posesji nr 224	2004	Uchwała Rady Miejskiej w Kunowie Nr XXII/162/04
10.		Lipa drobnolistna o obwodzie 524 cm	Prawęcín, w sąsiedztwie posesji nr 88	2004	Uchwała Rady Miejskiej w Kunowie Nr XXII/162/04
11.		Sosna zwyczajna o obwodzie 338 cm	Kurzacze, ok. 150 m za ostatnimi zabudowaniami (posesja nr 31)	2004	Uchwała Rady Miejskiej w Kunowie Nr XXII/162/04

Źródło: Raport o stanie gminy Kunów za 2021 rok

Na mapie 8 przedstawiono obszary chronione na terenie Miasta i Gminy Kunów.

Mapa 8. Obszary chronione na terenie Miasta i Gminy Kunów

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

15. Hałas

Hałas pochodzenia antropogenicznego występujący w środowisku wyrażony może być sumarycznym poziomem hałasu środowiskowego, którego głównymi źródłami jest komunikacja i przemysł. Hałas komunikacyjny ze względu na mnogość i niespójność źródeł charakteryzuje się szerokim rozprzestrzenianiem w terenie. Przemysł w znacznie mniejszej skali niż komunikacja jest również źródłem dźwięku w środowisku.

Miasto i gmina Kunów nie należą do aglomeracji o liczbie powyżej 100 tys. w związku z tym nie należy do jej obowiązków przeprowadzania oceny akustycznej. Hałas komunikacyjny stanowi największy procent uciążliwości akustycznej, składa się na niego szereg czynników jak: natężenie ruchu, płynność ruchu, średnia prędkość pojazdów i ich stan techniczny, udział pojazdów ciężkich i hałaśliwych, rodzaj i stan nawierzchni oraz pochylenie podłużne drogi, luku. W gminie zagrożenie hałasem komunikacyjnym obejmuje obszar położony wzdłuż drogi krajowej nr. 9 oraz linii kolejowej Skarżysko – Kamienna – Rozwadów.

W 2018 r. na zlecenie GDDKiA sporządzone zostały "Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie". Opracowanie obejmuje odcinki dróg krajowych na terenie województwa świętokrzyskiego o natężeniu ruchu SDR powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie. Miasto i Gmina Kunów znalazło się w zasięgu obszaru analizy odcinków Drogi krajowej nr 9:

- LUBIENIA-RUDNIK;
- RUDNIK-OSTROWIEC ŚW /Boksycka/;
- OSTROWIEC ŚW. /PRZEJŚCIE 1-ul. Zagłoby/

Tabela 21. Zestawienie liczby lokali ekspozycyjnych na hałas emitowany przez wybrane odcinki drogi krajowej nr 9, oddziałujące akustycznie na tereny powiatów województwa świętokrzyskiego, w przedziałach stref emisji dla wskaźnika L_{DWN}

Powiat ID odcinka	Nr drogi	Nazwa odcinka	Liczba lokali mieszkalnych ekspozycyjnych na hałas w przedziałach stref emisji dla wskaźnika L_{DWN}				
			55 ÷ 60 dB	60 ÷ 65 dB	65 ÷ 70 dB	70 ÷ 75 dB	powyżej 75 dB
ostrowiecki							
13_21504	9	LUBIENIA-RUDNIK	0	0	0	0	0
13_21505	9	RUDNIK-OSTROWIEC ŚW /Boksycka/	200	94	98	42	1
13_21506	9	OSTROWIEC ŚW. /PRZEJŚCIE 1-ul. Zagłoby/	121	59	31	8	2

Źródło: Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie Województwo Świętokrzyskie /część nr 13/

Tabela 22. Zestawienie liczby osób ekspozowanych na hałas emitowany przez wybrane odcinki drogi krajowej nr 9, oddziałujące akustycznie na tereny powiatów województwa świętokrzyskiego, w przedziałach stref emisji dla wskaźnika L_{DWN}

Powiat ID odcinka	Nr drogi	Nazwa odcinka	Liczba mieszkańców ekspozowanych na hałas w przedziałach stref emisji dla wskaźnika L_{DWN}				
			55 ÷ 60 dB	60 ÷ 65 dB	65 ÷ 70 dB	70 ÷ 75 dB	powyżej 75 dB
ostrowiecki							
13_21504	9	LUBIENIA-RUDNIK	0	0	0	0	0
13_21505	9	RUDNIK-OSTROWIEC ŚW /Boksycka/	622	291	306	131	3
13_21506	9	OSTROWIEC ŚW. /PRZEJŚCIE 1-ul. Zagłoby/	346	169	86	22	6

Źródło: Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie Województwo Świętokrzyskie /część nr 13/

Tabela 23. Zestawienie liczby lokali ekspozowanych na hałas emitowany przez wybrane odcinki drogi krajowej nr 9, oddziałujące akustycznie na tereny powiatów województwa świętokrzyskiego, w przedziałach stref emisji dla wskaźnika L_N

Powiat ID odcinka	Nr drogi	Nazwa odcinka	Liczba mieszkańców ekspozowanych na hałas w przedziałach stref emisji dla wskaźnika L_N				
			55 ÷ 60 dB	60 ÷ 65 dB	65 ÷ 70 dB	70 ÷ 75 dB	powyżej 75 dB
ostrowiecki							
13_21504	9	LUBIENIA-RUDNIK	0	0	0	0	0
13_21505	9	RUDNIK-OSTROWIEC ŚW /Boksycka/	160	79	87	16	0
13_21506	9	OSTROWIEC ŚW. /PRZEJŚCIE 1-ul. Zagłoby/	96	52	15	6	1

Źródło: Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie Województwo Świętokrzyskie /część nr 13/

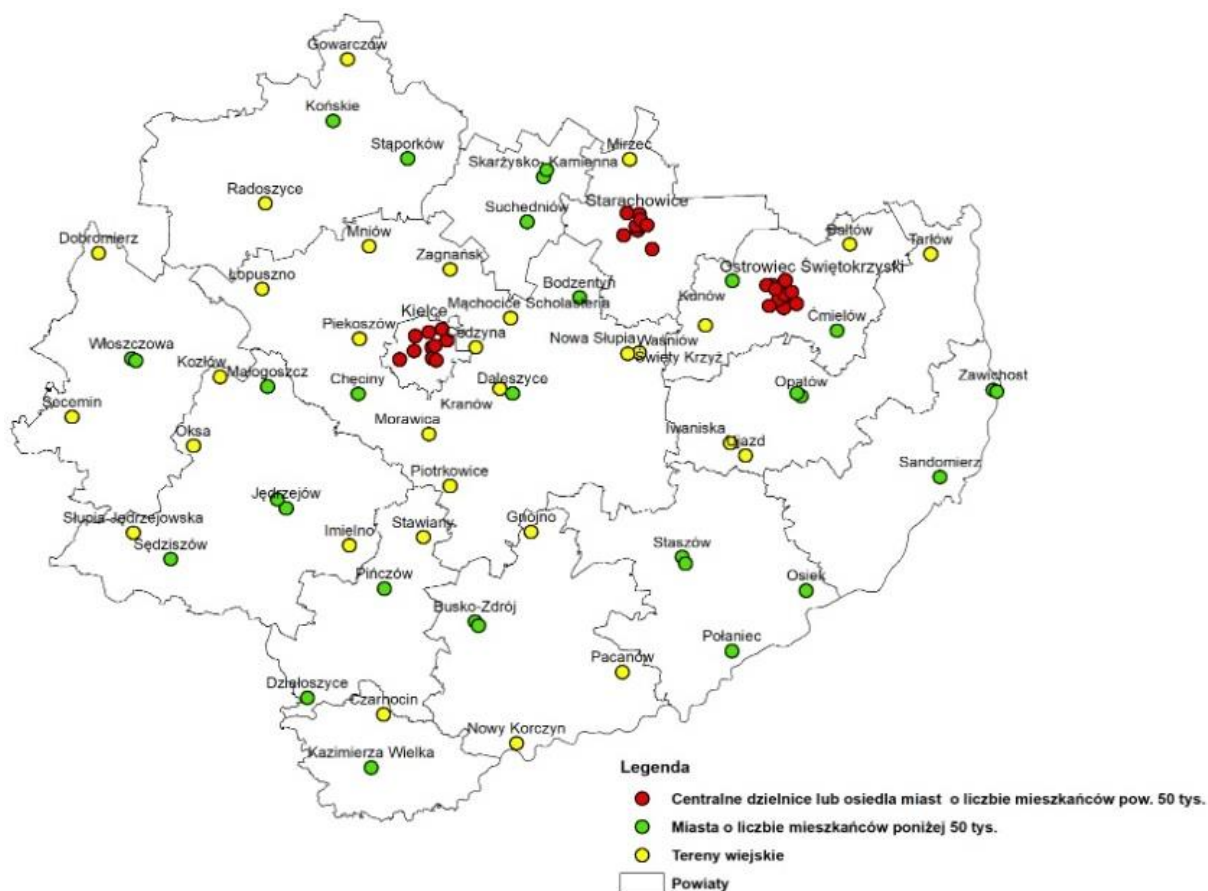
Tabela 24. Zestawienie liczby lokali ekspozowanych na hałas emitowany przez wybrane odcinki drogi krajowej nr 9, oddziałujące akustycznie na tereny powiatów województwa świętokrzyskiego, w przedziałach stref emisji dla wskaźnika L_N

Powiat ID odcinka	Nr drogi	Nazwa odcinka	Liczba mieszkańców ekspozowanych na hałas w przedziałach stref emisji dla wskaźnika L_N				
			55 ÷ 60 dB	60 ÷ 65 dB	65 ÷ 70 dB	70 ÷ 75 dB	powyżej 75 dB
ostrowiecki							
13_21504	9	LUBIENIA-RUDNIK	0	0	0	0	0
13_21505	9	RUDNIK-OSTROWIEC ŚW /Boksycka/	498	246	271	50	0
13_21506	9	OSTROWIEC ŚW. /PRZEJŚCIE	275	148	42	16	3

Źródło: Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie Województwo Świętokrzyskie /część nr 13/

16. Pola elektromagnetyczne

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. 2022 poz. 1079.), pola elektromagnetyczne definiuje się jako pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz. Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska prowadzi okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Mapa 9. Punkty pomiarowe monitoringu PEM w latach 2017-2018¹⁹

Poziomy pól elektromagnetycznych na obszarze województwa świętokrzyskiego utrzymują się na niskim poziomie i w żadnym punkcie nie odnotowano przekroczenia poziomu dopuszczalnego wynoszącego 7 V/m, określonego w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów.

¹⁹ STAN ŚRODOWISKA W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM RAPORT 2020

Tabela 25. Wyniki pomiarów monitoringowych poziomów PEM w środowisku w 2017 roku²⁰

Lp.	Lokalizacja punktu pomiarowego	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń PEM	Średnia. aryt. z uśrednionych wartości natężeń PEM dla danego obszaru usytuowania województwa V/m
		V/m	V/m
miasta o liczbie mieszkańców poniżej 50 tys.			
5	Kunów, skrzyżowanie ul. Słowackiego i Langiewicza	0,27	0,26

W roku 2017 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach przeprowadził pomiary natężenia promieniowania elektromagnetycznego. Jeden z punktów pomiarowych ulokowany został w Kunowie, przy skrzyżowaniu ul. Słowackiego i Langiewicza, gdzie wartość pomiaru PEM wyniosła 0,27 V/m.

Od roku 2021 badania prowadzone są zgodnie z nowym rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2020 poz. 2311)

W roku 2020 pomiary monitoringu pól elektromagnetycznych przeprowadzono w 45 punktach na terenie woj. świętokrzyskiego. Jeden z punktów pomiarowych został zlokalizowany w Kunowie, przy skrzyżowaniu ul. Słowackiego i Langiewicza, gdzie wynik pomiaru wyniósł 0,1 V/m²¹.

17. Gospodarka odpadami

Prowadzenie i aktualizacja bazy danych dotyczących wytwarzania i gospodarowania odpadami wraz z rejestrem udzielanych zezwoleń na ich wytwarzanie i gospodarowanie należy do obowiązków marszałka województwa.

Utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do zadań własnych gminy. Gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania.

Aktualny akt prawny stanowiący Regulamin utrzymania czystości i porządku stanowi uchwała nr XX.120.2019 Rady Miejskiej w Kunowie z dnia 31 października 2019 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Kunów.

W 2021 roku odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych zajmowało Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych FART-BIS Sp. z o.o. Kielce ul. Ściegiennego 268a, które zostało wyłonione w drodze przetargu nieograniczonego.

Zgodnie z podjętymi uchwałami odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy odbywał się na podstawie harmonogramu opracowanego przez firmę realizującą usługę. Częstotliwość odbioru przedstawiała się następująco:

1. Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne:
 - 1) w Kunowie z terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – 1 raz na tydzień,
 - 2) z terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na obszarze całej gminy:

²⁰ STAN ŚRODOWISKA W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM RAPORT 2020

²¹ Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2020 w województwie świętokrzyskim

- w okresie od kwietnia do października – 1 raz na dwa tygodnie,
- w okresie od listopada do marca – 1 raz na miesiąc,

2. Segregowane odpady komunalne:

1) w Kunowie z terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej:

- a) papier – 1 raz na miesiąc,
- b) szkło – 1 raz na miesiąc,
- c) tworzywa sztuczne, metale, opakowania wielomateriałowe – 2 razy w miesiącu,
- d) odpady ulegające biodegradacji – 1 raz na tydzień:

2) z terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na obszarze całej gminy:

- a) papier – 1 raz na miesiąc,
- b) szkło – 1 raz na miesiąc,
- c) tworzywa sztuczne, metale, opakowania wielomateriałowe – 1 raz na miesiąc,
- d) odpady ulegające biodegradacji:
 - w okresie od kwietnia do października – 1 raz na dwa tygodnie,
 - w okresie od listopada do marca – 1 raz na miesiąc.

Odpady komunalne z nieruchomości niezamieszkałych odbierane były przez następujące podmioty:

1. REMONDIS Sp. z o.o. Oddział w Ostrowcu Św., 27-400 Ostrowiec Św., ul. A. Hedy ps. "Szary" 13 A
2. MEDAX Zdzisław Mozał i Leszek Naumiuk Spółka Jawna, 27-400 Ostrowiec Św., ul. Żeromskiego 37
3. Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Mirosław Olejarczyk, 26-008 Górno, Wola Jachowa 94a
4. Zakład Gospodarki Komunalno-Mieszkaniowej w Kunowie, 27-415 Kunów ul. Warszawska 45

Na terenie gminy znajduje się Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) przyjmujący od właścicieli nieruchomości następujące odpady:

- papier, tektura
- szkło
- tworzywa sztuczne
- przeterminowane leki
- zużyte baterie i akumulatory
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny
- meble i inne odpady wielkogabarytowe
- odpady budowlane i rozbiórkowe
- zużyte opony
- odzież i tekstylia
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałe w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek
- inne komunalne odpady niebezpieczne wskazane w katalogu odpadów określonym w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. poz. 1923) pod kodem 20 - Odpady komunalne łącznie z frakcjami gromadzonymi selektywnie.

PSZOK usytuowany jest na bazie Zakładu Gospodarki Komunalno-Mieszkaniowej w Kunowie ul. Partyzantów 47.

Ponadto zużyte baterie można oddawać w szkołach podstawowych, Gminnym Centrum Informacji oraz w Urzędzie Miasta i Gminy w Kunowie, przeterminowane leki w aptece w Kunowie.

Ilość odebranych odpadów komunalnych

Tabela 26. Masa odpadów komunalnych wytworzonych i odebranych z terenu gminy Kunów w latach 2020-2021

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów komunalnych przekazanych do zagospodarowania [Mg]	
		2020	2021
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	108,150	74,877
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	27,960	297,540
15 01 04	Opakowania z metali	0,000	25,9256
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	175,918	10,090
15 01 07	Opakowania ze szkła	192,690	149,550
16 01 03	Zużyte opony	39,430	31,100
20 01 01	Papier i tektura	0,000	0,680
20 01 02	Szkło	0,000	9,680
20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	28,840	0,000
20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	4,980	2,163
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,011	0,000
20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	0,300	0,000
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	7,460	2,320
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 21 01 35	2,360	4,179
20 01 39	Tworzywa sztuczne	46,440	13,120
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	69,040	179,940
20 03 01	Niesegregowane odpady komunalne	1038,752	1047,840
20 03 03	Odpady z czyszczenia ulic i placów	31,340	24,820
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	205,320	159,440
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	71,620	82,080
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	105,780	13,480
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	78,880	17,860

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2022-2025
z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030

17 06 04	Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03	0,200	26,000
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	4,880	4,880
SUMA		2 240,351	2 172,6846

W związku z nowelizacją ustawy o odpadach uchylone zostały przepisy dot. regionalizacji gospodarowania odpadami komunalnymi. Od 2020 roku funkcje regionalnych zakładów zagospodarowania odpadów przejęły instalacje komunalne wpisane na listę instalacji prowadzonej przez Marszałka województwa.

Na terenie gminy znajduje się instalacja komunalna prowadzona przez Zakład Unieszkodliwiania Odpadów „Janik” Sp. z o.o. Janik ul. Borowska 1, 27-415 Kunów, w skład której wchodzi:

- 1) instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych,
- 2) instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów,
- 3) instalacja do składowania odpadów.

W związku z powyższym wszystkie zmieszane (niesegregowane) odpady komunalne, bioodpady stanowiące odpady komunalne oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych zagospodarowywane są w/w instalacji.

W 2021 roku cały strumień zmieszanych odpadów komunalnych został zagospodarowany w procesie R12 wymiana odpadów w celu poddania ich któremukolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1-R11. W wyniku procesu mechaniczno-biologicznej obróbki odpadów komunalnych (proces D8) wytworzono ogółem i przeznaczono do składowania 713,557 Mg odpadów²².

Osiągnięty przez gminę poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji [%] w latach 2018-2021²³:

- 2018 r. - 13,80%
- 2019 r. - 10,01%
- 2020 r. - 9,00%
- 2021 r. - Nie wyliczono

Osiągnięty przez gminę poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia [%] w latach 2018-2021²⁴:

- 2018 r. - 27,09%
- 2019 r. - 52,20%
- 2020 r. - 63,43%
- 2021 r. - 40,1%

„Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Kunów na lata 2009-2032” został uchwalony na mocy uchwały Nr XXXVII/204/09 Rady Miejskiej w Kunowie z dnia 30.07.2009 r. Jego realizacja została rozpoczęta w 2010 roku. Obecnie obowiązujący program został uchwalony na mocy uchwały Rady Miejskiej w Kunowie Nr XXI/149/12 Rady Miejskiej w Kunowie z dnia 26.01.2012 r. w sprawie uchwalenia „Gminnego Programu Usuwania Azbestu Gmina Kunów”.

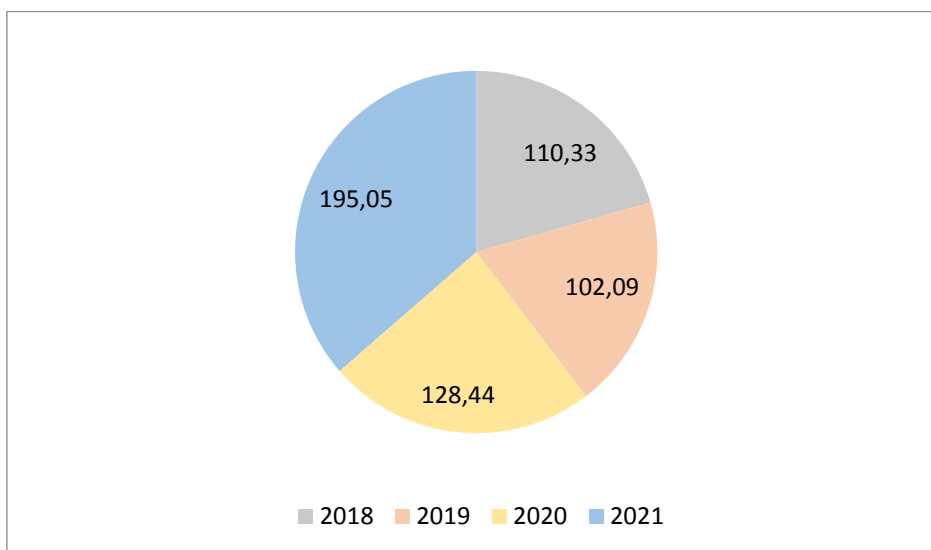
Zebrana ilość azbestu z terenu miasta i gminy Kunów²⁵:

²² Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta i Gminy Kunów za rok 2021

²³ Dane UMIG Kunów

²⁴ Dane UMIG Kunów

- 2018 – 110,33 Mg
- 2019 – 102,09 Mg
- 2020 – 128,44 Mg
- 2021 – 195,05 Mg

Wykres 6. Ilość odpadów zawierających azbest usunięta z terenu miasta i gminy Kunów w latach 2018-2021
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Kunowie

Wykazy aktualnych pozwoleń na wytwarzanie odpadów oraz pozwoleń na zbieranie i przetwarzanie odpadów na terenie Miasta i Gminy Kunów przedstawiono poniżej.

Tabela 27. Wykaz aktualnych pozwoleń na wytwarzanie odpadów na terenie Miasta i Gminy Kunów

Lp.	Nazwa podmiotu	Znak decyzji	Data udzielenia pozwolenia
1.	PerfecDoor Sp. z o.o. Ul. Fabryczna 1, 27 – 415 Kunów	RŚG.III.6220.5.2020	22.01.2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim

Tabela 28. Wykaz aktualnych pozwoleń na zbieranie lub przetwarzanie odpadów na terenie Miasta i Gminy Kunów

Lp.	Nazwa podmiotu	Znak decyzji	Data udzielenia pozwolenia	Rodzaj zezwolenia	Uwagi
1.	„CERPOL” s.c. Jajszczak Robert, Jajszczak Mateusz Chocimiów 75c, 27-415 Kunów	RS.II.6233.20.2013 Niniejsza decyzja zmieniona decyzjami: RS.II.6233.31.2013 RS.II.6233.23.2016	07.08.2013	Zbieranie odpadów	Ze względu na wielkość przedsięwzięcia właściwy do zmiany niniejszej decyzji stał się Marszałek Województwa Świętokrzyskiego
2.	Pan Konrad	RŚG.III.6233.3.2021	11.03.2022	Zbieranie	Brak

²⁵ Dane UMiG Kunów

	Gałka prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą P.H.U. Konrad Gałka ul. Kolejowa 3, 27-415 Kunów			odpadów	
--	---	--	--	---------	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim

Gminę Kunów dotyczy problem tzw. dzikich wysypisk śmieci. W latach 2018-2021 zlikwidowano ogółem 24 wysypisk, co wiązało się z zebraniem 38,30 Mg odpadów.

Tabela 29. Liczba zlikwidowanych wysypisk oraz ilość zebranych odpadów na terenie Miasta i Gminy Kunów w latach 2018-2021

Rok	Liczba zlikwidowanych wysypisk	Ilość zebranych odpadów w danym roku [Mg]
2018	5	11,4
2019	7	15,0
2020	9	7,8
2021	3	4,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Kunów

Najistotniejsze problemy w gospodarce odpadami, z jakimi boryka się gmina to wzrost ilości odpadów oraz rosnące koszty odbioru i zagospodarowania odpadów.

18. Energia odnawialna

Odnawialne źródło energii to źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także z biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.

W ostatnich latach zauważa się wzrost zużycia energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (OZE). Zawdzięczamy to coraz większej świadomości ekologicznej społeczeństwa. Odnawialne źródła energii są nieszkodliwe dla środowiska i są praktycznie niewyczerpane.

Przy możliwości wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych wzięto pod uwagę następujące rodzaje odnawialnych źródeł energii: wiatr, słońce, wodę, biomasę (uprawa wierzby, słomy, drewna) oraz biogaz (oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów, hodowla trzody chlewnej bydła oraz drobiu).

Energia wiatrowa

Gmina znajduje się w strefie średnio korzystnych warunków energetycznych dla energii wiatrowej. Z uwagi na stosunkowo duże pokrycie lasami obszaru gminy. Na terenie gminy Kunów nie jest zlokalizowana żadna farma wiatrowa.

Energia słoneczna

W gminie Kunów generalnie istnieją dobre warunki do powszechnego wykorzystania energii słonecznej. Największe szanse rozwoju mają technologie konwersji technicznej oparte na wykorzystaniu kolektorów słonecznych. Roczna gęstość promieniowania słonecznego na terenie gminy wynosi ok. 985 kWh/m², natomiast średnie usłonecznienie wynosi 1600 godzin na rok. Obecnie kolektory słoneczne są umieszczane przy małych gospodarstwach domowych. Urząd Miasta nie posiada informacji na temat lokalizacji kolektorów słonecznych na terenie gminy.

Energia geotermalna

W 1999r. na zlecenie Instytutu Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk opracowano „Studium możliwości wykorzystania energii geotermalnej w województwie świętokrzyskim”. Na podstawie powyższej analizy budowy geologicznej stwierdzono, iż na terenie województwa świętokrzyskiego nie ma korzystnych warunków geotermalnych.

Biogaz

Na terenie gminy Kunów ze składowiska odpadów komunalnych, jest sprzedawany biogaz wysypiskowy. Na obszarze oczyszczalni ścieków nie produkuje się biogazu ze względu na zbyt dużą ilość związków chemicznych w osadach ściekowych. Kolejną gałęzią są biogazownie rolnicze, które mogą działać w gospodarstwach hodowlanych. W praktyce jednak zakładanie instalacji do pozyskania biogazu mają uzasadnienie jedynie w dużych gospodarstwach hodowlanych. Niemniej, lokalizacja takich inwestycji na terenie gminy stanowiłoby alternatywę dla istniejących funkcji rolniczych, powiązaną z nimi i jednocześnie wpisującą się dobrze w wzbogacanie struktury OZE na terenie powiatu ostrowieckiego.

Biomasa

Biomasa to głównie pozostałości i odpady. Różne rodzaje biomasy mają różne właściwości. Na cele energetyczne wykorzystuje się drewno i odpady z przerobu drewna, rośliny pochodzące z upraw energetycznych, produkty rolnicze oraz odpady organiczne z rolnictwa, niektóre odpady komunalne i przemysłowe.

Energia wodna

Na terenie gminy Kunów jest zlokalizowana na rzece Świślinie w km 5+ 900 w Dołach Biskupich mała elektrownia wodna (MEW) o mocy 225 kW, liczba turbin 1, spad -9,06m, przełyk zainstalowany 3.5m³/s. (Decyzja Nr. 108/ 2013 Wojewody Świętokrzyskiego zatwierdzająca projekt budowlany)²⁶.

W ujęciu generalnym na terenie gminy mieszkańcy do uzyskania energii cieplnej wykorzystują kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne, pompy ciepła. Brak danych co do ich ilości na terenie gminy²⁷.

²⁶ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Kunów

²⁷ Dane z UMiG Kunów

19. Awarie przemysłowe i inne zagrożenia dla środowiska

Obecnie na ma obowiązujących pozwoleń zintegrowanych wydanych przez Starostwo Powiatowe w Ostrowcu Świętokrzyskim na terenie Miasta i Gminy Kunów.

Wykaz aktualnych decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu wydanych przez Starostwo Powiatowe w Ostrowcu Świętokrzyskim zamieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 30. Wykaz aktualnych decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu

Lp.	Nazwa podmiotu	Znak decyzji	Data wydania decyzji
1.	Piotr Frańczak Miłkowska Karczma 143, 27-415 Kunów	RŚG.III.6241.3.6.2019	11.10.2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim

W latach 2020-2021 Starostwo Powiatowe w Ostrowcu Świętokrzyskim nie wydało decyzji zobowiązujących podmioty negatywnie oddziałujące na środowisko do usunięcia przyczyn szkodliwego oddziaływania na środowisko i przywrócenia środowiska do stanu właściwego na terenie Miasta i Gminy Kunów.

Wykazy aktualnych pozwoleń na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza na terenie Miasta i Gminy Kunów przedstawiono poniżej.

Tabela 31. Wykaz aktualnych pozwoleń na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza na terenie Miasta i Gminy Kunów

Lp.	Nazwa podmiotu	Znak decyzji	Data udzielenia pozwolenia
1.	„AGROPLASTMET” Sp. z o.o. Sp.k., ul. Fabryczna 1, 27 – 415 Kunów	RS.II.6224.4.2016 Zmieniona decyzją RS.II.6224.8.2017 Z dnia 01.12.2017 r.	01.08.2016 r.
2.	„AGROPLASTMET” Sp. z o.o. Sp.k., ul. Fabryczna 1, 27 – 415 Kunów	RS.II.6224.3.2018	15.05.2018 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim

W latach 2019-2021 na terenie Gminy Kunów realizowane były kontrole sprawdzające przestrzeganie przepisów i decyzji administracyjnych z zakresu ochrony środowiska, zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (t.j.: Dz. U. z 2021 r. poz. 1070). Przeprowadzonych zostało łącznie 11 kontroli.

Tabela 32. Rejestr kontroli przeprowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach w latach 2019-2021

Rok	Lp.	Podmiot kontrolowany	Liczba naruszonych przepisów	Kategoria naruszonego przepisu
2019	1.	Piotr Frańczak Miłkowska Karczma 143 27-415 Kunów	2	kategoria 1
	2.	Zakład Unieszkodliwiania Odpadów „Janik” Sp. z o.o. Ul. Sienkiewicza 91 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski Instalacja w m. Janik, ul. Borowska 1 27-415 Kunów	1	kategoria 1
2021	1.	Zakład Unieszkodliwiania Odpadów „Janik” Sp. z o.o. Ul. Sienkiewicza 91 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski Instalacja w m. Janik, ul. Borowska 1 27-415 Kunów	4	kategoria 1
	2.	Piotr Frańczak Miłkowska Karczma 143 27-415 Kunów	-	brak naruszeń
	3.	POL PPLAAST INTERNATIONAL Sp. z o.o. Suskowola 77A 26-670 Pionki działalność w m. Chocimów 75c 27-415 Kunów	8	Kategoria 1
	4.	Mateusz Kasprzyk Ul. Kielecka 26 26-025 Łągów Działalność w m. Chocimów 75C 27-415 Kunów	9	Kategoria 2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Kielcach w latach 2019-2022

kategoria 1: naruszenia, w wyniku których nie nastąpiło zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska,

kategoria 2: naruszenia, w wyniku których może nastąpić lub nastąpiło zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

Pozostałe 5 kontroli zostało przeprowadzonych w trybie rozpoznania zanieczyszczenia bez ustalonego podmiotu. Były to miejsca nielegalnego porzucania odpadów. W związku z potwierdzonym zagrożeniem środowiska wystosowane zostały pisma do odpowiednich organów, zgodnie z właściwością.

W latach 2019-2021 nie były wydawane decyzje o wymierzeniu administracyjnych kar pieniężnych.

Na terenie Gminy Kunów nie występują zakłady kwalifikowane do grupy zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (ZDR) oraz do grupy zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (ZZR).

W latach 2019-2021 na terenie Gminy Kunów nie zarejestrowano zdarzeń określanych jako „bomby” ekologiczne”.

20. Edukacja ekologiczna

Głównym celem edukacji ekologicznej jest podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa poprzez promowanie zasad zrównoważonego rozwoju.

W 1995 r. na mocy porozumienia zawartego pomiędzy Ministerstwem Edukacji Narodowej a Ministerstwem Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, realizując zalecenia zawarte w Agendzie 21, rozpoczęto prace nad przygotowaniem Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej „Przez edukację do zrównoważonego rozwoju”. W 1998 r. powyższy dokument zaakceptowały sejmowa i senacka komisja ochrony środowiska.

W myśl dokumentu Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej do głównych celów edukacji środowiskowej zalicza się:

- Kształtowanie pełnej świadomości i budzenie zainteresowania społeczeństwa wzajemnie powiązаныmi kwestiami ekonomicznymi, społecznymi, politycznymi i ekologicznymi,
- Tworzenie nowych wzorców zachowań oraz kształtowania postaw, wartości niezbędnych dla poprawy stanu środowiska,
- Umożliwienie każdemu człowiekowi zdobywania wiedzy i umiejętności niezbędnych dla poprawy stanu środowiska,
- Upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich strefach życia uwzględniając również pracę i wypoczynek człowieka.

Edukacja ekologiczna dodatkowo może być realizowana poprzez:

- środki masowego przekazu - popularyzacja ochrony środowiska i kształtowanie pozytywnego stosunku do przyrody w publikacjach i audycjach (prasa, materiały reklamowe, ulotki, plakaty informacyjne, foldery promocyjne, Internet, fora zainteresowań, edukacyjne programy komputerowe),
- organy administracji, instytucje koordynujące działania związane z ochroną środowiska - uwzględnianie w planach i działaniach bieżących i długoterminowych zagadnień dotyczących ekologii i ochrony przyrody,
- placówki oświatowe na wszystkich etapach edukacji od przedszkolnej poprzez podstawową i gimnazjalną - nauczanie obejmujące swym działaniem jakąkolwiek edukację dzieci i młodzieży, zawierające w swoich programach działania dziedziny nauki lub dyscypliny naukowej wiążące się z ochroną środowiska (wycieczki tematyczne, lekcje z zastosowaniem aktywnych metod pracy, gry i zabawy o tematyce ekologicznej, aktywny udział w konkursach związanych z ekologią, wykonywanie albumów tematycznych, zajęcia prowadzone przez zaproszonych gości, zielone szkoły, wycieczki przyrodnicze, rajdy terenowe, konkursy plastyczne, fotograficzne, sportowe z elementami edukacyjnymi, terenowe warsztaty ekologiczne i przyrodnicze, warsztaty artystyczno- ekologiczne w szkołach, projekty edukacyjne dla szkół).

Realizacja zadań kształtujących postawę ekologiczną realizowanych przez miasto i gminę Kunów:

- Akcja „Sprzątanie świata” – wrzesień,
- Konkurs „Najpiękniejsza posesja w gminie”,
- Obchody Dnia Ziemi – kwiecień,
- Gminny Konkurs Wiedzy Ekologicznej dla uczniów szkół podstawowych,

- Konkurs „Zbiórka baterii”,
- Przedstawienia teatralne o tematyce ekologicznej w szkołach podstawowych.

Działania, jakie Nadleśnictwo Ostrowiec Świętokrzyski podejmuje w zakresie edukacji ekologicznej na terenie miasta i gminy Kunów:

- zajęcia z edukacji przyrodniczo-leśnej prowadzone w Kąciku Edukacji w leśnictwie Zwierzyniec, w ramach których można przeprowadzić spacer po lesie z edukatorem lub leśniczym, pogawędkę edukacyjną w miejscu Kącika, ognisko,
- zajęcia z edukacji przyrodniczo-leśnej z przyjazdem do placówki, gdzie na miejscu zostanie przeprowadzona prelekcja na zaproponowany wcześniej temat,
- organizowanie lub udział Nadleśnictwa w akcjach sprzątania lasów, wydarzeniach okolicznościowych gdzie rozstawione jest stoisko z materiałami promocyjnymi i edukacyjnymi Lasów Państwowych,
- organizowanie przez Nadleśnictwo wydarzeń mających na celu upamiętnienie i podtrzymanie świadomości społeczeństwa na temat wydarzeń historycznych (np. walk powstańczych) w lasach leżących na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa, np. 159 rocznica (w 2022 r.) bitwy pod Jeziórkim.

21. Wnioski i diagnozy, analiza SWOT

Analiza SWOT polega na wyznaczeniu mocnych i słabych stron miasta i gminy, a także możliwości płynących z otoczenia zewnętrznego gminy.

Tabela 33. Analiza SWOT dla Miasta i Gminy Kunów

OBSZAR: DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA, POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I MOBILNOŚĆ	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • położenie na obszarze historycznego Staropolskiego Okręgu przemysłowego; • bliskie otoczenie/położenie przy ośrodku przemysłowym – miasto Ostrowiec Świętokrzyski; • bogactwo przyrodnicze gminy, 43% lesistości; • przebiegająca przez teren gminy droga krajowa; • dostępność do sieci kolejowej; • wskaźnik dostępności do sieci dróg utwardzonych 60%, w szczególności dostępność w zakresie głównych tras komunikacyjnych w gminie; • znaczący rozwój sieci drogowej w okresie realizacji poprzedniej strategii; • dobra dostępność komunikacyjna mieszkańców z miastem Ostrowiec Świętokrzyski; • wysoki wskaźnik dostępności do sieci Internetu szerokopasmowego – 84,12%, w szczególności dotyczy głównych obszarów 	<ul style="list-style-type: none"> • niski poziom urbanizacji i gęstości zaludnienia, szeroko rozłożona/rozproszona zabudowa mieszkaniowa; • wpływ na poziom bezpieczeństwa w otoczeniu przebiegającej przez teren miasta Kunów drogi krajowej; • dostępność do sieci dróg utwardzonych (wskaźnik dostępności do sieci dróg utwardzonych wynosi 60%)

mieszkańcy gminy;	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> utrzymujący się trend przemieszczania ludności na tereny podmiejskie, rozwój zabudowy jednorodzinnej; budowa drogi S74 – wyciągnięcie tranzytu z miasta; budowa „szprychy” nr 6 łączącej gminę z CPK; 	<ul style="list-style-type: none"> budowa drogi S74 poza terenem gminy, zagrożenie utraty potencjału ekonomicznego miasta i gminy;
OBSZAR: LUDNOŚĆ I PROCESY DEMOGRAFICZNE	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> trzecie miejsce gminy w powiecie ostrowieckim pod względem demograficznym; najniższy wskaźnik depopulacji na terenie powiatu ostrowieckiego; wzrost liczby mieszkańców na terenie wiejskim – rozwój jednorodzinnej zabudowy mieszkaniowej; wysoki wskaźnik liczby osób w wieku produkcyjnym względem gmin powiatu ostrowieckiego, jednocześnie najniższy wskaźnik liczby osób w wieku poprodukcyjnym; kluczowe obszary mieszkaniowe gminy: miasto Kunów z liczbą 2894 mieszkańców (30,15% liczby mieszkańców gminy) oraz sołectwa: Janik - 1085 mieszkańców (11,3%), Nietulisko Duże – 771, mieszkańców (8,03%), Boksycka – 703 mieszkańców (7,32%) oraz Wymysłów – 551 mieszkańców (5,74%). Na terenie przedstawionych pięciu miejscowości mieszka w sumie 62% mieszkańców gminy Kunów; pod względem gęstości zaludnienia do sołectw i miejscowości o najwyższym wskaźniku liczby mieszkańców na 1 km² należą: sołectwo Boksycka – 516,9 os/km², miasto Kunów – 398,1 os/km², Kolonia Piaski – 212,8 os/km² oraz Wymysłów – 208,7 os/km²; największy wskaźnik zameldowań na 100 mieszkańców gminy: Biechów, Kurzacze, Rudka, Boksycka, Prawęcín, Janik i Miłkowska Karczma; korzystny wskaźnik migracji: Kurzacze, Biechów, Rudka, Doły Biskupie, Prawęcín, Bukowie, Janik, Boksycka; 	<ul style="list-style-type: none"> stopniowa depopulacja mieszkańców; w porównaniu do roku 2014 liczba mieszkańców gminy obniżyła się o 2,39%; stopniowe starzenie się społeczeństwa; liczba osób w wieku przedprodukcyjnym jest mniejsza niż liczba osób w wieku poprodukcyjnym, rośnie różnica mieszkańców w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym; rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego; coroczny ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego oraz ujemny wskaźnik migracji w okresie 3 ostatnich lat; miejsowości objęte największym wskaźnikiem wyludnienia: Małe Jodło, Nietulisko Duże i Nietulisko Małe, Chocimów i Kolonia Piaski. najwyższy wskaźnik wymeldowań: Małe Jodło, Nietulisko Małe, Biechów, Miłkowska Karczma;
Szanse	Zagrożenia

<ul style="list-style-type: none"> • rozwój zabudowy mieszkaniowej – jednorodzinnej, rozwój demograficzny na określonych obszarach gminy; • utrzymujący się trend migracji mieszkańców z ośrodków miejskich na tereny podmiejskie; 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym; • obniżanie potencjału ekonomicznego gminy; • wzrost zapotrzebowania na usługi dla osób w wieku poprodukcyjnym; • ograniczenie finansów Gminy.
OBSZAR: GOSPODARKA I RYNEK PRACY	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • rozwój liczby działających podmiotów gospodarczych, w okresie 2014 – 2020 wzrost o 15,7%; • rozwój potencjału ekonomicznego lokalnych firm – wzrost miejsc pracy z 26% w 2014 na 31% w roku 2019; • jeden z najwyższych wskaźników wzrostu liczby rejestrowanych w REGON podmiotów gospodarczych na terenie powiatu ostrowieckiego; • funkcjonująca na terenie miasta Kunów strefa przemysłowa; • działające na terenie miasta targowisko; • znaczące obniżenie w okresie 2014 – 2020 liczby osób bezrobotnych o 48,2%; • niski wskaźnik bezrobocia w grupie osób w wieku produkcyjnym w roku 2019 (6,8%); 	<ul style="list-style-type: none"> • mała liczba firm o wysokim potencjale konkurencyjności, w roku 2020 ponad połowa działających firm należała do sektora Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (32,7%) oraz do sektora Budownictwo (20,8%); • brak wiodących i profilowych firm charakterystycznych dla tego terenu; • niski wskaźnik potencjału ekonomicznego gminy wyrażonego liczbą tworzonych miejsc pracy na terenie gminy, w roku 2019 firmy na terenie gminy zapewniały około 31% miejsc pracy dla mieszkańców w wieku produkcyjnym; • jeden z najniższych wskaźników liczby podmiotów wpisanych do REGON na 10 tys. mieszkańców na terenie powiatu ostrowieckiego;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • rozwój gospodarczy w kraju, stanowi główny czynnik rozwoju lokalnych firm; • rozwój gospodarczy miasta Ostrowiec Świętokrzyski; 	<ul style="list-style-type: none"> • kryzys gospodarczy; • utrata potencjału gospodarczego gminy i migracje przedsiębiorstw;
OBSZAR: ŚRODOWISKO NATURALNE I INFRASTRUKTURA	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • położenie w obrębie Wyżyny Kielecko – Sandomierskiej z korzystnymi warunkami przyrodniczymi; • wysoki wskaźnik lesistości; • położenie w obrębie historycznego Staropolskiego Okręgu Przemysłowego; • wzrost długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wraz ze zmodernizowaną oczyszczalnią ścieków; • wysoki wskaźnik zwodociągowania – 98,1%; • upowszechniona i racjonalnie prowadzona gospodarka odpadami; • niski wskaźnik „zasklepienia” - 95,4% powierzchni gminy zajmują użytki rolne i lasy; 	<ul style="list-style-type: none"> • niska dostępność do infrastruktury turystycznej; • stopniowe ocieplanie się klimatu; • niewystarczający wskaźnik skanalizowania (w roku 2018 - 48,1%); na terenie miasta 77,9%, na terenie wiejskim 35,3%; • sieć kanalizacyjna nie występuje na terenie sołectw: Prawęcín, Kolonia Inwalidzka, Udzićów, Kurzacze, Kolonii Inwalidzkiej, Kolonii Piaski, Doły Biskupie, Małe Jodło, Chocimów, Bukowie i Biechowa; • niewystraczający poziom dostępności do sieci gazowej – w roku 2019 na poziomie 30,9% (na terenie miasta 72,3%, na terenie wiejskim

	<p>13,2%);</p> <ul style="list-style-type: none"> • najniższy wskaźnik dostępności do sieci gazowej na terenie powiatu ostrowieckiego; • wysoki udział kotłów na paliwo stałe w sektorze mieszkaniowym; • niewystarczający wskaźnik produkcji energii z OZE;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • bliskie położenie zbiornika retencyjnego; • rozwój oferty turystycznej w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe; • rozwój źródeł finansowania bezzwrotnego dla montażu OZE, wymiany źródeł ciepła i termomodernizacji; 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostosowanie infrastruktury publicznej do potrzeb rozwoju mieszkalnictwa; • wzrost cen za odbiór i zagospodarowanie odpadów na rynku krajowym; • wzrost cen za energię, gaz; • wzrost cen za montaż instalacji OZE i termomodernizację;
OBSZAR: KULTURA I DZIEDZICTWO KULTUROWE, SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • działalność i oferta M-GBP; • 4 zespoły „śpiewacze” • Kapela Ludowa „Kunowianie” • Strażacka Orkiestra Dęta; • kalendarz imprez kulturalnych na terenie gminy; • wzrost zainteresowania ofertą wydawniczą; • zasoby i obiekty kulturowe, zabytki historyczne na terenie gminy wpisane do rejestru zabytków nieruchomych woj. świętokrzyskiego; • licznie działające podmioty prowadzące działalność sportową na terenie gminy; • dostępność do 12 obiektów sportowych na terenie gminy; • turystyczne szlaki rowerowe; 	<ul style="list-style-type: none"> • niski poziom turystycznego wykorzystania posiadanych zasobów i zabytków kulturowych; • niewystarczająca oferta rekreacyjno – sportowa dla mieszkańców, w szczególności mieszkających poza miastem Kunów; • niska dostępność do sieci ścieżek rowerowych; • dostępność na terenie gminy do podstawowej infrastruktury sportowej; • wysoki wskaźnik udziału mieszkańców gminy w ofercie kulturalno – sportowej miasta Ostrowiec Świętokrzyski;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • rozwój turystyki opartej o posiadane zasoby i zabytki historyczno - kulturowe; 	<ul style="list-style-type: none"> • obniżenie dochodów gminy uniemożliwiających utrzymanie posiadanych zasobów i zabytków historycznych w wymaganym stanie materialnym oraz zasobów rekreacyjno – sportowych;
OBSZAR: PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • objęcie powierzchni całej gminy miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego; • określone i ustalone obszary rozwoju przestrzennego gminy; 	<ul style="list-style-type: none"> • niski wskaźnik gęstości zaludnienia; • wysokie rozproszenie zabudowy mieszkaniowej na terenie gminy; • miejscowości w gminie dzielą stosunkowo

<ul style="list-style-type: none"> wzrost liczby budynków mieszkaniowych na terenie gminy w okresie 2014 – 2019; 	<p>duże odległości, co ma istotny wpływ na utrzymanie wymaganych warunków korzystania z infrastruktury publicznej i świadczonych usług publicznych;</p> <ul style="list-style-type: none"> główny obszar zagospodarowania gminy w otoczeniu kluczowych tras komunikacyjnych; zdiagnozowane obszary zdegradowane wymagające rewitalizacji: Doły Biskupie, Nietulisko Duże, Osiedle Kunów Piaski;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> uruchomienie nowych terenów mieszkaniowych na terenie gminy; nowe źródła finansowania w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych; 	<ul style="list-style-type: none"> rozwój zabudowy mieszkaniowej w gminach sąsiednich; rozwój konkurencyjnej oferty mieszkaniowej/jakość życia w gminach ościennych;
OBSZAR: BEZPIECZEŃSTWO	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> działające na terenie gminy podmioty realizujące działania związane z zachowaniem porządku publicznego, zachowaniem oczekiwanego poziomu bezpieczeństwa i przeciwdziałaniem zagrożeniom; 8 działających jednostek OSP; obniżenie liczby stwierdzonych przestępstw w okresie 2014 – 2020 o 30%; 	<ul style="list-style-type: none"> ograniczony dostęp do sprzętu i infrastruktury służącej zapewnieniu poziomu bezpieczeństwa i przeciwdziałaniu zagrożeniom; największe zagrożenia poziomu bezpieczeństwa: kradzieże z włamaniem, kierowanie pojazdami w stanie nietrzeźwości, wypadki drogowe i znęcanie, w tej grupie dominują jednak przestępstwa związane z kierowaniem pojazdami w stanie nietrzeźwości; rosnący udział przestępstw związanych z kierowaniem pojazdami w stanie nietrzeźwości, znęcania i wypadków drogowych;
Szanse	Zagrożenia
	<ul style="list-style-type: none"> oznaczone obszary zagrożenia powodziowego – główne zagrożenie powodziowe związane jest z wystąpieniem rzeki Kamiennej i Świśliny, wzdłuż których wyznaczono obszary zagrożone powodzią; katastrofy i klęski naturalne; zagrożenia pożarowe;
OBSZAR: POLITYKA SPOŁECZNA	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> działalność MGOPS w Kunowie; działalność Świetlicy Środowiskowej w Kunowie; działalność Świetlicy Środowiskowej w Kolonii Inwalidzkiej; 	<ul style="list-style-type: none"> rosnący udział liczby osób otrzymujących zasiłki stałe; obszary gminy w największym stopniu dotknięte degradacją społeczną na podstawie wypłacanych zasiłków stałych i okresowych: Miłkowska Karczma, Kolonia Inwalidzka,

<ul style="list-style-type: none"> • działalność Domu Seniora w Kunowie; • działalność Środowiskowego Domu Samopomocy w Dołach Biskupich; • dostępność do placówek zdrowia na terenie gminy; • dostępność do placówek zdrowotnych na terenie miasta Ostrowiec Świętokrzyski; 	<p>Nietulisko Duże, Wymysłów, Kunów i Kolonia Piaski;</p> <ul style="list-style-type: none"> • sytuacja gminy Kunów na podstawie wskaźnika udziału dzieci w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymywali zasiłki rodzinne powyżej średniej powiatowej, ale niższej niż gmina Ćmielów, Waśniów, i Bałtów; • rosnący udział udzielanych porad lekarskich, jako ocena jakości zdrowia, pod względem wzrostu ilości świadczonych usług na terenie gminy – mocna strona, jako ocena rozwoju lokalnych ośrodków zdrowia; • rosnące potrzeby w obszarze zapotrzebowania na lokale komunalne i socjalne na terenie gminy; • wskaźnik dostępności do lokali komunalnych względem gmin ościennych poniżej średniej powiatowej;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • poprawa sytuacji gospodarczej gminy i regionu; • usprawnienie systemu zdrowia w kraju; • rozwój instrumentów wspierających budownictwo mieszkaniowe, w tym budownictwo socjalne i komunalne; 	<ul style="list-style-type: none"> • kryzys gospodarczy, utrata dochodów mieszkańców, problemy finansowe; • kryzysy i klęski naturalne; • wzrost przestępczości; • depopulacja gminy i starzenie się społeczeństwa mające wpływ na sytuację ekonomiczną.
OBSZAR: EDUKACJA i WYCHOWANIE	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • działająca sieć placówek edukacji przedszkolnej i podstawowej na terenie gminy; • stopniowa realizacja działań inwestycyjnych podnoszących jakość i poziom lokalnej edukacji; • pod względem poziomu nauczania języka polskiego szkoły na terenie gminy plasują się na drugim miejscu spośród gmin powiatu ostrowieckiego, za Miastem Ostrowiec Św., ale przed gminą Bodzechów, Waśniów, Ćmielów i Bałtów; w zakresie matematyki już na miejscu czwartym (słabsze wyniki tylko w gminie Bałtów i Ćmielów), w zakresie języka angielskiego na miejscu trzecim; • 3 miejsce w powiecie PSP w Wymysłowie pod względem nauczania języka polskiego, 11 miejsce PSP w Nietulisku Dużym; • 12 miejsce w powiecie PSP w Wymysłowie pod względem nauczania matematyki, 15 miejsce PSP w Kunowie; 	<ul style="list-style-type: none"> • potrzeby infrastrukturalne szkół; • dostęp do wymaganego sprzętu i wyposażenia dydaktycznego • potrzeby w zakresie termomodernizacji obiektów oświatowych i obniżania kosztów eksploatacji budynków; • stopniowe obniżanie się liczby uczniów na terenie gminy, co związane jest ze wskaźnikiem depopulacji, w okresie 2018 – 2020 liczba uczniów obniżyła się o 15%; • na podstawie poziomu nauczania względem gmin ościennych nisze miejsce w nauczaniu matematyki; • niższe wyniki w nauczaniu w PSP w Janiku;

<ul style="list-style-type: none"> 14 miejsce w powiecie PSP w Kunowie pod względem nauczania języka angielskiego; 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> tworzenie źródeł finansowania do zakupu niezbędnego wyposażenia dydaktycznego i rozwoju infrastruktury edukacyjnej; rozwój źródeł finansowania termomodernizacji obiektów oświatowych i montażu OZE; dofinansowanie systemu nauczania w kraju; 	<ul style="list-style-type: none"> obniżenie potencjału ekonomicznego gminy; migracje zarobkowe mieszkańców, w tym w szczególności ludzi młodych; migracje uczniów do szkół zlokalizowanych poza terenem gminy;
OBSZAR: KAPITAŁ SPOŁECZNY	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> gmina bogata w kapitał działających organizacji społecznych – 35 działających organizacji społecznych, w tym: 13 stowarzyszeń o różnym zakresie działania; 10 kół gospodyń wiejskich kultywujących lokalne dziedzictwo kulturowe i historyczne; 5 organizacji sportowych oferujących zajęcia sportowo – rekreacyjne dla wszystkich grup mieszkańców oraz 7 jednostek ochotniczych straży pożarnych realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem zagrożeniom i kultywowaniu lokalnych tradycji kulturowych; działalność Młodzieżowej Rady Miejskiej w Kunowie, budowa kapitału obywatelskiego u młodych mieszkańców gminy; wysoki wskaźnik aktywności obywatelskiej mieszkańców Osiedla Kunów – najwyższe miejsce spośród badanej grupy, powyżej średniej krajowej, powiatowej i regionalnej, 	<ul style="list-style-type: none"> potrzeby infrastrukturalne i finansowe lokalnych organizacji, uzależnienie od środków publicznych; aktywność obywatelska mieszkańców gminy poniżej średniej krajowej, regionalnej i dwóch gmin z terenu powiatu: Bałtowa i Ćmielowa, powyżej średniej powiatowej, miasta Ostrowiec Świętokrzyski, gmin: Bodzechów i Waśniów;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> rozwój społeczno – gospodarczy gminy wzrost partycypacji społecznej mieszkańców, budowa strategii rozwoju gminy włączając mieszkańców i głównej grupy interesariuszy strategii; 	<ul style="list-style-type: none"> utrata zaufania do władzy publicznej; kryzys gospodarczy; obniżenie potencjału ekonomicznego gminy;

Rozwiązywanie problemów funkcjonowania Miasta i Gminy Kunów jest możliwe dzięki realizacji wieloletnich programów operacyjnych oraz kluczowych projektów strategicznych.

IV. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

1. Cele, działania i zadania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2022-2025

Podstawowym wymogiem w działaniach zmierzających do poprawy stanu środowiska i zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego jest zasada zrównoważonego rozwoju poprzez realizację polityki ochrony środowiska.

W powyższych rozdziałach programu przeprowadzono szczegółową analizę stanu i jakości poszczególnych komponentów środowiska Miasta i Gminy Kunów, która umożliwiła identyfikację najważniejszych zagrożeń.

Najważniejsze problemy Miasta i Gminy Kunów w zakresie ochrony środowiska to:

- zła jakość rzek Świśliny i Kamiennej
- przekroczenia w powietrzu atmosferycznym wartości dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10, a także przekroczenia poziomu dopuszczalnego w klasyfikacji podstawowej pyłu zawieszonego PM2,5
- niewielki stopień wykorzystywania energii odnawialnej.
- znaczne natężenie ruchu pojazdów na głównych ciągach komunikacyjnych.

Jako nadrzędną zasadę obowiązującą w Programie należy przyjąć zrównoważony rozwój, przez co należy rozumieć taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli, zarówno współczesnych jak i przyszłych pokoleń.

Aktualny stan środowiska i przewidywane jego zmiany w aspekcie planowanego rozwoju gospodarczego i przestrzennego wymuszają konieczność realizacji przedsięwzięć proekologicznych. Bardzo ważnym problemem jest dokonanie obiektywnego wyboru priorytetów realizacyjnych poprzez ustalenie znaczenia i konieczności rozwiązania problemów. Wyboru dokonano przyjmując:

- zgodność z Polityką Ekologiczną Państwa,
- zgodność z międzynarodowymi zobowiązaniami Polski w zakresie ochrony środowiska,
- zgodność z celami zawartymi w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko,
- zgodność z Programem Ochrony Środowiska Województwa Świętokrzyskiego na lata 2015 – 2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025,
- zgodność z Programem ochrony środowiska dla Powiatu Ostrowieckiego na lata 2016-2019 z perspektywą do 2023 roku
- jednoczesne osiągnięcie poprawy stanu w kilku komponentach środowiska.

W związku z powyższym na terenie Miasta i Gminy Kunów wskazano następujące priorytety ekologiczne (tabela 34):

Tabela 34. Wykaz działań ekologicznych na terenie Miasta i Gminy Kunów

Obszar działania	Priorytety	Opis działań
Ochrona przyrody i krajobrazu	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zachowanie i wzbogacanie walorów przyrodniczych, ➤ Zagospodarowanie zieleni terenów zmienionych przez czynniki antropogeniczne, ➤ Wzrost świadomości ekologicznej w społeczeństwie, ➤ Zakaz zabudowy w strefach: ochrony ekologicznej, wartości rolniczych, ochronnych cmentarzy, oddziaływania obiektów infrastruktury technicznej, na terenach leśnych i obszarach postulowanych do zalesienia, ➤ Rozszerzenie oferty rekreacyjno-turystycznej, ➤ Poprawa mikroklimatu, ➤ Poprawa warunków aerosanitarnych w mieście, ➤ Utrzymanie ustaleń polityki przestrzennej dla poszczególnych terenów, ➤ Uwzględnianie uwarunkowań konserwatorskich w realizacji zabudowy, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Działania na rzecz czynnej ochrony fauny i flory, ➤ Bieżące utrzymanie istniejących terenów zieleni oraz ich rozwój, ➤ Ochrona ciągów ekologicznych rzeki Świśliny i Kamiennej, ➤ Ochrona terenów rolnych, w tym gleb chronionych III, II i I bonitacji gleb i gleb organicznych, terenów zmeliorowanych, ➤ Ochrona miejskich terenów zielonych oraz większej obszarowo zieleni śródpolnej, ➤ Realizacja terenów zieleni urządzonej w ramach istniejących i projektowanych obiektów rekreacyjno- wypoczynkowych, ➤ Nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno- konserwacyjne zieleni przydrożnej, ➤ Zapewnienie właściwych warunków aerosanitarnych i klimatycznych w obrębie miasta (odpowiednia wentylacja), ➤ Ochrona zieleni wysokiej oraz uwzględnianie zapisów PGN w celu poprawy warunków aerosanitarnych, ➤ Realizacja nowych terenów zielonych, ➤ Zaopatrzenie w ciepło - ogrzewanie gazowe, olejowe, ze źródeł energii odnawialnej (odpowiadających normom polskim i europejskim) lub z innych efektywnych systemów ciepłowniczych oraz ogrzewanie paliwami stałymi pod warunkiem, że spalanie paliw stałych prowadzone będzie w kotłach nowej generacji posiadających certyfikaty energetyczno-paliwowe (znak bezpieczeństwa ekologicznego), ➤ Rozwój polityki przestrzennej zgodnie z planem miejscowym zagospodarowania przestrzennego i w trybie indywidualnym, ➤ Zachowanie głównych obszarów funkcjonalnych miasta ➤ Ochrona zabytków wpisanych do rejestru zabytków ➤ Niezbędne prace konserwatorskie związane z rewaloryzacją i ochroną środowiska, kształtowanie i odpowiednie zagospodarowanie przestrzeni kulturowej, ➤ Działania ochronne w strefach ochrony: konserwatorskiej, krajobrazu i archeologicznej, ➤ Uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków w zakresie prac na terenach stref ochrony: konserwatorskiej, krajobrazu i archeologicznej,
Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwój zieleni miejskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bieżące prace porządkowe i pielęgnacyjne wg. potrzeb na terenie kompleksów leśnych na terenie lasu miejskiego
Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ograniczenie wodochłonności poszczególnych sektorów gospodarki, a szczególnie przemysłu, ➤ Realizacja systemu małej retencji wodnej, ➤ Poprawa funkcjonowania infrastruktury zaopatrującej w wodę, ➤ Odbudowa melioracji podstawowych i szczegółowych w celu przeciwdziałania skutkom suszy i powodzi, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zapewnienie wszystkim mieszkańcom miasta i gminy dostępu do dobrej jakości wody do picia, ➤ Rozbudowa i modernizacja magistrali wodociągowych i sieci wodociągowej, ➤ Racjonalne gospodarowanie wodą, w tym zmniejszenie wodochłonności produkcji i wyeliminowanie nieuzasadnionego wykorzystania wód podziemnych do celów przemysłowych, ➤ Budowa i modernizacja obiektów małej retencji, ➤ Bieżące utrzymywanie drożności koryt rzek, ➤ Ograniczenie zabudowy, zwłaszcza mieszkaniowej na terenach zagrożonych powodzią,

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2022-2025
z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Użytkowanie terenu w obrębie stref ochronnych ujęć wody zgodnie z wymaganiami określonymi przepisami prawa, ➤ Ograniczenie ładunków zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł przestrzennych (rozproszonych) oraz powierzchniowych i rolniczych, ➤ Budowa oczyszczalni przydomowych w miejscach wskazanych w koncepcji gospodarki wodnościekowej, ➤ Likwidacja nieszczelnych zbiorników bezodpływowych stanowiących potencjalne źródło zanieczyszczeń wód podziemnych, ➤ Ochrona zasobów wód podziemnych, ➤ Poprawa stanu technicznego i konserwacja cieków wodnych, ➤ Odbudowa i utrzymanie właściwego stanu systemu melioracji, w tym udrażnianie koryt rzek,
Ochrona powierzchni ziemi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ochrona przed erozją gleb poprzez zakrzewianie śródpolnych oraz stosowanie dobrych praktyk rolnych, ➤ Rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych przyrodniczo, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zagospodarowanie gleb w sposób odpowiadający ich walorom przyrodniczym oraz klasie bonitacyjnej, ➤ Dostosowanie formy zagospodarowania oraz kierunków i intensywności produkcji do naturalnego potencjału gleb, ➤ Ochrona gleb o wysokiej przydatności rolniczej przed przeznaczeniem na cele nierolnicze, ➤ Podniesienie poziomu wiedzy użytkowników gleb i gruntów w zakresie możliwości eksploatacji gleb, ➤ Utrzymywanie urządzeń melioracyjnych, rowów i drenażu w dobrym stanie, ➤ Przestrzeganie zasad dobrej praktyki rolniczej (KDPR) w zakresie ochrony gleb użytkowanych rolniczo, ➤ Rekultywacja i przywracanie funkcji przyrodniczej terenom i gruntom zdegradowanym, ➤ Ograniczenie skali oraz intensywności naturalnej i antropogenicznej erozji gleb, a także zakresu występowania jej negatywnych skutków, ➤ Racjonalne zużycie środków ochrony roślin i nawozów, ➤ Ochrona gleb przed negatywnym wpływem transportu i infrastruktury transportowej, ➤ Właściwe nawożenie gleb za pomocą płynnych nawozów naturalnych (gnojowicy i gnojówki), ➤ Systematyczne kontrolowanie stanu gleb, ➤ Postępowanie wg. zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych, ➤ Ograniczenie przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
Gospodarowanie zasobami geologicznymi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Prawidłowe gospodarowanie zasobami geologicznymi 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Racjonalne wydobycie surowców mineralnych ➤ Rekultywacja terenów powydobywczych
Ochrona powietrza atmosferycznego	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Osiągnięcie standardów jakości powietrza poprzez wdrożenie Programu Ochrony Powietrza (POP), ➤ Transformacja Miasta i Gminy Kunów w miasto i gminę niskoemisyjną, ➤ Przygotowanie do wdrożenia dyrektywy IED przez zakłady przemysłowe, ➤ Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zakaz działalności gospodarczej związanej z wykorzystaniem terenu w sposób powodujący emisję niezorganizowaną pyłu na terenach mieszkaniowych, ➤ Lokowanie obiektów o zwiększonych emisjach na dedykowanych terenach, ➤ Monitoring jakości powietrza, a w szczególności kontrola stopnia narażenia człowieka na działanie pyłu PM_{2,5}, benzo(a)pirenu i pyłu PM₁₀, ➤ Osiągnięcie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji w powietrzu poprzez wdrożenie programu ochrony powietrza (POP), ➤ Ograniczenie niskiej emisji ze źródeł komunalnych poprzez redukcję węgla jako paliwa w

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2022-2025
z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Prowadzenie działań energooszczędnych w mieszkalnictwie i budownictwie, ➤ Ograniczenie emisji ze środków transportu, ➤ Wprowadzenie zadań z programu gospodarki niskoemisyjnej, 	<p>lokalnych kotłowniach i indywidualnych gospodarstwach domowych a zastępowanie go innymi bardziej ekologicznymi nośnikami ciepła,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE), ➤ Termomodernizacja budynków publicznych, mieszkalnych, komunalnych i wielorodzinnych, ➤ Wdrożenie programu zarządzania energią elektryczną w budynkach użyteczności publicznej zapewniającego efektywność energetyczną, ➤ Promocja systemów grzewczych przyjaznych dla środowiska, ➤ Instalacje OZE w budynkach publicznych, ➤ Wspieranie działań na rzecz wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, ➤ Budowa systemu ścieżek rowerowych, ➤ Modernizacja oświetlenia ulic, ➤ Modernizacja sieci ciepłowniczych, ➤ Zielone zamówienia publiczne, ➤ Poprawa funkcjonowania infrastruktury drogowej (modernizacja dróg, budowa poboczy, chodników) oraz poprawa płynności ruchu, ➤ Zwiększenie udziału komunikacji zbiorowej w przewozach pasażerskich, ➤ Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie możliwości oszczędzania energii, stosowania proekologicznych nośników ciepła, korzystania z publicznych środków transportu, ➤ Rozwój i kształtowanie nowych obszarów zieleni, ➤ Bieżąca modernizacja dróg, ➤ Wykorzystanie dofinansowania w zakresie poprawy funkcjonowania systemu komunikacji publicznej realizowanej przez Miasto Ostrowiec Świętokrzyski ➤ Zakup nowych wozów strażackich
Jakość wód i gospodarka wodno-ściekowa	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), ➤ Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska wodnego, ➤ Usprawnienie systemu zaopatrzenia w wodę, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Budowa oczyszczalni przydomowych, gdzie z przyczyn ekonomicznych i technicznych nie jest możliwa budowa zbiorczych systemów odprowadzania ścieków, a warunki geologiczne pozwalają na budowę oczyszczalni przydomowych, ➤ Kontrola eksploatacji zbiorników bezodpływowych na terenach nieskanalizowanych i ich likwidacja w przypadku podłączenia się do kanalizacji zbiorczej, ➤ Kontynuacja inwestycji związanych z oczyszczaniem wód opadowych i roztopowych, ➤ Ograniczanie spływu zanieczyszczeń obszarowych z terenów rolniczych,
Ochrona przed hałasem	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zmniejszenie poziomów hałasu, zwłaszcza emitowanych przez środki transportu drogowego, ➤ Monitoringu klimatu akustycznego, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Likwidacja źródeł hałasu przez tworzenie stref wolnych od transportu, ograniczenie szybkości ruchu, wymianę taboru na mniej hałaśliwy, rewitalizację linii kolejowych, a także budowę ekranów akustycznych i pasów zieleni, ➤ Modernizacja szlaków komunikacyjnych, ➤ Kontrola dopuszczalnych norm emisji hałasu przemysłowego, ➤ Stosowanie w planowaniu przestrzennym zasady strefowania, czyli rozdzielania hałasu - stref głośnych i obszarów chronionych – stref cichych,
Oddziaływanie pól elektromagnetycznych	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Stała kontrola potencjalnych źródeł pól elektromagnetycznych, ➤ Edukacja ekologiczna nt. rzeczywistej skali zagrożenia emisją pól, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Prewencyjnie prowadzenie kontroli poziomów pól elektromagnetycznych, ➤ Ewidencjonowanie źródeł pól elektromagnetycznych (m.in. w kontekście rozwijających się sieci stacji bazowych telefonii komórkowej), ➤ Preferowanie nisko konfliktowych lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych, ➤ Edukacja ekologiczna nt. rzeczywistej skali zagrożenia emisją pól elektromagnetycznych,

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2022-2025
z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030

<p>Poważne awarie przemysłowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Działania zapobiegające powstawaniu poważnych awarii w zakładach oraz w trakcie przewozu materiałów niebezpiecznych, ➤ Szybkie usuwanie skutków poważnych awarii, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Upowszechnianie wiedzy nt. prawidłowych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożenia oraz funkcjonowania systemu operacyjno- ratowniczego, ➤ Bezpieczny transport materiałów niebezpiecznych, w tym minimalizacja transportu substancji niebezpiecznych przez obszary zamieszkałe, ➤ Usuwanie skutków zagrożeń środowiska oraz bezpieczne, tymczasowe magazynowanie odpadów powstałych w czasie usuwania skutków poważnej awarii,
<p>Edukacja ekologiczna</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Prowadzenie edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju, dotyczącej wszystkich elementów środowiska, ➤ Wzrost wrażliwości i aktywności społeczeństwa oraz większe zaangażowanie w sprawy ochrony środowiska, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wycieczki przyrodnicze dla dzieci i dorosłych, mające na celu podniesienie wrażliwości i świadomości ekologicznej, ➤ Informowanie mieszkańców miasta i gminy o stanie środowiska i działaniach na rzecz jego ochrony, ➤ Współpracowanie samorządu z mediami regionalnymi i lokalnymi w zakresie prezentacji stanu środowiska i pozytywnych przykładów działań podejmowanych w celu jego ochrony, ➤ Udział przedstawicieli administracji publicznej w szkoleniach z zakresu publicznego dostępu do informacji o środowisku, ➤ Wspieranie merytoryczne i finansowe działań z zakresu edukacji ekologicznej prowadzonej w placówkach oświatowych, ➤ Popularyzacja treści ekologicznych i promowanie postaw opartych na idei zrównoważonej i odpowiedzialnej konsumpcji, ➤ Organizowanie festynów, kampanii i konkursów o tematyce ochrony środowiska,
<p>Pozostałe działania systemowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uwzględnianie aspektów ekologicznych w poszczególnych dziedzinach gospodarowania, ➤ Zarządzanie środowiskowe, ➤ Aktywizacja rynku do działań na rzecz ochrony środowiska, ➤ Rozwój sieci gazowej i innych alternatywnych źródeł energii, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzmocniona współpraca przedstawicieli wydziałów/referatów merytorycznych z zakresu ochrony środowiska z wydziałami merytorycznymi odpowiedzialnymi za tworzenie polityk sektorowych w celu kształtowania harmonijnej struktury funkcjonalno- przestrzennej miasta i gminy z rozwojem gospodarczym i trwałym zachowaniem wartości środowiska, ➤ Promowanie przez gminę wszelkich działań przedsiębiorców związanych z wdrażaniem systemów zarządzania środowiskowego (SZŚ), ➤ Wspieranie powstawania tzw. „zielonych miejsc pracy”, ➤ Doskonalenie przepływu informacji pomiędzy Urzędem Miasta i Gminy, a inwestorami, ➤ Promowanie firm lokalnych produkujących urządzenia ochrony środowiska i świadczących usługi na rzecz ochrony środowiska, ➤ Podłączanie się do alternatywnych źródeł energii kolejnych nieruchomości,
<p>Racjonalne kształtowanie przestrzeni miasta</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Modernizacja przestrzeni i struktury funkcjonalnej gminy poprzez efektywne zarządzanie i właściwe użytkowanie przestrzenne gminy zapewniające utrzymanie ładu przestrzennego, ➤ Modernizacja i rozwój infrastruktury, ➤ Budowa systemu ekologicznego miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Intensyfikacja zabudowy w obszarze zabudowy śródmiejskiej, ➤ Rewitalizacja śródmieścia i kształtowanie centrum miasta z uwzględnieniem ochrony konserwatorskiej - ochrona tożsamości miasta, ➤ Ochrona terenów dla rozwoju funkcji produkcyjno - przemysłowej w strefie przemysłowej zgodnie z planami miejscowymi, ➤ Przygotowanie do zabudowy terenów rozwojowych przy uwzględnieniu możliwości technicznych i finansowych w zakresie uzbrojenia terenu ze wskazaniem priorytetowych terenów pod zabudowę mieszkaniową (jednorodziną i wielorodzinną), ➤ Aktywizacja i włączanie środowiska architektów do programu poprawy jakości przestrzeni miejskiej, ➤ Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie miasta. ➤ Budowa rond na szczególnie niebezpiecznych skrzyżowaniach,

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2022-2025
z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030

		<ul style="list-style-type: none">➤ Rozbudowa systemu kanalizacji i sieci gazowej,➤ Opracowanie koncepcji i polityki parkingowej na terenie miasta,➤ Kształtowanie systemu terenów zielonych,➤ Zielona gospodarka miasta poprzez rozpatrywanie przedsięwzięć pod kątem szanowania zieleni i ochrony korytarzy ekologicznych na terenie miasta,➤ Wprowadzanie zieleni izolacyjnej i urządzonej oraz niekubaturowego zagospodarowania przestrzeni publicznych miasta (place, skwery),➤ Kształtowanie korytarzy ekologicznych, w tym zmiana dotychczasowego przeznaczenia gruntów po zlikwidowanej zabudowie na tereny zielone, pasaże, place lub inne formy niekubaturowego wykorzystania przestrzeni,➤ Zmniejszenie emisji dymów z gospodarstw indywidualnych wraz ze stworzeniem mechanizmu kontroli i egzekwowania naruszenia ograniczeń,➤ Zagospodarowanie i rewaloryzacja parków miejskich.
--	--	---

Ważnym zjawiskiem jest wzajemne oddziaływanie pomiędzy poszczególnymi komponentami środowiska, a co za tym idzie bezpośrednia poprawa jednego wpływa pośrednio na poprawę stanu pozostałych składników środowiska.

2. Harmonogram rzeczowo-finansowy

Harmonogram realizacyjny Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2022-2025 został przedstawiony w poniższej tabeli 35.

Tabela 35. Harmonogram rzeczowo – finansowy działań proekologicznych na lata 2022-2025 dla Miasta i Gminy Kunów

Lp.	Przedsięwzięcie	Instytucja odpowiedzialna	Planowany termin realizacji	Szacowany koszt realizacji [PLN]	2022	2023	2024	2025	Źródło finansowania	Uwagi
1.	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Janiku	Miasto i Gmina Kunów	2022-2023	2.549.298,80					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.	
2.	Termomodernizacja budynku Przedszkola Publicznego w Kunowie	Miasto i Gmina Kunów	2022-2023	806.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.	
3.	Termomodernizacja budynku byłej szkoły zawodowej w Kunowie	Miasto i Gmina Kunów	2023-2030	1.320.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.	
4.	Termomodernizacja budynku Urzędu Miasta i Gminy w Kunowie	Miasto i Gmina Kunów	2022-2023	2.026.623,67					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów;	

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2022-2025
z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030

									Programy krajowe.
5.	Modernizacja oświetlenia ulicznego	Miasto i Gmina Kunów	2023-2030	1.734.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.
6.	Termomodernizacja budynku po byłej Publicznej Szkole Podstawowej w Dołach Biskupich	Miasto i Gmina Kunów	2021-2022	418.500,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.
7.	Termomodernizacja budynku byłej Publicznej Szkoły Podstawowej w Miłkowskiej Karczynie	Miasto i Gmina Kunów	2023-2030	1.120.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.
8.	Termomodernizacja budynku Ośrodka Zdrowia w Kunowie	Miasto i Gmina Kunów	2024-2027	280.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.
9.	Montaż instalacji fotowoltaicznej na budynkach użyteczności publicznej Miasta i Gminy Kunów	Miasto i Gmina Kunów	2022-2025	685.350,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów;

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2022-2025
z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030

									Programy krajowe.
10.	Termomodernizacja budynku PSP w Kunowie przy ul. Fabrycznej w Kunowie	Miasto i Gmina Kunów	2023-2024	1.280 000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.
11.	Termomodernizacja budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Wymysłowie	Miasto i Gmina Kunów	2023-2025	520.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.
12.	Termomodernizacja budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Nietulisku Dużym	Miasto i Gmina Kunów	2025-2030	550.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.
13.	Termomodernizacja budynku Prosta 7 w Kunowie	Ostrowiecka Spółdzielnia Mieszkaniowa	2024-2030	140.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Programy krajowe.
14.	Termomodernizacja budynku Prosta 12 w Kunowie	Ostrowiecka Spółdzielnia Mieszkaniowa	2024-2030	500.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Programy krajowe.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2022-2025
z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030

15.	Montaż instalacji fotowoltaicznej na budynku SM w Kunowie Os. E. Dziewulskiego 1	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Kunowie	2023-2025	9.000,00				Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Programy krajowe.
16.	Montaż instalacji fotowoltaicznej na budynku SM w Kunowie Os. E. Dziewulskiego 2	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Kunowie	2023-2025	9.000,00				Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Programy krajowe.
17.	Montaż instalacji fotowoltaicznej na budynku SM w Kunowie Os. E. Dziewulskiego 3	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Kunowie	2023-2025	9.000,00				Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Programy krajowe.
18.	Montaż instalacji fotowoltaicznej na budynku SM w Kunowie Os. E. Dziewulskiego 4	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Kunowie	2023-2025	9.000,00				Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Programy krajowe.
19.	Montaż instalacji fotowoltaicznej na budynku SM w Kunowie ul. Langiewiczza 2	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Kunowie	2023-2025	b.d.				Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Programy krajowe.
20.	Montaż instalacji fotowoltaicznej na budynku SM w Kunowie ul.	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Kunowie	2023-2025	9.000,00				Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2022-2025
z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030

	Langiewicza 3								- 2027; WFOŚiGW; Programy krajowe.
21.	Montaż instalacji fotowoltaicznej na budynku SM w Kunowie ul. Langiewicza 3– na potrzeby biura spółdzielni	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Kunowie	2023-2025	15.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Programy krajowe.
22.	Montaż instalacji fotowoltaicznej na budynku SM w Kunowie ul. Langiewicza 4	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Kunowie	2023-2025	9.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Programy krajowe.
23.	Montaż instalacji fotowoltaicznej na budynku SM w Kunowie ul. Prosta 8	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Kunowie	2023-2025	20.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Programy krajowe.
24.	Montaż instalacji fotowoltaicznej na budynku SM w Kunowie ul. Prosta 15	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Kunowie	2023-2025	25.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Programy krajowe.
25.	Edukacja ekologiczna, promowanie systemów grzewczych przyjaznych dla środowiska poprzez położenie nacisku na proces likwidacji pieców węglowych i	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Kunowie	2022-2025	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2022-2025
z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030

	zastąpienia ich gazowymi lub elektrycznymi									
26.	Rozbudowa instalacji fotowoltaicznej przy oczyszczalni ścieków o mocy 90 kW	Miasto i Gmina Kunów/ZGKM w Kunowie	2025-2030	405.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.	
27.	Termomodernizacja budynku po byłej szkole w Bukowiu	Miasto i Gmina Kunów	2025-2030	165.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.	
28.	Termomodernizacja budynku OSP w Nietulisku Dużym	Miasto i Gmina Kunów	2022-2023	180.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.	
29.	Wzrost udziału OZE w produkcji energii na terenie miasta i gminy Kunów, poprzez montaż mikroinstalacji fotowoltaicznych w gospodarstwach domowych – projekt parasolowy	Miasto i Gmina Kunów/ mieszkańcy	2024-2030	13.760.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.	
30.	Ograniczenie niskiej emisji na terenie miasta i gminy Kunów,	Miasto i Gmina Kunów/	2024-2030	b.d.					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla	

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2022-2025
z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030

	poprzez montaż efektywnych i energooszczędnych źródeł ciepła	mieszkańcy							Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.
31.	Budowa instalacji fotowoltaicznej przy stacjach wodociągowych na terenie gminy Kunów	Miasto i Gmina Kunów/ZGK-M	2024-2030	960.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.
32.	Rozbudowa drogi powiatowej nr 0662T w zakresie budowy ścieżki rowerowej (obecny nr dr.pow. 1611T)*	Powiat Ostrowiecki	2023	5.000.000,00					Rządowy Fundusz Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych, środki własne, dotacja jst
33.	Poprawa infrastruktury drogowej na terenie Powiatu Ostrowieckiego poprzez przebudowę drogi powiatowej nr 1007T na odcinku Ostrowiec Świętokrzyski – Bokszycka (obecny nr dr.pow. 1639T)*	Powiat Ostrowiecki	2022-2024	12.000.000,00					Rządowy Fundusz Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych, środki własne, dotacja jst
34.	Remont drogi powiatowej nr 0658T Kunów – Kolonia Piaski – Janik (obecny nr dr.pow. 1608T)*	Powiat Ostrowiecki	2023	3.500.000,00					Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, środki własne, dotacja jst
35.	Remont drogi powiatowej nr 0651	Powiat	2023	3.500.000,00					Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, środki własne, dotacja jst

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2022-2025
z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030

	Doły Biskupie – Prawęcín – Kunów odcinek w msc. Prawęcín (obecny nr dr.pow. 1601T)*	Ostrowiecki							jst	
36.	Rozbudowa drogi powiatowej nr 0656T ul. Warszawska w Kunowie od km 0+000 do km 0+784 (obecny nr dr.pow. 1606T)*	Powiat Ostrowiecki	2023-2025	8.000.000,00					Dostępne środki rządowe i pochodzące z Unii Europejskiej, środki własne, dotacja jst	
37.	Rozbudowa drogi powiatowej nr 0653T od km 0+285,55 do km 0+345,25 wraz z budową mostu w miejscowości Małe Jodło w ramach zadania „Odbudowa mostu w ciągu drogi powiatowej nr 0653T w miejscowości Małe Jodło w km 0+292”	Powiat Ostrowiecki	2015-2022	3.215.924,00					Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, środki własne, dotacja jst	
38.	Remonty cząstkowe nawierzchni bitumicznych dróg powiatowych	Powiat Ostrowiecki	Corocznie	304.885,40					Środki własne	
39.	Mechaniczne zamiatanie dróg powiatowych na terenie gminy Kunów	Powiat Ostrowiecki	Corocznie	10.214,00					Środki własne	
40.	Przebudowa i remont dróg gminnych	Miasto i Gmina Kunów	Corocznie	50.000,00					Budżet Miasta i Gminy Kunów;	
41.	Przebudowa budynku byłej szkoły zawodowej w Kunowie	Miasto i Gmina Kunów	2023-2025	7.000.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla	

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2022-2025
z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030

	na potrzeby kulturalne, społeczne i rekreacyjno – sportowe z termomodernizacją budynku - Utworzenie Centrum Kultury i Sportu w Kunowie								Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.	
42.	Utworzenie nowoczesnego PSZOK w Kunowie	Miasto i Gmina Kunów	2023-2025	3.000.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.	
43.	Rozbudowa kanalizacji sanitarnej (Boksyccka, Janik, Doły Biskupie, Kolonia Inwalidzka, Dolny Udziarów, Wymysłów)	Miasto i Gmina Kunów	2022-2028	4.000.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.	
44.	Zawrót ścieków z Ostrowca Św. do oczyszczalni w Kunowie	Miasto i Gmina Kunów	2022	-	-	-	-	-	-	Inwestycja wykonana. Trwa przegląd, wyłączenie terenów z aglomeracji Ostrowiec i ich przyłączenie do aglomeracji Kunów
45.	Rozbudowa sieci wodociągowej (Kolonia Inwalidzka)	Miasto i Gmina Kunów	2022	200.000,00					Budżet Miasta i Gminy Kunów	
46.	Termomodernizacja budynku Ośrodka	Miasto i Gmina	2023-25						Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności;	

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2022-2025
z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030

	Zdrowia i Biblioteki	Kunów							Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.
47.	Utworzenie Domu Pomocy Społecznej w budynku po byłej szkole w Miłkowskiej Karczynie	Miasto i Gmina Kunów	2023-2026	10.000.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.
48.	Budowa mieszkań socjalnych Nietulisku Dużym	Miasto i Gmina Kunów	2022-2026	5.000.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.
49.	Rozbudowa oświetlenia ulicznego (w szczególności dotyczy: Bukowie, Biechów, Boksycka, Chocimów, Janik, Doły Biskupie, Kolonia Inwalidzka, Kolonia Piaski, Miłkowska Karczma, Wymysłów)	Miasto i Gmina Kunów	Corocznie	20.000,00					Budżet Miasta i Gminy Kunów;
50.	Budowa chodników i ścieżek rowerowych	Miasto i Gmina Kunów	2024-2026	200.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów;

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2022-2025
z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030

									Programy krajowe.	
51.	Zakończenie sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego dla miasta Kunów, sołectwa Rudka	Miasto i Gmina Kunów	2022						Budżet Miasta i Gminy Kunów	Uwaga: mpzp Kunów uchwalony (sesja czerwiec 2022)
52.	Zmiana planu zagospodarowania przestrzennego dla sołectwa Kolonia Piaski	Miasto i Gmina Kunów	2022						Budżet Miasta i Gminy Kunów	
53.	Kompleksowa renowacja zabytkowego dworku w Chocimowie - na potrzeby świetlicy środowiskowej, Uniwersytetu dla Seniorów	Miasto i Gmina Kunów	2022-2026	2.000.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.	
54.	Przebudowa budynku OSP w Prawęcinnie na potrzeby utworzenia Sali Pamięci Kultury i aktywizacji mieszkańców	Miasto i Gmina Kunów	2024-2026	2.000.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.	
55.	Budowa świetlicy wiejskiej przy szkole podstawowej w Wymysłowie	Miasto i Gmina Kunów	2022-2023	1.700.000,00					PROW; Budżet Miasta i Gminy Kunów;	
56.	Rozbudowa budynku Przedszkola w Kunowie na potrzeby utworzenia Żłobka Gminnego	Miasto i Gmina Kunów	2022-2024	1.000.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów;	

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2022-2025
z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030

									Programy krajowe.	
57.	Budowa strefy relaksu, wypoczynku i rekreacji w Kunowie przy ul. Łaski	Miasto i Gmina Kunów	2022	1.400.000,00					Sportowa Polska; Budżet Miasta i Gminy Kunów;	
58.	Budowa strefy wypoczynku przy ul. Langiewicza w Kunowie	LGD Krzemieny Krąg	2023	400.000,00					PROW	
59.	Budowa strefy wypoczynku przy budynku OSP w Kunowie	Miasto i Gmina Kunów	2024-2025	1.500.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.	
60.	Budowa otwartego na powietrzu muzeum na bazie ruin starej walcowni w Nietulisku Dużym	Miasto i Gmina Kunów	2023-2030	15.000.000,00					Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027; WFOŚiGW; Budżet Miasta i Gminy Kunów; Programy krajowe.	
61.	Utworzenie schroniska dla bezdomnych zwierząt	Miasto i Gmina Kunów	2023-2027	600.000,00					Budżet Miasta i Gminy Kunów, programy krajowe	
62.	Doradztwo indywidualne	Świętokrzyski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	Corocznie	b.d.					Działalność statutowa	

* (obecny nr dr.pow. ...) - od 23 marca 2022 roku, zgodnie z Uchwałą Nr 4905/22 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 lutego 2022 r. w sprawie nadania numerów dla dróg powiatowych na obszarze Województwa Świętokrzyskiego, obowiązuje nowa numeracja dróg powiatowych.

Objaśnienia:

b.d. – brak danych

PROW - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

WFOŚiGW - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Ponadto w latach 2022-2025 na terenie Miasta i Gminy Kunów przewidziane do realizacji są także następujące zadania:

- Wdrożenie programu przydomowych oczyszczalni ścieków
- Rozwój „małej retencji” i utrzymanie we właściwym stanie lokalnych rowów melioracyjnych
- Promocja zachęcająca do oszczędzania wody, gromadzenia wody opadowej w miejscu jej powstania i ponownego wykorzystania w gospodarstwach domowych
- Wdrożenie e-usług w administracji publicznej
- Szkolenia i warsztaty dla pracowników samorządu
- Działania w kierunku partycypacji społecznej/konsultacje społeczne z mieszkańcami
- Projekty/inicjatywy lokalne, realizowane inicjatywy lokalne, działania realizowane w ramach budżetu obywatelskiego, budżetu sołectkiego
- Tworzenie nowych terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą
- Budowa połączeń komunikacyjnych do tworzonych stref działalności gospodarczej
- Szkolenia i warsztaty z zakresu rozwoju przedsiębiorczości
- Tworzenie i rozwijanie współpracy pomiędzy samorządem, a lokalnym biznesem
- Inicjowanie w kierunku powstawania nowych firm, w tym również z zakresu ekonomii społecznej
- Rozbudowa sieci szerokopasmowego Internetu dla mieszkańców
- Wdrożenie e-usług w świadczeniu usług publicznych dla mieszkańców

W 2021 roku na terenie Miasta i Gminy Kunów zrealizowano następujące zadania:

- Budowa alternatywnego źródła wody w Biechowie
- Utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy w budynku po byłej szkole w Dołach Biskupich

3. Analiza źródeł finansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska

Realizacja założeń Programu Ochrony Środowiska wymaga poniesienia odpowiednich nakładów finansowych. Potencjalne źródła finansowania działań związanych z ochroną środowiska to przede wszystkim:

- środki finansowe własne inwestorów, w tym środki własne województwa, powiatu i gminy,
- pożyczki, dotacje i dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów udzielane przez Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- zagraniczna pomoc finansowa udzielana przez fundacje i programy pomocowe,
- Fundusze Unii Europejskiej,
- kredyty preferencyjne z Banku Ochrony Środowiska,
- kredyty międzynarodowych instytucji finansowych,
- kredyty, pożyczki udzielane przez banki komercyjne.

Środki finansowe własne miasta i gminy

- ▶ dochody bieżące:
 - ✓ wpływy z podatku rolnego, leśnego, podatki i opłaty lokalne od osób prawnych,
 - ✓ udział gminy w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa,

- ✓ subwencje ogólne z budżetu państwa.
- ▶ dochody majątkowe:
 - ✓ dochody z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności,
 - ✓ dochody z prawa wieczystego użytkowania.

Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej:

- ▶ Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie,
- ▶ Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach

Fundusze są źródłem finansowania przedsięwzięć inwestycyjnych i pozainwestycyjnych w dziedzinie ochrony środowiska i gospodarki wodnej o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym w Polsce. Zasilane są głównie wpływami z: opłat i kar za korzystanie ze środowiska, opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych, opłat wynikających z Prawa energetycznego oraz ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, przychodów ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych i innych źródeł.

Środki funduszy przeznacza się na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w celu realizacji zasad zrównoważonego rozwoju i polityki ekologicznej państwa oraz na współfinansowanie projektów inwestycyjnych, kosztów operacyjnych i działań realizowanych z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi. Środki funduszy mogą być także przeznaczone na współfinansowanie projektów inwestycyjnych, kosztów operacyjnych i działań realizowanych z udziałem środków bezzwrotnych pozyskiwanych w ramach współpracy z organizacjami międzynarodowymi oraz współpracy dwustronnej. Działalność ta jest finansowana poprzez:

- udzielanie oprocentowanych pożyczek,
- dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych,
- przyznawania dotacji,
- przekazywanie środków dla państwowych jednostek budżetowych,
- nagrody na działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Zagraniczna pomoc finansowa udzielana przez fundacje i programy pomocnicze

W związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz z jednoczesnym wejściem do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) nasz kraj otrzymał tzw. fundusze norweskie (Norweski Mechanizm Finansowy) i fundusze EOG (Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego). Fundusze te są formą bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Norwegię, Islandię i Liechtenstein w celu zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz wzmacniania stosunków dwustronnych pomiędzy państwem-darczyńcą a państwem-beneficjentem.

Fundusze unijne

Komisja Europejska w ramach funduszy unijnych ustanowiła program LIFE, będący jedynym instrumentem UE poświęconym wyłącznie współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony środowiska i klimatu. Niniejszy program jest kontynuacją instrumentu finansowego LIFE funkcjonującego w latach 2014 - 2020. Obecny program LIFE obejmuje perspektywę finansową na lata 2011 – 2027. Całkowity budżet Programu LIFE na lata 2021-2027 wynosi 5,432 mld euro, w tym na działania na rzecz środowiska – 3,488 mld euro oraz na rzecz klimatu – 1,944 mld euro.

Program posiada następującą strukturę:

- 1) obszar „Środowisko”, który obejmuje:
 - a) podprogram „Przyroda i różnorodność biologiczna”;
 - b) podprogram „Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia”;
- 2) obszar „Działania na rzecz klimatu”, który obejmuje:
 - a) podprogram „Łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej”;
 - b) podprogram „Przejście na czystą energię”.

Celem ogólnym programu LIFE jest wspieranie przejścia na zrównoważoną, energooszczędną, opartą na odnawialnych źródłach energii, neutralną dla klimatu i odporną na zmianę klimatu gospodarkę o obiegu zamkniętym.

Działania te będą podejmowane w celu ochrony, odbudowy i poprawy jakości środowiska, w tym powietrza, wody i gleby, oraz zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, a także przeciwdziałania degradacji ekosystemów, w tym poprzez wspieranie wdrażania sieci Natura 2000 i zarządzania nią, a tym samym przyczynianie się do zrównoważonego rozwoju.

W zamierzeniu 61 % ogólnej puli środków finansowych programu LIFE będzie przeznaczona na osiągnięcie celów w zakresie klimatu.

Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej pozostaje nadal ważnym obszarem działania. W ramach nowych „strategicznych projektów przyrodniczych”, będą wspierane programy działania w państwach członkowskich na rzecz włączenia celów polityki ochrony przyrody i różnorodności biologicznej do innych polityk UE, takich jak rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich.

Jeśli chodzi o przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, finansowanie z programu LIFE będzie ukierunkowane na projekty związane z najlepszymi technologiami, dobrymi praktykami i rozwiązaniami opracowanymi na poziomie lokalnym, regionalnym lub krajowym. Obejmuje to również zintegrowane podejścia do wdrażania planów gospodarowania odpadami i zapobiegania im oraz postępowania z odpadami morskimi.

W wyniku transferu z Programu Horyzont 2020 do Programu LIFE został włączony nowy obszar - przejście na czystą energię. Głównie działania koordynacyjne i wspierające mają pomóc w przejściu na czystą energię, zwłaszcza w regionach, które mają trudności z pozyskaniem funduszy na ten cel. Inicjatywy podejmowane w podprogramie mają zachęcać do inwestycji i działań skupiających się na efektywności energetycznej i odnawialnych źródłach energii na małą skalę.

Program będzie nadal wspierał projekty związane z wdrażaniem planów i przepisów dotyczących jakości powietrza i wody. Strategiczne projekty zintegrowane mają zapewnić odpowiednie efekty, skalę i zmobilizować inne źródła finansowania unijnego, krajowego lub prywatnego.

Rolę Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE pełni Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, który pomaga uzyskać dofinansowanie przedsięwzięcia nawet do wysokości 95% kosztów kwalifikowanych.

Bank Ochrony Środowiska S.A.

Podstawą działalności Banku Ochrony Środowiska jest ekologia. Zadania realizowane przez bank w tym zakresie obejmują:

- przygotowanie produktów dedykowanych przedsięwzięciom przyczyniającym się do ograniczenia wpływu działalności przedsiębiorstw, instytucji, a także pojedynczych osób na zanieczyszczenie wód, powietrza, gleby,

- budowanie proekologicznych postaw wśród aktualnych i potencjalnych beneficjentów,
- łączenie finansowania rynkowego z krajowymi i międzynarodowymi systemami wsparcia.

Główne kierunki finansowania to:

- odnawialne źródła energii;
 - ✓ duże przedsięwzięcia: farmy wiatrowe, elektrownie fotowoltaiczne, biogazownie, energetyczne wykorzystanie biomasy,
 - ✓ mikro i małe instalacje: głównie kolektory słoneczne, pompy ciepła i fotowoltaika oraz w mniejszym stopniu turbiny wiatrowe i biogazownie,
- efektywność energetyczna
 - ✓ modernizacja systemów technologicznych grzewczych i chłodniczych w przemyśle i mieszkalnictwie,
 - ✓ budownictwo energooszczędne - w ramach budowy nowych obiektów energooszczędnych i pasywnych, termomodernizacji oraz rewitalizacji budynków.

Bank Ochrony Środowiska S.A., zgodnie ze swoją misją i strategią wspierania działań w zakresie ochrony środowiska w ramach prowadzonej działalności angażuje się w finansowanie proekologicznych projektów inwestycyjnych, w tym projektów dotyczących odnawialnych źródeł energii. Najbardziej znaczące transakcje pod względem finansowym stanowiły kredyty przeznaczone na budowę farm wiatrowych (największe elektrownie wiatrowe miały moc ponad 85 MW), natomiast najbardziej powszechnie udzielane były kredyty na kolektory słoneczne.

Fundusz Termomodernizacji i Remontów FTiR

Fundusz Termomodernizacji i Remontów to fundusz celowy, utworzony na mocy Ustawy dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (tekst jednolity: Dz. U z 2021, poz. 11). Celem Funduszu jest pomoc finansowa dla inwestorów realizujących przedsięwzięcia termomodernizacyjne, remontowe oraz remonty budynków mieszkalnych jednorodzinnych z udziałem kredytów zaciąganych w bankach komercyjnych.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko POIiŚ 2014- 2020

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko przewiduje działania zbieżne do PGN w ramach Osi priorytetowej I: zmniejszenie emisyjności gospodarki. Dofinansowywane będą przedsięwzięcia polegające na głębokiej i kompleksowej modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej i wielorodzinnych mieszkaniowych wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne.

Formuła ESCO

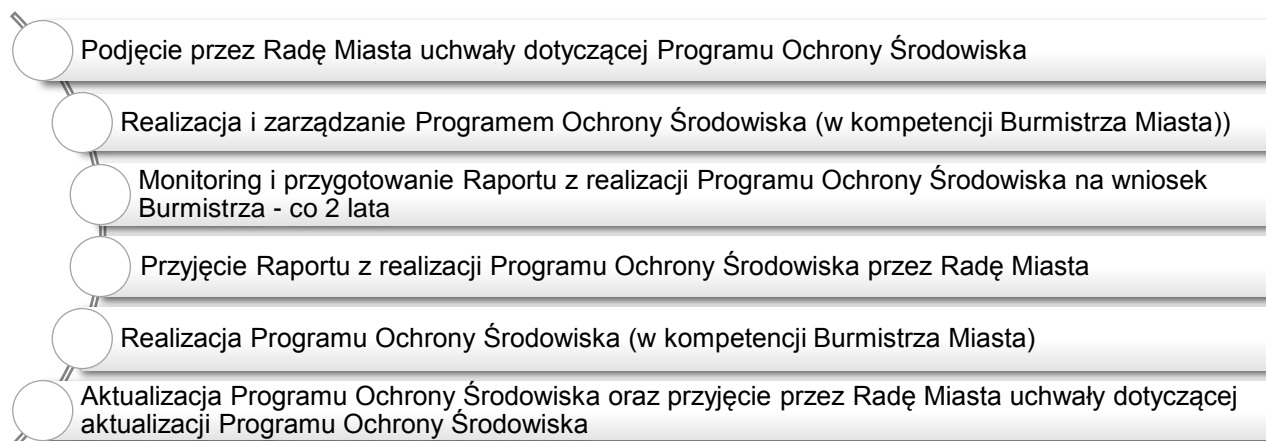
Firma funkcjonująca w modelu ESCO specjalizuje się w zapewnieniu finansowania oraz realizacji przedsięwzięć energooszczędnych u końcowych użytkowników energii i uzyskuje zwrot poniesionych nakładów i zysk z faktycznie zrealizowanych oszczędności kosztów za energię. Firma typu ESCO zapewnia pakiet usług energetycznych od rozpoznania potrzeb i bilansu energetycznego po zainstalowanie, eksploatację urządzeń i utrzymanie oszczędności energetycznych w całym okresie obowiązywania umowy ESCO. Usługi w formule ESCO oferuje w Polsce około 40 przedsiębiorstw.

V. System realizacji programu ochrony środowiska

Realizacja Programu Ochrony Środowiska stanowi szereg działań podejmowanych na danym obszarze w zakresie ochrony środowiska. Wdrażanie Programu powinno odbywać się z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju w oparciu o instrumenty zarządzania, zgodne z kompetencjami i obowiązkami podmiotów zarządzających. Najważniejszymi podmiotami, które uczestniczą w realizacji Programu są:

- władze miasta, które przygotowują i uchwalają program, a także sprawdzają efektywność jego realizacji,
- podmioty gospodarcze wykonujące konkretne działania wskazane w programie,
- organy i instytucje prowadzące monitoring stanu środowiska oraz wybranych jego komponentów,
- mieszkańcy gminy jako beneficjenci działań zapisanych w programie,
- organizacje pozarządowe, które pośredniczą pomiędzy administracją publiczną a społeczeństwem.

Etapy wdrażania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów:

Rada Miejska przyjmuje uchwałę Program Ochrony Środowiska, który następnie jest realizowany przez kolejne cztery lata. Po okresie dwóch lat sporządzany jest raport z realizacji POŚ i przedstawiony Radzie Miejskiej do akceptacji. Z kolei Burmistrz Miasta odpowiada za realizację POŚ oraz zarządzanie nim, prowadzenie monitoringu stopnia realizacji działań zawartych w programie, a także za przygotowywanie co cztery lata aktualizacji programu. W zakresie realizacji zapisów programu współpracuje również z pozostałymi organami i instytucjami administracji publicznej (m.in. Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska, Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska).

1. Instrumenty realizacji Programu

W celu skutecznej realizacji Programu Ochrony Środowiska można skorzystać z następujących instrumentów:

- prawnych,
- strukturalnych,
- społecznych,
- finansowych.

Do podstawowych instrumentów prawnych zawartych w ustawach zalicza się:

- pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, w tym: pozwolenia zintegrowane, na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, zgłoszenie instalacji emitujących pole elektromagnetyczne, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, pozwolenia wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód, wykonywanie urządzeń wodnych, wykonywanie innych czynności i robót, budowli, które mają znaczenie w gospodarowaniu wodami lub korzystaniu z wód,
- koncesje geologiczne wydawane na rozpoznanie i eksploatację surowców mineralnych.

Ponadto bardzo ważnymi instrumentami służącymi właściwemu gospodarowaniu zasobami środowiska są raporty i przeglądy ekologiczne oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Szczególnym instrumentem prawnym stał się monitoring, czyli pomiar stanu środowiska prowadzony, zarówno w odniesieniu do badań jakości środowiska, jak też do ilości zasobów środowiskowych.

Pod pojęciem instrumenty strukturalne rozumie się narzędzia do formułowania, integrowania i wdrażania polityk środowiskowych. Są to przede wszystkim strategie i programy wdrożeniowe oraz systemy zarządzania środowiskowego tj. plany rozwoju lokalnego, lokalne programy rewitalizacji, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz inne dokumenty powiązane z ochroną środowiska.

Instrumenty społeczne polegają na:

- współpracy samorządu ze społeczeństwem: przede wszystkim w uczestniczeniu społeczeństwa w konsultacjach prowadzących do podejmowania decyzji w procesie zarządzania środowiskiem i wspólnym planowaniu lokalnej polityki ekologicznej,
- ocenie i monitorowaniu skutków prowadzonej polityki ekologicznej,
- prowadzeniu edukacji ekologicznej, mającej na celu kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz przyjaznych dla środowiska nawyków i postaw,
- włączeniu przedsiębiorców w realizację polityki ekologicznej gminy.

Do instrumentów finansowych należą:

- opłaty za korzystanie ze środowiska - za emisję zanieczyszczeń do powietrza, za pobór wody powierzchniowej i podziemnej, za odprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, za zbieranie, transport i odzysk lub unieszkodliwianie odpadów komunalnych, za składowanie odpadów, za powierzchnię, z której odprowadzane są ścieki,
- administracyjne kary pieniężne,
- odpowiedzialność cywilna, karna i administracyjna,
- kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz innych funduszy,
- pomoc publiczna na ochronę środowiska w postaci preferencyjnych pożyczek i kredytów, dotacji, odroczeń, rozłożenia na raty i umorzeń płatności wobec budżetu państwa i funduszy ekologicznych, zwolnień i ulg podatkowych i in.

2. Monitoring realizacji Programu

Monitoring realizacji celów i zadań Programu Ochrony Środowiska powinien informować o stopniu wykonania poszczególnych działań:

- określenie stopnia realizacji przyjętych celów,

- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem,
- analizę przyczyn rozbieżności.

W związku z powyższym konieczne będzie regularne zbieranie, analiza i ocena danych stanu środowiska. Najlepszą metodą wydaje się ocena uproszczonego modelu presja - stan - reakcja (wg Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju) poprzez odpowiednie wskaźniki środowiskowe. Wskaźniki te jako narzędzia diagnostyczno- informacyjne dostarczają informacji o aktualnym stanie środowiska, jego zagrożeniach oraz stopniu zaawansowania prac mających na celu wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju. Wskaźniki presji wskazują na główne źródła zagrożeń środowiskowych, np. emisję zanieczyszczeń do środowiska. Wskaźniki stanu środowiska natomiast oceniają jakość poszczególnych elementów środowiska, np. jakość wód, powietrza, gleb itp. Podstawą do ich określenia są wyniki badań i pomiarów uzyskiwane w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska (PMS). Wskazują one na efekt prowadzonych działań i polityki ekologicznej, dlatego też powinny być konstruowane w sposób umożliwiający dokonanie przeglądowej oceny stanu środowiska i zmian w nim zachodzących. Za pomocą wskaźników reakcji dokonuje się oceny podjętych działań zapobiegawczych w celu poprawy jakości środowiska lub złagodzenia niekorzystnej presji na środowisko (np. procent mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków, procent obszarów prawnie chronionych na danym terenie).

Kluczowe znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji zadań operacyjnych POŚ zgodnie z przyjętym harmonogramem ma organ wykonawczy miasta. Ocena stopnia wdrażania Programu, którą wykonuje co dwa lata, jest podstawą przygotowania raportu z wykonania Programu. Wyniki oceny stanowią wykładnię dla kolejnego Programu poprzez, aktualizację „nowych” celów i kierunków działań ekologicznych.

VI. Informacje o konsultacjach społecznych

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2022 poz. 1029) projekt Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2022-2025 został udostępniony do konsultacji społecznych.

Obwieszczenie o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu było dostępne na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta i Gminy w Kunowie, stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy w Kunowie, na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy w Kunowie.

Uwagi i wnioski można było składać od dnia przez okres 21 dni.

VII. Spis tabel:

Tabela 1. Podział gminy Kunów na sołectwa i osiedla	38
Tabela 2. Wykaz dróg powiatowych	41
Tabela 3. Wykaz dróg gminnych	41
Tabela 4. Struktura ludnościowa Miasta i Gminy Kunów w latach 2018-2021	44
Tabela 5. Ruch naturalny ludności Miasta i Gminy Kunów w latach 2018-2021	45
Tabela 6. Migracje ludności Miasta i Gminy Kunów w latach 2018-2021	46
Tabela 7. Struktura bezrobocia w Mieście i Gminie Kunów według stanu na koniec 2021 roku	46
Tabela 8. Podmioty wg. grup rodzajów działalności PKD 2007	47
Tabela 9. Złoża kopalin na terenie Miasta i Gminy Kunów	52
Tabela 10. Klasyfikacja użytków rolnych w Mieście i Gminie Kunów w 2021 roku	54
Tabela 11. Informacje dotyczące lasów administrowanych przez Nadleśnictwo Ostrowiec Świętokrzyski w zakresie wycinki drzew i zalesiania w granicach administracyjnych miasta i gminy Kunów	57
Tabela 12. Pożary lasów na terenie Miasta i Gminy Kunów	59
Tabela 13. Ocena JCW w 2018 roku	63
Tabela 14. Ocena jakości wód podziemnych, 2018	65
Tabela 15. Ujęcia wody zlokalizowane na terenie Miasta i Gminy Kunów	67
Tabela 16. Zestawienie długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	68
Tabela 17. Wykaz wniosków o pozwolenie na budowę obejmujących budowę zbiorników na nieczystości ciekłe na terenie Miasta i Gminy Kunów w latach 2020-2021	70
Tabela 18. Wykaz zgłoszeń na roboty budowlane polegających na wykonaniu przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Miasta i Gminy Kunów w latach 2020-2021	70
Tabela 19. Wyniki pomiarów powietrza w strefie świętokrzyskiej w roku 2021	72
Tabela 20. Pomniki przyrody na terenie gminy Kunów	75
Tabela 21. Zestawienie liczby lokali ekspozycyjnych na hałas emitowany przez wybrane odcinki drogi krajowej nr 9, oddziałujące akustycznie na tereny powiatów województwa świętokrzyskiego, w przedziałach stref imisji dla wskaźnika L_{DWN}	77
Tabela 22. Zestawienie liczby osób ekspozycyjnych na hałas emitowany przez wybrane odcinki drogi krajowej nr 9, oddziałujące akustycznie na tereny powiatów województwa świętokrzyskiego, w przedziałach stref imisji dla wskaźnika L_{DWN}	78
Tabela 23. Zestawienie liczby lokali ekspozycyjnych na hałas emitowany przez wybrane odcinki drogi krajowej nr 9, oddziałujące akustycznie na tereny powiatów województwa świętokrzyskiego, w przedziałach stref imisji dla wskaźnika L_N	78
Tabela 24. Zestawienie liczby lokali ekspozycyjnych na hałas emitowany przez wybrane odcinki drogi krajowej nr 9, oddziałujące akustycznie na tereny powiatów województwa świętokrzyskiego, w przedziałach stref imisji dla wskaźnika L_N	78
Tabela 25. Wyniki pomiarów monitoringowych poziomów PEM w środowisku w 2017 roku	80
Tabela 26. Masa odpadów komunalnych wytworzonych i odebranych z terenu gminy Kunów w latach 2020-2021	82
Tabela 27. Wykaz aktualnych pozwoleń na wytworzenie odpadów na terenie Miasta i Gminy Kunów	84

Tabela 28. Wykaz aktualnych pozwoleń na zbieranie lub przetwarzanie odpadów na terenie Miasta i Gminy Kunów	84
Tabela 29. Liczba zlikwidowanych wysypisk oraz ilość zebranych odpadów na terenie Miasta i Gminy Kunów w latach 2018-2021	85
Tabela 30. Wykaz aktualnych decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu	87
Tabela 31. Wykaz aktualnych pozwoleń na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza na terenie Miasta i Gminy Kunów	87
Tabela 32. Rejestr kontroli przeprowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach w latach 2019-2021.....	88
Tabela 33. Analiza SWOT dla Miasta i Gminy Kunów	90
W związku z powyższym na terenie Miasta i Gminy Kunów wskazano następujące priorytety ekologiczne (tabela 34):.....	97
Tabela 34. Wykaz działań ekologicznych na terenie Miasta i Gminy Kunów.....	98
Tabela 35. Harmonogram rzeczowo – finansowy działań proekologicznych na lata 2022-2025 dla Miasta i Gminy Kunów	103

VIII. Spis map:

Mapa 1. Lokalizacja Miasta i Gminy Kunów	39
Mapa 2. Położenie Gminy i Miasta Kunów na tle powiatu ostrowieckiego.....	40
Mapa 3. Położenie Miasta i Gminy Kunów na tle mapy geologicznej	52
Mapa 4. Rozmieszczenie użytkowanych terenów w Mieście i Gminie Kunów.....	55
Mapa 5. Mapa glebowo-rolnicza w Mieście i Gminie Kunów	56
Mapa 6. Mapa podstawowa zalesień w Mieście i Gminie Kunów	58
Mapa 7. Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) na terenie Gminy Kunów.....	64
Mapa 8. Obszary chronione na terenie Miasta i Gminy Kunów	76
Mapa 9. Punkty pomiarowe monitoringu PEM w latach 2017-2018.....	79

IX. Spis wykresów:

Wykres 1. Liczba mieszkańców w Mieście i Gminie Kunów w latach 2018 - 2021.....	45
Wykres 2. Zmiany struktury ludnościowej Miasta i Gminy Kunów w latach 2018-2021	45
Wykres 3. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w Mieście i Gminie Kunów w latach 2018-2021.....	47
Wykres 4. Bilans ładunków zanieczyszczeń w ściekach przeznaczonych do oczyszczenia w latach 2020 i 2021	69
Wykres 5. Bilans ładunków zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych w latach 2020 i 2021	69
Wykres 6. Ilość odpadów zawierających azbest usunięta z terenu miasta i gminy Kunów w latach 2018-2021	84